

3/2019

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
MAREC – SUŠEC

Aktualne premovlečne repetirke na enem mestu!

MERKEL
Markel Helix
Najhitrejša premovlečna puška

Blaser
Blaser R8

Heym SR30
Premovlečna puška z možnostjo naprožila ("šneljarja") in brez doplačila levo kopito in zaklep!

HAENEL
Haenel Jaeger 10

Prodaja vrhunskih izdelkov

- **Optike:** Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC
- **Puške:** Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns in Mauser
- **Strelivo:** RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier & Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia
- **Oblačila:** Chevalier

Izvajamo vsa puškarska dela.

Puškarnstvo Špendal

Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307, 031 393 664 email: puskarstvo@siol.net

Nova spletna trgovina:

<http://guns-spendal.com/shop/>

TERMO ŠKORNJI

Izredno topli, lahki in povsem nepremočljivi škornji, ki segajo do kolen. Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na gladki skali in ledu. Škorenj je udoben in omogoča dolgotrajno hojo po različnem terenu, tudi po snegu in ledu.

Sestava škornja:

- OVČJA VOLNA
- EVN MATERIAL Z MEMBRANO
- FILC
- TOPLOTNO IZOLACIJSKA FOLIJA

DO -50°C

58,50 €

Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
info@beluga.si, www.beluga.si

TAKO TOPLIH IN LAHKIH ŠKORNJEV SE NISTE IMELI!

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brodčeva ulica 13,
1000 Ljubljana-Črnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5 8x42
Akcijska cena: **199,00 €**

NIKON Monarchs 8x42
Akcijska cena: **319,00 €**

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

NEPREMOČLJIVA IN NEPREPIHLJIVA FLIS JAKNA

Trislojna nešumeča flis jakna je odporna proti vetru in dežju. Funkcionalno krojena, udobna in lahka. Ima dva notranja in dva zunanja žepa na zadrgo, pod pazduho so zračniki za boljše mikroklimo. Primerna je za jesensko-spomladanski čas, pozimi pa kot termoizolativni sloj zimskih oblačil.

Cena: **73,00 EUR**

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA d.o.o. LJUBLJANA;
Tel: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

Neprepihljivo Nepremočljivo Zračno

Pomladna lovska oprema

Lovske hlače: **26,00 €**

Lovski nahrbtnik prostornina: 38 l: **36,00 €**

Lovski pulover: **35,00 €**

www.avantura.info
Avantura Trade d.o.o., Notranjska 4, 6230 Postojna | 05 736 40 70 | info@avantura.info

artekcenter

Sami polnite strelivo? Ponujamo vam smodnik VihtaVuori že za **85 €/kg** ter netilke CCI in Federal že za **5 €/100 kosov**.

Lovsko strelivo že za 23 €

Iščete MK-naboje za plinkanje in natančno streljanje? Ponujamo vam širok izbor MK-streliva Lapua, SK, Federal in CCI

LAPUA
SK
VIHTAVUORI
FEDERAL
CCI
RCBS

Email: shop@artekcenter.com
www.artekcenter.com
Telefon: 03 734 60 78 ali 040 335 435

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CII., št. 3

marec – sušec

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik dr. Arpad Kőves

Odgovorna urednica

Jasna Kováčik Šiuksa

Bojan Avbar, Franc Černigov,
Leo Fabiani, dr. Boštjan Pokorný

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija.
Ta številka je izšla v 22.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite po e-pošti v Wordovem formatu, uradne dopise pa podpisane in zigosane naknadno tudi po navadni pošti. Fotografije sprejemamo v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji (velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na e-naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej.

Položnic ne pošiljamo. Preštetje besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lvske zveze Slovenije: Nova ljubljanska banka, d. d., št. SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBAS2X.
Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Foto: Otan Naglost

IZ VSEBINE:

I. Malešič:	Prekmurje je odprlo srce	108
IZ DNEVNEGA TISKA		
MNENJA IN PREDLOGI		
N. Oven, G. Šuler:	Kmetijska zemljišča in gozdovi v lasti ali upravljanju lovskih organizacij – bomo uspeli?	112
LOVSTVO		
N. Mohorič:	Vpliv mrhovišč na ogroženost rejnih živali zaradi velikih zveri	117
U. Kmetec:	»Po vseh dnevih pod umetno svetlobo se prileže gledati v »zeleno«	122
RASTLINE IZ LOVSKIH REVIRJEV		
T. Angerer:	Navadni češmin	125
LOVSKI NABOJI		
M. Rebec:	6,5 x 57	126
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		
E. Mlinarič:	Preža	129
LOVSKO PESNIŠTVO		
V. Lipičar - Lipe:	Slovo starega Ščepa	133
LOVSKA ORGANIZACIJA		
F. Rotar:	Jubilejni, peti Dobrodelni ples LZS	134
F. Ekar:	V letu 2018 v LD Jezersko brez lova na gamse	138
L. Kramberger:	Križevski rogisti ob izdaji prve zgoščenke pripravili koncert	138
M. Kogelnik:	60 let LD Libeliče	139
U. Knez:	LD Jurklošter prejela srebrni grb Občine Laško	140
Pomurski sejem, d. d.:	Zagledajte se v naravo sodelovanja na sejmu LOV 2019!	140
JUBILANTI		
MLADI IN LOVSTVO		
B. Brgant:	Narava nas povezuje	142
LOVEC ZA MLADE Siva vrana (<i>Corvus corone cornix</i>)		
LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE		
LOVSKI OPRTNIK		
B. Žerdin:	Na Štefanovem lovu	145
O. Naglost:	Kako se ne hodi v gore fotografirati	145
A. Blažič Klemenc:	Lovsko obarvana skupna življenjska pot	147
F. Krivec:	Druženje z lovskimi prijatelji	148
S. Gabrijel:	Tomaž ga ima	148
D. Lepšina:	Franci Kene je »odmahal«	149
F. Rotar:	80 let prevaljskega lovca Dušana Jukiča	149
S. Sušnik:	Enajsto srečanje kmetov in lovcev LD Poljskava	150
D. Lepšina:	Pepče – muzikant, lovec, knap ...	150
M. B:	Moj ati 'ma pa lovskie pse!	151
M. Toš:	Keltski bog Kernun	152
Žan, Eva:	Srnin hrbet z jabolkom	152
V SPOMIN		
LOVSKA KINOLOGIJA		
R. Bandelj:	Prva Državna tekma visokonogih goničev za pokal Istre	154
J. Verčko:	Koledar lovskih kinoloških prireditvev za leto 2019	154
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	158

SLIKA NA NASLOVNICI:

Divji prašič – *Sus scrofa*

Foto: Michael Migos

Na računalnik natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije.

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5. – 31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9. – 31. 12.

mladica:

1. 5. – 31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8. – 28. 2.

ovca:

1. 8. – 31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1. – 31. 12.

svinja:

1. 7. – 31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1. – 31. 12.

Poljski zajec

1. 10. – 15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11. – 28. 2.

Jazbec

1. 8. – 31. 12.

Lisica

1. 7. – 15. 3.

Šakal*

1. 7. – 15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8. – 31. 3.

Navadni polh

1. 10. – 30. 11.

Alpski svizec

1. 9. – 30. 10.

Pižmovka

1. 1. – 31. 12.

Nutrija

1. 1. – 31. 12.

Fazan

1. 9. – 28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9. – 15. 11.

Raca mlakarica

1. 9. – 15. 1.

Šoja

1. 8. – 28. 2.

Sraka

1. 8. – 28. 2.

Siva vrana

1. 8. – 28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

* Po monitoringu

Prekmurje je odprlo srce

Ivan Malešič,
podpredsednik LZS in predsednik Organizacijskega odbora Dobrodelnega plesa LZS

finančnih donacij v Zeleni sklad romalo dobrih 11.600 evrov.

Tak bi bil kratek povzetek letošnje prireditve, ki so ji domicil tokrat nudili prekmurski lovci. Toda zgodba dobrodelnosti in solidarnosti med lovci se ni začela z nami in, upam, se tudi ne bo končala. Tako kot sta bili potrebni pomoč in solidarnost v lovskih vrstah leta 1911, sta žal še dandanes. Revija Lovec od letnika 1911 do 1941 nudi izčrpen vir informacij tudi o tej strani delovanja slovenske lovske organizacije; vrne nas v čas Avstro-Ogrske, čas prve svetovne vojne in obdobja do začetka druge. Menjale so se države, politični in ekonomski sistemi, toda slovenska lovska organizacija združuje slovenske lovce in lovke pod zeleno barvo neprekinjeno že vse od leta 1907.

Ustanovitelji slovenske lovske organizacije so bili zavedni Slovenci iz takratne gospodarske in intelektualne elite. Vedeli so, da za uspešno organizacijo in pripadnost niso dovolj samo enoten lovski krog, prapori in odlikovanja, temveč predvsem zavest vseh lovcev, da v nesreči nisi sam. Zato so ustanovili Zeleni križ, kamor so se stekala zbrana sredstva od dobrodelnih plesov in donacij dobrodelnih posameznikov. Prejemniki pomoči so bile predvsem, kot so zapisali takrat, »vdove in sirote ponesrečenih oziroma umrlih lovcev«. V porumenelih izvodih revije Lovec najdemo tudi zapise o uspešnih plesih v podružnici Slovenskega lovskega društva v Mariboru. Navedeni so tudi gostje iz takratne politične, vojaške in gospodarske elite, za katere je bil obisk te prireditve potrditev družbenega ugleda, morda tudi prestiža.

Prvi Lovski dobrodelni ples je bil leta 1911 v Ljubljani v veliki dvorani Narodnega doma. Tudi prvi Dobrodelni ples LZS smo organizirali v Ljubljani, in to v najbolj elitni unionski plesni dvorani. Če ne bi že takrat pomagal Rituper, ki je uredil brezplačen najem dvorane, si tega ne bi mogli privoščiti.

Prireditve je bila kulinarično, glasbeno in organizacijsko na vrhunskem nivoju, le udeležba je bila še skromna. Kljub temu je bil izkupiček prireditve zaradi dobrodelnosti naših lovskih umetnikov in donatorjev iz gospodarstva zadovoljiv in je omogočil zagon Zelenega sklada, ustanovljenega istega leta.

Naslednji ples smo organizirali v Trbovljah, kjer so se zaslavski lovci izkazali pod vodstvom neutrudnega predsednika ZLD Zasavje Tomaža Trotovskega. Zapomnili si bomo družno pomoč županje in županov vseh treh revirskih občin, kar je prireditvi dodalo novo razsežnost; pokazala je tudi na razliko v sprejemljivosti in ugledu lovstva med mestom in podeželjem. Leta 2016 so nas gostili lovci iz Savinjsko-Kozjanske zveze lovskih družin. Pri animaciji domačih lovcev je bilo potrebno veliko prizadevanja. Po uspešni prireditvi, ki je v glavnem potekala na polnem plesišču, so savinjsko-kozjanski lovci postali stalni udeleženci te naše prireditve. Oktobra 2017 smo se zbrali na Gorenjskem v kulturni Avsenikovi restavraciji Pri Jožovcu v Begunjah. Gorenjci niso bili pri naboru donacij in dražbenih predmetov prav nič »gorenjski«: prvič smo presegli 10.000 evrov čistega izkupička za Zeleni sklad. Ambient restavracije, odličen ansambel in Avsenikov duh so na plesišče privabili toliko plesalcev, da smo morali plesati v izmenah. Tudi gorenjski lovci obljubljajo, da bodo stalni udeleženci dobrodelnega plesa. Nekako slutim, da so za dobrodošlo spremembo glede priljubljenosti dobrodelnega plesa in same udeležbe na njem najbolj zaslužne plesalke, lovske družice. Marsikateri lovec potarna, da cena vstopnice sploh ni težava, pač pa partnerkina nova obleka, plesni čevlji, frizura itn. Takim odgovorim, naj se spomnijo vseh svojih nakupov orožja, nabojev, lovskih odsotnosti, pa jim bo lažje. Nekateri tudi priznajo, da si z udeležbo na plesu zakupijo »kredit« pri ženi za vso lovsko sezono.

No, in že smo pri petem Dobrodelnem plesu LZS, ki je bil v Moravskih Toplicah. Leto 2018 smo izpustili, ker smo termin plesa iz oktobra prestavili na februar, sledeč tradiciji naših predhodnikov, ki so ples vedno prirejali na svečnico, torej 2. februarja. Ker je naš tradicionalni dan prireditve petek, smo se tokrat zbrali 1. februarja v restavraciji Hotela Termal v Moravskih Toplicah. Ponovno se je izkazal Rituper, saj sva se uspela z vodstvom družbe Terme 3000 dogovoriti za brezplačen najem dvorane, ugodno ceno menijev in nastop Ansambla Horizont. Ob profesionalni pomoči Urše Kmetec, predstavnice LZS za odnose z javnostmi, so priprave potekale brez večjih težav. Ključno je bilo, da so se ponovno izkazali naši lovski umetniki in tradicionalni donatorji iz gospodarstva. Letošnja lokacija je bila, objektivno gledano, za nekatere daleč, zato je bilo kar nekaj strahu, kako bo z udeležbo. Tudi v tem primeru velja zahvala Rituperju ter njegovim velikokrat preizkušenim vodstvenim in organizacijskim sposobnostim, s pomočjo katerih mu je uspelo na ples pritegniti kar 40 prekmurskih parov. Tako smo letos uspeli doseči številko 250 udeležencev, kar nam

daje motiv in odločenost nadaljevati s to obliko dobrodelne dejavnosti LZS.

Morda še nekaj besed o tistih, ki so jim zbrana sredstva namenjena. Leta 2014 smo ustanovili Zeleni sklad LZS, sprejeli ustrezen pravilnik, s katerim določamo postopek odločanja o prejetih prošnjah za pomoč, nosilce odločanja in upravičene prejemnike pomoči iz Zelenega sklada. Postopek odobritve pomoči je dvostopenjski. Na prvi stopnji prošnjo upravičenca obravnava Komisija Zelenega sklada, ki je sestavljena iz petih lovcev z najmanj desetletnim lovskim stažem in pričakovanim ugledom. Komisija na podlagi prošnje, okoliščin nesrečnega dogodka in razpoložljivih sredstev oblikuje obrazložen predlog za Upravni odbor LZS, ki o predlogu odloča na svoji seji. Okoliščine, ki dovoljujejo pomoč, so smrt ali poškodbe pri lovu ali večja izguba na premoženju. Tako smo pomagali lovcem, ki so pretrpeli povodenj, požar v hiši itn. Najbolj nas je pretresla smrt lovca pri lovu v gorah, ki je zapustil družino z majhnimi otroki. Pri obravnavi takih dogodkov se zavemo, kako tanka je črta, ko se lahko čez noč spremenimo iz donatorja v pomoči potrebnega. Zato je zelo pomembno, da ima LZS za takšne trenutke vnaprej pripravljena sredstva. Pregovor pravi, da kdor hitro da, dvakrat da. Zeleni sklad LZS in dobrodelni plesi LZS dopuščajo, da k številnim pridevnikom, ki jih dodajamo naši slovenski lovski organizaciji, kot so naravovarstvena, neprofitna, nevladna, lahko dodamo še solidarnostna in dobrodelna.

Izbira Prekmurja za domicil letošnje prireditve lepo sovпада s stoletnico priključitve Prekmurja k takratni Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ko so Prekmurci prvič zaživel v okviru

matičnega naroda, porabski Slovenci pa so še vedno ostali v okviru Madžarske. Prekmurski lovci so vrsto let ambasadorji LZS za stike z madžarskimi lovskimi organizacijami; to še posebno velja za porabske lovce. Tako ni naključje, da je bil letos med udeleženci plesa tudi Doncesz Gabor s soprogo, porabski Slovenec in podpredsednik Območne županijske lovske zbornice Železne županije. Skupaj smo bili že lani na 20-letnici Madžarske lovske komore, ki so jo madžarski lovci organizirali na res visokem nivoju ob prisotnosti najvišjih političnih predstavnikov in gostov iz sosednjih osrednjih lovskih organizacij. Takrat sem bil presenečen nad organizacijo prireditve in ugledom madžarskih lovcev v javnosti in politiki. Gabor nas je prijetno presenetil, saj je s seboj nepričakovano prinesel čudovito sliko z lovskim motivom, ki smo jo takoj uvrstili med dražbene predmete. S številko 60 je takoj vzbudila pozornost med udeleženci in dosegla vrednost 400 evrov, kar je bila najvišja dosežena dražbena cena za umetniško delo. Tako se lahko pohvalimo, da naša prireditev postaja mednarodno prepoznavna. Veseli bomo, ko nam bo uspelo, da bo tudi za naše politike udeležba na dobrodelnem plesu LZS postala odraz spoštovanja do vloge lovcev v naši družbi.

»Marsikateri lovec potarna, da cena vstopnice sploh ni težava, pač pa partnerkina nova obleka, plesni čevlji, frizura itn. Takim odgovorim, naj se spomnijo vseh svojih nakupov orožja, nabojev, lovskih odsotnosti, pa jim bo lažje. Nekateri tudi priznajo, da si z udeležbo na plesu zakupijo 'kredit' pri ženi za vso lovsko sezono.«

Foto: Jasna Kovarčič Siuka

Foto: Michael Migos

Z VINOM V HLAČAH, S PALICO PO ZADNJICI

SLOVENSKE NOVICE, 8. 1. 2019 (Darko Naraglav) – Prva januarska sobota je bila v Občini Žalec znova v znamenju druženja zelene bratovščine in prvega skupnega lova LD Gozdnik - Griže in Žalec, ki se pri organizaciji izmenjujeta. Tokratno druženje, imenovano tudi Županov lov, so organizirali Žalčani. Pred začetkom 18. novoletnega lova so se lovci, skupno jih je bilo 64 iz obeh družin, z žalskim županom Jankom Kosom in njegovimi gosti zbrali pri lovskem domu LD Žalec na Rinki nad Gotovljami. Tam so najprej dobili prigrizke in tople napitke, organizatorji pa so poskrbeli za gozdarsko-lovski ogenj, ob katerem so se lahko grel v mrzlem jutru. Pred odhodom na lov je zbrane nagovoril vodja lova Janko Stebernak, predstavil je lovno območje in opozoril na varnost pri lovu ter na divjad, ki jo je dovoljeno upleniti. Tokrat so lovili lisice, divje prašiče ozimce (mladič divjega prašiča v prvem letu starosti od začetka zime do pomladi) in lanščake (žival v drugem letu starosti). Po dobrih dveh urah in pol so lov končali in se

vrnili na Rinko, tam pa opravili tradicionalni lovski blagor s pozdravom lovini in se zahvalili boginji lova za njeno radodarnost. Sledilo je okusno kosilo, nato pa še obredni lovski krst Tonija Žoharja, člana LD Griže, ki se je temu spretno izmikal nekaj let. Prestal je tudi to preizkušnjo z vinom za vratom in v hlačah ter udarci po zadnjici z lepo izrezljano palico.

VEČ ZVERI – MANJ DROBNICE, VEČ DIVJADI – MANJ NJIV

PRIMORSKE NOVICE, 19. 1. 2019 (Petra Meziniec) – Proti velikim zverem ni prave zaščite, so prepričani v Civilni iniciativi kmetov občin Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna. Edina rešitev za obstoj kmetovanja na tamkajšnjem območju je po njihovem mnenju vrnitev števila zveri in divjadi na raven pred 30 leti. »Sam na srečo še nisem imel napada divjih zveri, a videti volka in medveda je danes sploh v bližini drobnice nekaj povsem vsakdanjega,« je povedal Milenko Oblak, predsednik Civilne iniciative kmetov. Njegova kmetija Kozlek je v neposredni bližini Ilirske Bistrice, a bližina mesta prav nič ne odvra-

ča divjih živali. Medveda so pred dvema letoma opazili tudi v samem mestu. Civilno iniciativo so leta 2013 ustanovili prav zaradi nerazumevanja Ljubljane kmetje treh občin – Ilirske Bistrice, Pivke in Postojne. Težav je veliko, a v zadnjih letih jih je največ prav zaradi velikih zveri in divjadi. Na Bistriškem in Pivškem je 30 odstotkov manj drobnice, večinoma zaradi zveri.

PODRAVJE: VSE VEČ ŠAKALOV V OKOLICI PTUJA, ORMOŽA, LENARTA IN V SLOVENSКИH GORICAH

ŠTAJERSKI TEDNIK, 29. 1. 2019 (Vida Božičko) – Na eni od domačij v Bodkovcih je šakal napadel psa in ga pokončal. Obgrizenega psa so peljali k veterinarju, kjer so potrdili sum lovcev, da ga je napadel šakal. Pred tem so ga krajanje že večkrat slišali, zato dvomov o njegovi navzočnosti na tem območju ni več. Tudi iz Ormoža javljajo o pokolu črede ovac, ki ga je najverjetneje zakrivil šakal. Lovci zato od pristojnega ministrstva zaradi povečanega števila te vrste pričaujejo sprejetje ustreznih ukrepov, ki bi omogočali odstrel šakalov. Za zdaj je namreč prepovedan. Zlati ali navadni šakal, ki spada v družino psov in je po velikosti med volkom in lisico, se je v zadnjih letih razmnožil po vsej Sloveniji, zato ga vse pogosteje vidvajo tudi v Slovenskih goricah, v okolici Ptuja, Ormoža, Lenarta in Gornje Radgone. Je izjemno iznajdljiva in prilagodljiva žival, ki se zadovolji z manjšimi glodavci in sesalci, loti pa se tudi srnjadi, zlasti mladičev. Šakal je vrsta, ki dobro izkorišča človeške napake, saj se hrani tudi z mrhovino, ki jo v obliki smeti ljudje vse prevečkrat odlagajo v naravo. Lovska zveza Slovenije opozarja, da je v slovenskem prostoru šakalov vse več, kar postaja problematično, zato je tudi predlagala uvrstitev šakala med lovne vrste živali. S tem namenom že izvajajo monitoring šakala, saj bodo le na tak način ugotovili, kolikšna je populacija.

**SOBIVANJE VELIKIH
ZVERI IN LJUDI JE
VELIK IZZIV**

DELO, 30. 1. 2019 (Simona Fajfar) – Čez dve leti, ko se bo iztek projekt Carnivora

Dinarica, bo v Krpanovem domu v Pivki deloval center za velike zveri, ki bo osrednja točka dinarsko-kraškega prostora Slovenije o velikih zvereh in sobivanju ljudi ter živali. Končana bo tudi raziskava o posledicah ograje na meji s Hrvaško in o njenem vplivu na živalski svet. »Glavni cilj projekta je boljše sobivanje ljudi in velikih zveri,« je v en stavek strnila bistvo projekta Aleksandra Majić Skrbinšek, vodja projekta Carnivora Dinarica: čezmejno sodelovanje in ekosistemske storitve za dolgoročno ohranjanje populacij velikih zveri v severnih Dinaridih. V projektu, ki je vreden 2,3 milijona evrov in ga vodi Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, se je združilo osem partnerjev iz Slovenije in Hrvaške, pozneje pa so se jim pridružili še štirje partnerji iz obeh držav. Njihov namen je ohranitev populacij velikih zveri, torej med-

vedov, volkov in risov, ki se v Sloveniji ali na Hrvaškem lahko ohranijo le tako, da so del večje, to je dinarske populacije. »Zveri ne poznajo meja,« pravi Majić Skrbinškova, ki dodaja, da vse tri velike zveri potrebujejo velika in obsežna območja: »Habitati ob meji so najbolj kakovostni habitati za velike zveri v Sloveniji in to velja tudi za Hrvaško.«

KRIVOLOVCA V MISLINJI POBILA OGROŽENO VELIKO UHARICO

VEČER, 24. 1. 2019 (Urška Polanc) – Policisti Policijske postaje Slovenj Gradec so bili obveščeni o poboju sove uharice, ki sodi v maloštevilno vrsto ptic. Poboj naj bi nastal 23. decembra lani na območju Šentilja pod Turjakom pri Mislinji, so sporočili

s Policijske uprave Celje. Policisti Policijske postaje Slovenj Gradec so si ogledali kraj kaznivega dejanja, ki sta ga osumljena moška z območja Koroške. S primerom nezakonitega uboja zavarovane sove velike uharice (*Bubo bubo*) so bili obveščeni tudi na Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. Moška naj bi jo z zračno puško najprej ustrelila, nato pa pokončala s palico. O dejanju sta bila obveščena tudi Zavod za gozdove Slovenije in LD Mislinja. STA je 23. 1. 2019 na kratko poročala, da naj bi lovca LD Mislinja dan pred božičem z zračno puško najprej ustrelila zavarovano veliko uharico, nato pa jo pokončala še s palico. **DNEVNIK** je istega dne pripisal, da naj bi lovca iz Mislinje sovo veliko uharico najprej sestrelila, nato pa jo s palico še pobila. O dogodku so 24. 1. 2019 obširno poročale tudi **SLOVENSKE NOVICE**. Lovca

naj bi s svojim dejanjem kršila 342. člen Kazenskega zakonika, kjer je tako dejanje opredeljeno kot kaznivo dejanje, za kar je zagrožena denarna kazen ali zapor do dveh let. Lovca naj bi kršila tudi Uredbo o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah ter Zakon o ohranjanju narave. Tudi **PRIMORSKE NOVICE** so tistega dne v daljšem povzetku agencijske novice izpostavile, da naj bi lovca na krut način ubila zavarovano veliko uharico.

PREPOVED BI BILA LAHKO POVOD ZA NEZAKONIT ODSTREL

DELO, 24. 1. 2019 (Maja Prijatelj Videmšek) – Aktivisti za zaščito pravic živali slavijo odločitev upravnega sodišča o začasnem zadržanju odstrela 175 medvedov, predstavniki kmetov svariijo pred povečanjem števila napadov in opuščanjem kmetovanja, strokovnjaki in predstavniki okoljskega ministrstva pa opozarjajo, da bi lahko odločitev sodišča, ki sicer še ni pravnomočna, načela učinkovit sistem upravljanja medvedje populacije, ki so ga gradili nekaj desetletij. Dokaz njegove uspešnosti je številčno in prostorsko širjenje medvedov. Po najbolj črnem scenariju bi enaka končna odločitev sodišča odprla pot nezakonitemu odstrelu, ki je zdaj zanemarljiv. Medvedi od nekdaj vzbujajo burne odzive javnosti. Vsak, tudi tisti, ki medveda razen v živalskem vrtu še nikoli ni videl, si je ustvaril mnenje, koliko naj bi jih bilo, da bi bilo ravno prav. Najbolj občutljiva točka je odstrel. Rjavi medved, pa tudi volk, je po nacionalni (Zakon o ohranjanju narave) in evropski zakonodaji (Habitatna direktiva) zavarovana vrsta. Odstrel je prepovedan, razen izjemoma, če država dokaže, da ni druge zadovoljive možnosti, in če s tem ne škoduje ohranjanju dobre stanja populacije. V Sloveniji je (bil) odstrel že več let reden ukrep uravnavanja populacije, ki ga zaradi povečevanja številčnosti in prostorskega širjenja dopušča tudi Evropska unija. Vlada oziroma državno odvetništvo je sodišču že poslalo odgovor na tožbo. Še pred sodnim zadržanjem je bilo ustreljenih 45 medvedov, preostanek kvote pa verjetno ne bo izpolnjen, saj končne odločitve sodišča ni pričakovati pred koncem lovne sezone, ki traja do 30. aprila.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Foto: Janez Papéž

Kmetijska zemljišča in gozdovi v lasti ali upravljanju lovskih organizacij – bomo uspeli?

Lastninenje kmetijskih zemljišč in gozdov, ki so bila v sistemu družbene lastnine v lasti ali v upravljanju lovskih organizacij, po *Zakonu o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije* (v nadaljevanju: ZSKZ)¹ ni povsem novo vprašanje. Nekatere lovske družine so se z njim srečale že leta 2005, druge pa se morajo s tem vprašanjem ukvarjati zdaj. Še vedno pa lovci ne moremo sprejeti odločitve sodišč, da so zemljišča, ki smo jih kupili »v času družbene lastnine«, na podlagi 14. člena ZSKZ², postala last države. Ker se sodišča pri svojih odločitvah sklicujejo na t.i. enotno sodno prakso **Vrhovnega sodišča Republike Slovenije**³, moramo lovci iskati rešitve tudi s pomočjo spremembe zakonodaje. V nadaljevanju se zato najprej na kratko seznanimo z nekaterimi pravnimi izhodišči, na katerih je temeljil položaj lovskih organizacij v prejšnjem družbenopolitičnem sistemu.

Pravna narava lovskih organizacij do leta 1991

Zakon o divjadi in lovstvu

¹ Zakon o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 10/93, 68/95 – odl. US, 1/96, 23/96 – popr., 91/07 – ORZSKZ10, 77/08 – ZJS-1, 109/08 – odl. US, 8/10, 56/10 – ORZSKZ16, 14/15 – ZUUJFO in 9/16 – ZGGLRS).

² 14. člen ZSKZ določa, da postanejo last Republike Slovenije oziroma občin kmetijska zemljišča in gozdovi v družbeni lastnini, ki niso postali last Republike Slovenije oziroma občin po Zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij oziroma po Zakonu o zadrukah, ter kmetijska zemljišča in gozdovi, ki so jih temeljne organizacije kooperantov dobile v upravljanje in razpolaganje na neodplačen način.

³ Sodbe Vrhovnega sodišča Republike Slovenije pod opr. št. II Ips 217/2014 z dne 11. 12. 2014, II Ips 265/2014 z dne 18. 12. 2014, II Ips 251/2011 z dne 15. 11. 2012, II Ips 136/2014 z dne 11. 11. 2014, II Ips 270/2014 z dne 11. 12. 2014.

(v nadaljevanju: ZDLov-1)⁴ je 21. maja 2004 razveljavil *Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč* (v nadaljevanju: ZVGLD)⁵ ter hkrati uveljavil nov koncept upravljanja z divjadjo v Republiki Sloveniji. Tisto, kar je staremu in novemu sistemu skupno, je dejstvo, da so bile tako v sistemu družbene lastnine, kot so tudi dandanes, lovske družine nosilke upravljanja z divjadjo. Lovske družine in njihove zveze so bile in so pravne osebe civilnega prava ter so lahko tudi nosilke pravic in obveznosti tako materialnega (tudi stvarnega) prava kot tudi subjekti v procesnem razmerju.

Lovske družine in njihove zveze so imele v sistemu družbene lastnine dvojno pravno naravo oziroma dvojni status, kar izhaja tudi iz vseh ustavnih besedil pred osamosvojitvijo Republike Slovenije. *Ustava SFRJ* in *Ustava SRS*, obe iz leta 1963⁶, sta določali, da zakon določa pogoje, pod katerimi imajo lahko družbenopolitične organizacije in **društva občanov** lastninsko pravico na nepremičninah in na drugih stvareh, ki so namenjene za uresničevanje skupnih interesov njihovih članov in nalog organizacije, pa tudi pogoje, pod katerimi smejo razpolagati z družbenimi sredstvi, ki imajo enak namen. Tudi *Ustava SFRJ* in *Ustava SRS* iz leta 1974⁷ sta določali, da lahko družbenopolitične organizacije in druge, z zakonom določene **družbene organizacije** (kamor so sodile tudi lovske organizacije) pridobivajo sredstva

oziroma določene pravice na sredstvih ter ta sredstva kot družbena uporabljajo za uresničevanje svojih ciljev in upravlajo z njimi v skladu s svojim statutom in zakonom. Prav tako sta ustavi⁸ iz leta 1974 tudi določali, da zakon določa meje in pogoje, pod katerimi imajo lahko društva in civilne pravne osebe lastninsko pravico na nepremičninah in drugih stvareh, ki so namenjene za uresničevanje skupnih interesov njihovih članov ter ciljev, zaradi katerih so bile ustanovljene, kot tudi pogoje, pod katerimi lahko z njimi upravlajo. Iz teh ustavnih določb je razvidna dvojna narava statusa društev (tudi lovskih drušin in njihovih zvez) kot družbenih organizacij in kot civilnih pravnih oseb.

*Že Temeljni zakon o lovstvu*⁹ je določal, da so temeljne lovske organizacije lovska društva, ki so prostovoljne združitve državljanov FLRJ in se združujejo v zveze (podzveze). Na podoben način je *Zakon o lovu*¹⁰ predpisoval, da so lovske organizacije lovske družine, ki so prostovoljne združitve lovcev, okrajne lovske zveze in republiška lovska zveza ter da zanje veljajo določbe zakona o društvih, zborovanjih in drugih javnih shodih. V skladu z *Zakonom o lovu* so lovske družine enega okraja sestavljale okrajno lovsko zvezo, okrajne lovske zveze pa so se povezovale v republiško lovsko zvezo.¹¹ Na podoben način je tudi *Temeljni zakon o lovstvu*¹² predpisoval, da se z lovstvom ukvarjajo lovske organizacije (lovska društva), lovske gospodarske

in druge določene delovne organizacije, ki izpolnjujejo z zakonom določene pogoje za lovstvo. V povezavi z nakupom kmetijskih zemljišč je *Temeljni zakon o lovstvu* določal, da so lahko lovske organizacije kmetijsko zemljišče kupile po predpisih, po katerih so taka zemljišča kupovale kmetijske organizacije.¹³ Tudi *Zakon o lovstvu*¹⁴ je določal, da so lovske organizacije lovske družine (lovska društva), za katere veljajo predpisi o društvih.

Po ZVGLD so bile lovske organizacije lovske družine, njihove zveze in **Lovska zveza Slovenije** (LZS), za njihovo poslovanje in združevanje pa se uporabljajo predpisi o društvih.¹⁵ ZVGLD je tudi določal, da so lovske družine in njihove zveze družbene organizacije in lahko pridobivajo sredstva oziroma določene pravice na teh sredstvih ter ta sredstva kot družbena uporabljajo za uresničevanje svojih ciljev in razpolagajo z njimi v skladu z zakonom in statutom.¹⁶ V okvir poslovanja spada tudi pridobivanje nepremičnin in drugih sredstev za namen opravljanja registrirane dejavnosti. Lovske družine in njihove zveze so bile hkrati organizacije, ki so poslovale po predpisih o društvih. Lahko so pridobivale sredstva (npr. nepremičnine, med njimi tudi kmetijska zemljišča in gozdove) oziroma določene pravice na teh sredstvih (npr. pravica uporabe) ter jih uporabljale za uresničevanje svojih ciljev in z njimi razpolagale v skladu z zakonom in svojim statutom. Da so bile lovske organizacije kot društva lahko nosilke lastninske pravice, ugotavlja tudi

⁴ Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C in 31/18).

⁵ Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Uradni list RS, št. 25/76 in 29/86, ter Uradni list RS, št. 29/95 – ZPDF in 89/99 – Zdu-A).

⁶ 24. člen Ustave SFRJ in 32. člen Ustave SRS.

⁷ 60. člen Ustave SFRJ in 75. člen Ustave SRS.

⁸ 79. člen Ustave SFRJ in 96. člen Ustave SRS.

⁹ 11. in 12. člen Temelnega zakona o lovstvu (Uradni list FLRJ, št. 105/47).

¹⁰ 14. in 15. člen Zakona o lovu (Uradni list LRS, št. 26/54).

¹¹ 19. člen Zakona o lovu (Uradni list LRS, št. 26/54).

¹² 2. člen Temelnega zakona o lovstvu (Uradni list SFRJ, št. 17/65).

¹³ 30. člen Temelnega zakona o lovstvu (Uradni list SFRJ, št. 17/65).

¹⁴ 11. člen Zakona o lovstvu (Uradni list SRS, št. 22/66).

¹⁵ 55. člen ZVGLD.

¹⁶ 57. člen ZVGLD.

Foto: Otton Naglost

Ustavno sodišče Republike Slovenije.¹⁷

Pridobitev lastninske pravice na nepremičninah so urejala pravna pravila stvarnega prava, ki so se razvila na podlagi *Občega državlanskega zakonika* iz leta 1811 (v nadaljevanju: ODZ)¹⁸. Tako je ODZ med stvari v zasebni lasti uvrščal stvari, ki pripadajo posameznim ali moralnim osebam in manjšim družbam.¹⁹ ODZ je urejal splošne načine pridobitve lastninske pravice.²⁰ ODZ je tako določal, da se stvari, ki že imajo lastnika, pridobijo posredno, kadar preidejo na pra-

ven način od lastnika na koga drugega.²¹ Kot enega izmed načinov pridobitve lastninske pravice je ODZ predpisoval tudi prenos lastninske pravice s pogodbo²², prav tako je določal, da so sklenitev pravnega posla, izročitev nepremičnin in vknjižba v javne knjige pogoji za prenos lastninske pravice na nepremičninah²³. Na navedenih izhodiščih je temeljil tudi institut lastninske pravice, ki ga je od leta 1980 naprej urejal *Zakon o temeljnih lastninskopravnih razmerjih* (v nadaljevanju: ZTLR)²⁴. Tako je tudi ZTLR izrecno določal, da imajo lahko občani, društva in druge civilne pravne osebe lastninsko pravico v skladu z ustavo in zakonom.²⁵ ZTLR je predpisal, da imata lahko

društvo in druga civilna pravna oseba lastninsko pravico na poslovnih stavbah in poslovnih prostorih, ki so namenjeni za uresničevanje skupnih interesov njihovih članov in ciljev, zaradi katerih so bili ustanovljeni, kot tudi na stanovanjskih hišah in stanovanjih kot posameznih delih stavb, ki so namenjena za zadovoljevanje stanovanjskih potreb delavcev, v katerih delajo.²⁶ Imetniki lastninske pravice imajo lahko v mejah, ki jih določa zakon, lastninsko pravico tudi na zemljišču, ki je namenjeno za zadovoljevanje skupnih interesov njihovih članov in za doseganje ciljev, zaradi katerih so bili ustanovljeni. Tudi po ZTLR je bilo mogoče pridobiti lastninsko pravico na podlagi pravnega posla.²⁷ Za pridobitev lastninske pravice na nepremičnini je ZTLR tudi predpisal, da

se na podlagi pravnega posla pridobi lastninska pravica na nepremičnini z vpisom v javno knjigo.²⁸ Od 1. januarja 2003 je lastninska pravica predmet celovite ureditve v *Stvarnopravnem zakoniku* (v nadaljevanju: SPZ)²⁹, ki celovito in poenoteno ureja vsa stvarnopravna razmerja, ureja tudi načine pridobitve, prenosa, varstva in prenehanja lastninske pravice na nepremičninah. Med imetniki lastninske pravice SPZ posebej ne vzpostavlja razlikovanja med fizičnimi in pravnimi osebami. Veljaven pravni posel ostaja tudi po SPZ osrednji način pridobitve lastninske pravice³⁰, prav tako je tudi za pridobitev lastninske pravice s pravnim poslom na nepremičnini po SPZ potreben vpis v zemljiško knjigo.³¹ V povezavi

¹⁷ Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. U-I-78/93, točka 51. obrazložitve (Uradni list RS, št. 68/95).

¹⁸ Pravila Občega državlanskega zakonika iz leta 1811. V besedilu treh delnih novel iz let 1914–1916 so se uporabljala na podlagi Zakona o neveljavnosti pravnih predpisov, izdanih pred 6. 4. 1941 in za časa sovražnikove okupacije (Uradni list FLRJ, št. 86/46).

¹⁹ Paragraf 286. ODZ.

²⁰ Paragrafi 423., 424. in 425. ODZ.

²¹ Paragraf 423. ODZ.

²² Paragraf 424. ODZ.

²³ Paragraf 431. ODZ.

²⁴ Zakon o temeljnih lastninskopravnih razmerjih (Uradni list SFRJ, št. 6/80).

²⁵ 1. členu ZTLPR.

²⁶ 11. člen ZTLPR.

²⁷ 20. člen ZTLPR.

²⁸ 33. člen ZTLPR.

²⁹ Stvarnopravni zakonik (Uradni list RS, št. 87/02 in 91/13).

³⁰ 40. člen SPZ.

³¹ 49. člen SPZ.

s slednjim SPZ izrecno določa, da se opravi vpis v zemljiško knjigo na podlagi listine, ki vsebuje zemljiškoknjžno dovolilo. Vsem trem citiranim sistemom stvarnopravnih norm je tako skupno, da lahko tudi pravna oseba zasebnega prava, med njimi tudi lovska družina oziroma zveza, sklene z odsvojiteljem, ki ima sposobnost, da veljavno in učinkovito razpolaga z lastninsko pravico (razpolagalna sposobnost), veljaven pravni posel, na podlagi katerega lahko kot pridobitelj vpiše lastninsko pravico v zemljiško knjigo na svoje ime, kar je veljalo vse od leta 1811 in velja še zdaj.

Lastninjenje družbenega premoženja, s katerim so upravljala društva

Prehod iz sistema družbene lastnine na lastninsko pravico z znanimi titularji v pravnem sistemu se je začel že z *Ustavnimi amandmaji k Ustavi SRS* iz leta 1974, sprejetimi v letu 1989, zlasti pa je od sprejetja *Ustave Republike Slovenije*³² potekalo lastninsko preoblikovanje družbene lastnine društev v več fazah in na podlagi različnih sklopov predpisov.

Lastninjenje družbenega premoženja je na splošno uredil *Zakon o društvih*, ki je glede na to, da so društva razpolagala in upravljala s tem premoženjem na različnih pravnih podlagah in ga uporabljala za različne namene, določil, da se preoblikovanje izvede s tistimi zakoni, ki bodo opredeljevali posamezno vrsto dejavnosti ob upoštevanju potreb te dejavnosti in njihovih nosilcev.³³

Na podoben način je bilo že pred uveljavitvijo *Zakona o društvih* izvedeno lastninjenje Rdečega križa Jugoslavije in Rdečega križa Slovenije z *Zakonom o Rdečem križu*, ki je določil, da postane premoženje Rdečega križa Jugoslavije na

območju Republike Slovenije in Rdečega križa Slovenije z dnem registracije Rdečega križa Slovenije njegova lastnina.³⁴

Prav tako je bilo na enak način urejeno lastninjenje premoženja in nepremičnega premoženja, namenjenega gasilstvu, s katerim so upravljala prostovoljna gasilska društva, z *Zakonom o gasilstvu*, ki je določil, da prostovoljna gasilska društva in njihove zveze pridobijo z dnem uveljavitve tega zakona lastninsko pravico na premoženju in nepremičnem premoženju, ki je namenjeno gasilstvu in s katerim upravljajo ob uveljavitvi tega zakona.³⁵

Družbena lastnina, s katero so upravljala društva na področju športa, je na podoben način dobila svoje lastnike tudi po določbah *Zakona o športu*, ki je med drugim določil, da postanejo športni objekti, ki so družbena lastnina ali last razvojnih skladov in v upravljanju društev, ki so na dan uveljavitve tega zakona opravljala dejavnost v športu, društvena lastnina, razen objektov, ki jih pristojni organ lokalne skupnosti najkasneje v enem letu po uveljavitvi tega zakona določi za športne objekte občinskega pomena. Tudi nekdanja družbena zemljišča, na katerih so športne površine in so po *Zakonu o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije* prešla v državno last, postanejo s sprejemom tega zakona last lokalne skupnosti.³⁶

Zakon o pospeševanju turizma je določil, da pridobijo turistična društva z dnem uveljavitve tega zakona lastninsko pravico na družbeni lastnini, s katero razpolagajo na dan uveljavitve tega zakona, razen na lastnini, ki je z zakonom ali aktom pristojnega organa določena kot javno dobro.³⁷

³⁴ 34. člen Zakona o Rdečem križu (Uradni list RS, št. 71/93).

³⁵ 48. člen Zakona o gasilstvu (Uradni list RS, št. 71/93).

³⁶ 64. člen Zakona o športu (Uradni list RS, št. 22/98).

³⁷ 60. člen Zakona o pospeševanju turizma (Uradni list RS, št. 57/98).

Lastninjenje kmetijskih zemljišč in gozdov

Del kmetijskih zemljišč in gozdov se je lastninsko preoblikoval že na podlagi *Zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij*.³⁸ Drugi del kmetijskih zemljišč pa na podlagi *Zakona o zadrukah*³⁹, in sicer tako, da je premoženje zadrug postalo združno premoženje, razen kmetijskih zemljišč in gozdov, ki so jih le-te pridobile na neodplačen način. Večino kmetijskih zemljišč in gozdov je olastnil *Zakon o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije*, ki v 14. členu med drugim določa, da postanejo kmetijska zemljišča, kmetije in gozdovi v družbeni lastnini, ki niso postali last Republike Slovenije oziroma občin po zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij oziroma po zakonu o zadrukah, ter kmetijska zemljišča in gozdovi, ki so jih temeljne organizacije kooperantov dobile v upravljanje in razpolaganje na neodplačen način, z dnem uveljavitve tega zakona last Republike Slovenije oziroma občin in se po stanju ob uveljavitvi tega zakona prenesejo na sklad oziroma na občino. Iz obrazložitve predloga ZSKZ je razvidno, da je bil razlog za generalno poddržavljenje kmetijskih zemljišč, kmetij in gozdov v družbeni lastnini v neobvladljivi politiki občin, ki so pozidavala najboljša kmetijska zemljišča. Za hitro in učinkovito zaščito kmetijskih površin je bilo takratno poddržavljanje nujen ukrep. Pri tistih kmetijskih zemljiščih, ki so bila v upravljanju lovskih družin in zvez, pa ni bilo nobenih razlogov za tako poddržavljanje, saj so morale lovske organizacije v skladu s takrat veljavnim ZVGLD uporabljati kmetijska zemljišča in gozdove izključno za doseganje ciljev gospodarjenja z divjadjo.

Del premoženja se je lastninsko preoblikoval tudi na podla-

gi *Zakona o lastninjenju nepremičnin v družbeni lastnini*⁴⁰ (v nadaljevanju: ZLNDL). Ta zakon je sicer uredil lastninjenje zemljišč in stavb v družbeni lastnini, ki niso bila predmet lastninjenja po drugih zakonih, pri čemer pa je izrecno predvidel, da se nekateri sklopi družbenega premoženja lastninijo po posebnih predpisih. Tak sklop so bile nepremičnine športnih društev, kamor pa ne sodijo lovske družine in njihove zveze.⁴¹

Kot je bilo že omenjeno, so imele lovske organizacije v prejšnjem družbenoekonomskem sistemu nekoliko drugačen položaj kot običajna društva, katerih temeljni namen je bil uresničevanje interesov članov društva. Lovske organizacije so bile tudi družbene organizacije, ki so uresničevale širše družbene interese pri gospodarjenju z družbenimi sredstvi (upravljanje z divjadjo). Tudi zdaj lovske organizacije delujejo v javnem interesu in imajo status nevladne organizacije. Čeprav je že ZDru določil, da se družbena lastnina, s katero razpolagajo društva na dan uveljavitve tega zakona, lastninsko preoblikuje v skladu s posebnimi zakoni, pa predpisi, ki so bili sprejeti po ukinitvi družbene lastnine, niso ustrezno uredili prenosa nepremičnega premoženja, s katerim so upravljale lovske družine in njihove zveze. Vseh premoženjsko pravnih vprašanj, povezanih z lastninjenjem nekdanje družbene lastnine, ki je bila do leta 1991 v upravljanju lovskih družin oziroma njihovih zvez, pa ni uredil niti ZDLov-1, saj je uredil samo lastninjenje družbenega premoženja upravljavcev gojitvenih lovišč.⁴²

Različni pravni in dejanski položaji lovskih organizacij

Ker lastninsko preoblikovanje družbene lastnine, s katero

⁴⁰ Zakon o lastninjenju nepremičnin v družbeni lastnini (Uradni list RS, št. 44/97, 59/01, 110/02 – ZGO-1 in 44/97).

⁴¹ Drugi odstavek 1. člena ZLNDL.

⁴² 79. člen ZDLov-1.

so razpolagale lovske organizacije, ni bilo ustrezno urejeno, se je v praksi izoblikovalo več različnih pravnih in dejanskih situacij.

1. V nekaterih primerih je v času družbene lastnine lovska organizacija pridobila kmetijsko zemljišče ali gozd na podlagi prodajnih pogodb od fizičnih oseb, zemljiško-knjižnih lastnikov. Nekatere pogodbe so vsebovale tudi zemljiškoknjižno dovolilo za prenos lastninske pravice na lovsko organizacijo. V drugih pa je bilo določeno, da kupljena zemljišča postanejo družbena lastnina in da se na takih zemljiščih vpiše pravica uporabe v korist lovskih organizacij. V zemljiški knjigi je bila tako v enih primerih vknjižena lastninska pravica na ime lovskih organizacij, v drugih pa je bila vknjižena družbena lastnina s pravico uporabe v korist lovskih organizacij.

2. V drugo skupino sodijo primeri, ko so lovske organizacije pridobile kmetijsko zemljišče ali gozd na podlagi pogodb o prenosu pravice uporabe, ki so jih sklenile s podjetji in kmetijskimi organizacijami. Šlo je za odplačen prenos, saj so za tak prenos lovske družine plačale odškodnino. Za opravljanje svoje dejavnosti so lovske organizacije zemljišča pridobile tudi z menjalnimi pogodbami, ki so jih sklenile s podjetji, kmetijskimi zadrugami, kombinati ali s kmetijsko zemljiško skupnostjo posameznih občin, ki so imeli v zemljiški knjigi na zemljiščih vknjiženo pravico uporabe. V večini primerov so bile menjalne pogodbe sklenjene v povezavi z izvedenimi postopki komasacije ali arondacije. Ker se je na podlagi teh pogodb na lovske organizacije prenesla samo pravica uporabe, so zemljišča še vedno ostala družbena lastnina, zato se je

v zemljiško knjigo na podlagi teh pogodb vknjižila v korist lovskih organizacij samo pravica uporabe. V nekaterih primerih so lovske družine na takih zemljiščih zgradile lovski dom na podlagi pravnomočnega gradbenega dovoljenja tako, da na dan uveljavitve ZSKZ zemljišča dejansko niso bila več kmetijska zemljišča.

3. Nekatera zemljišča pa so lovske organizacije pridobile na podlagi sklepov okrajnih ljudskih odborov, sklepov občinskih skupščin ali pogodb o neodplačnem prenosu, s katerimi so v skladu s takrat veljavnimi predpisi »dodeljevali« zemljišča v družbeni lastnini v uporabo tako fizičnim kot tudi pravnim osebam. V zemljiški knjigi je še vedno ostala vknjižba družbene lastnine, pravica uporabe pa se je vpisala v korist lovskih organizacij. Čeprav so lovske organizacije taka zemljišča pridobila »neodplačno«, pa so člani takih lovskih

organizacij s svojim delom bistveno prispevali k ohranitvi življenjskega prostora ne samo divjadi, marveč tudi vseh pristoživečih živali ter s tem k zagotavljanju biotske raznovrstnosti. Zato tudi navedene pridobitve zemljišč vsebujejo elemente odplačnosti.

4. V četrto skupino spadajo primeri lovskih družin, ki so na podlagi sklenjenih zakupnih pogodb, najemnih pogodb ali s soglasjem upravljavcev na zemljiščih, ki so zdaj v lasti Republike Slovenije, postavili lovske koče, bivake in druge trajne objekte. Kljub prizadevanjem lovske družine teh zemljišč ne morejo pridobiti v last bodisi z odplačnim bodisi neodplačnim pravnim poslom.

Kot je bilo že omenjeno, je bila v času družbene lastnine v nekaterih primerih na podlagi prodajnih pogodb z zemljiškoknjižnimi lastniki v zemljiško knjigo vknjižena

Foto: Miha Krofel

lastninska pravica lovskih organizacij, v drugih pa je bila vključena družbena lastnina s pravico uporabe v korist lovskih organizacij. Po spremembi ZLNDL v letu 1997 je bila v večini primerov, ko je bila v zemljiški knjigi vpisana »družbena lastnina s pravico uporabe v korist lovskih organizacij«, na podlagi ZLNDL vključena lastninska pravica lovskih organizacij. Še vedno pa so v zemljiški knjigi primeri, ko je pri posameznih nepremičninah vključena družbena lastnina s pravico uporabe v korist lovskih organizacij.

Ne glede na to, ali je bila v zemljiški knjigi pri nepremičninah, ki so bile na dan uveljavitve ZSKZ, to je 11. marec 1993, po planskih aktih občine opredeljena kot kmetijska zemljišča ali gozd, vpisana družbena lastnina s pravico uporabe v korist lovskih organizacij ali pa lastninska pravica, od leta 2005 **Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije** lovske organizacije pošilja večinoma v podpis »pogodbe za neodplačni prenos zemljišč« na podlagi 14. člena ZSKZ. V nekaterih primerih so lovske organizacije te pogodbe podpisale, zato je bil na podlagi teh pogodb v zemljiški knjigi izveden vpis lastninske pravice na Republiko Slovenijo. Druge pa so podpis takšnih pogodb zavrnile, zato so bile zoper njih vložene izbrisne tožbe ali tožbe za ugotovitev lastninske pravice. V nekaterih primerih so sodni postopki že pravnomočno zaključeni, zato je bila pri teh zemljiščih že vpisana lastninska pravica na Republiko Slovenijo. V drugih primerih pa sodni postopki še potekajo.

Aktivnosti LZS in njene Komisije za organizacijska in pravna vprašanja

LZS je v oktobru 2018 ponovno zaprosila lovske družine in njihove zveze za posredovanje podatkov o kmetijskih zemljiščih in gozdovih, ki so oziroma so bili v posesti lovskih organizacij,

o katerih je Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS vodil postopke lastninjenja na podlagi 14. člena ZSKZ. Iz zbranih podatkov je razvidno, da so lovske organizacije v sistemu družbene lastnine pridobile na podlagi odplačnih pravnih poslov 75 % vseh zemljišč, neodplačno pa je bilo pridobljenih 25 % zemljišč. Med zemljišči, za katera so lovske organizacije sklenile odplačne pravne posle, so bile za 76 % zemljišč sklenjene prodajne pogodbe s fizičnimi osebami, ki so bili tudi zemljiškoknjižni lastniki, za 24 % zemljišč pa so lovske organizacije sklenile odplačne pravne posle s pravnimi osebami, ki so imele v zemljiški knjigi vključeno pravico uporabe. Na podlagi pogodb o prenosu kmetijskih zemljišč in gozdov, ki jih je na podlagi 14. člena ZSKZ poslal Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS v podpis lovskim organizacijam, je bil prostovoljno opravljen zemljiškoknjižni prenos lastninske pravice na Republiko Slovenijo za 17 % zemljišč. V sodnih postopkih pa so bile pravnomočne sodbe izdane za 51 % zemljišč. Za 32 % zemljišč postopki prenosa zemljišč še niso zaključeni. Na podlagi podatkov, ki so jih LZS posredovale lovske družine in njihove zveze, je mogoče ugotoviti, da skupna površina zemljišč in gozdov, katerih vrnitev naj bi uredil predlagani zakon, znaša dobrih 100 hektarov.

ZDLov-1 tako ni na ustrezen način uredil prehoda družbenega premoženja, ki so ga lovske družine oziroma zveze pridobile z namenom trajnostnega upravljanja z divjadjo, na kar je opozorila tudi **Zakonodajno pravna služba Državnega zbora Republike Slovenije** v povezavi z drugo obravnavo predloga ZDLov-1⁴³. Ob odsotnosti razlogov

za kakršnokoli novo poddržavljanje kmetijskih zemljišč in gozdov, s katerimi so ob uveljavitvi ZSKZ razpolagale lovske organizacije, je vsekakor na mestu pobuda za ustrezno dopolnitev ZDLov-1, s katero bo zagotovljena odprava večine krivičnih rešitev, ki so jih prinesli predpisi s področja lastninjenja nekdanjega družbenega premoženja, zlasti še določbe 14. člena ZSKZ.

Pobuda za pripravo ustreznega zakonskega predloga, s katerim bi se uredila vprašanja, povezana z lastninskim preoblikovanjem družbenega premoženja, s katerim so do 11. marca 1993, ko je začel veljati ZSKZ, upravljale lovske družine, območne zveze lovskih družin ali LZS, je na svoji 12. seji 13. septembra 2018 obravnavala tudi **Komisija za organizacijska in pravna vprašanja pri LZS**. Prvi cilj te pobude je dokončna ureditev premoženjskopravnih razmerij med državo in lovske organizacijami, zlasti glede nepremičnega premoženja. Ta cilj je mogoče doseči z zagotovitvijo lastninske pravice lovskih družin oziroma zvez na premoženju, s katerim so razpolagale v sistemu družbene lastnine oziroma, s katerim nekatere upravljajo tudi zdaj. Cilj je tudi zagotovitev trajne materialne podlage za trajnostno upravljanje z divjadjo kot naloge, ki jo lovske družine ne opravljajo le zaradi svojih interesov, marveč v prvi vrsti kot naloge, ki jih v skladu z ZDLov-1 izvajajo v javnem interesu, s čimer se zagotavlja tudi načelo trajne ohranitve kmetijskih zemljišč in gozdov za potrebe upravljanja z divjadjo. Na ta način bi bilo uresničeno tudi načelo pravičnosti, saj se zemljišča še naprej zagotavljajo tistemu, ki jih je že doslej desetletja uporabljal za trajnostno upravljanje z divjadjo in hkrati popravlja napako na področju, ki bi moralo biti urejeno že ob sprejemanju ZDLov-1. Po vzoru drugih posebnih zakonov, ki

so v skladu z ZDru ustrezno uredili lastninjenje družbenega premoženja, bi bilo treba z zakonom določiti, da postane last lovskih družin oziroma zvez vse družbeno premoženje, s katerim so na zakonitih pravnih podlagah upravljale in razpolagale lovske družine oziroma njihove zveze v sistemu družbene lastnine.

V okviru Komisije za organizacijska in pravna vprašanja pri LZS je bilo tako doslej pripravljeno delovno gradivo, ki vsebuje oceno stanja, podatke o posameznih zemljiščih, razloge, ki utemeljujejo predlagane rešitve in ustrezno pravno utemeljitev. V delu, v katerem se gradivo nanaša na vrnitev že olastninjenih kmetijskih zemljišč in gozdov, predlagana vrnitev pomeni mini »denacionalizacijo«, saj predvideva vračanje premoženja nekdanjim lastnikom ali upravljavcem, pri čemer gre za premoženje, ki je v last Republike Slovenije prešlo sicer zakonito, vendar »nepravično«. Predlagana ureditev tako odpira tudi nekatera ustavnopravna vprašanja, zato je v zakonodajnem postopku treba pričakovati tovrstne pomisleke zakonodajnih služb države, ki bodo sodelovale v postopku obravnave zakonskega predloga.

Še večja ovira je volja države in njenih organov, da predlog zakona tudi dejansko sprejme. Na problematiko krivično odvzetega premoženja kot posledico nesposobnosti države, da uredi njegovo lastninjenje v skladu z zahtevo Zakona o društvih, LZS opozarja že več kot deset let, vendar v vsem tem času noben minister, pristojen za lovstvo, ni pokazal niti najmanjše volje po popravni krivične ureditve.

LZS ima v postopku sprejemanja zakona formalno le posvetovalno vlogo kot predstavnica zainteresirane civilne družbe. Glede na dosedanje izkušnje pa je jasno, da brez njenih prizadevanj ne moremo pričakovati uspeha. Le-ta bo tako v veliki meri odvisen od volje, spretnosti, taktosti in argumentov vodstva LZS.

**Mag. Nataša Oven
Goran Šuler**

⁴³ Mnenje Zakonodajno-pravne službe k predlogu Zakona o divjadi in lovstvu z dne 30. 10. 2003 in z dne 18. 11. 2003, objavljeno na: https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C-12565D400354E68C1256DE2002E-2D8E&db=kon_zak&mandat=II-1&tip=doc

Vse foto: Štefan Vesel

Vpliv mrhovišč na ogroženost rejnih živali zaradi velikih zveri

V zadnjih letih so mrhovišča postala aktualna tema, saj je v Sloveniji že dolgoletna tradicija zalaganja mrhovišč za medveda oziroma krmišč za velike zveri in druge zavarovane prostoživeče vrste. Splošno prepričanje lovcev, rejcev domačih živali in nekaterih strokovnjakov je, da mrhovišča z zagotavljanjem beljakovinske hrane zverem, posebno medvedu, prispevajo k zmanjšanju škode na rejnih živalih, vendar pa doslej opravljene raziskave o tej temi porajajo vprašanje, ali je tako prepričanje utemeljeno. V Sloveniji med velike zveri štejemo medveda, volka in risa, ki pri nas povzročajo škodo na rejnih živalih, vendar so ogrožene vrste in zato zavarovane, saj je njihova vloga vzdrževanje ravnovesja v ekosistemu in so zato ekološko pomembne.

Vpliv mrhovišč na pogostost napadov zveri na rejne živali

Nekatere tuje raziskave, povezane z odpravljanjem škode, podpirajo nadomestno ali odvračalno krmljenje kot ustrezno metodo za preprečevanje konfliktov. V prid tovrstnemu početju sta raziskavi iz ZDA: prva je bila opravljena v zahodnem delu Washingtona (ZDA), kjer je črni medved (*Ursus americanus*) povzročal škodo na iglavcih, s

katerih je olupil lubje in nato zaužil beljavo (svetlejši les na obodu debla), zato je večina dreves propadla. Škodo so uspeli preprečiti z odvračalnim krmljenjem, saj so medvedom v spomladanskem (kritičnem) času od aprila do (pozne) junija polagali okusne pelete, katerih glavni sestavini sta bila meso in trsni sladkor. Drugo raziskavo so opravili v gorah Sierre Nevade, kjer so črne medvede v dobi hude suše hranili s sadjem in oreščki, ki so jih prostovoljci z nahrbtniki odnesli od enega do dva kilometra globoko v gozd (vedno

na drugo mesto, saj so želeli zmanjšati možnost srečanj z medvedmi) in tako zmanjšali konflikte, ki so nastajali, ker je medvedom primanjkovalo hrane. V tistem obdobju izrednih razmer je odvračalno krmljenje uspešno zmanjšalo konflikte. Ker pa je akcija potekala le zaradi izrednih razmer, niso mogli določiti, ali so se konflikti zmanjšali zaradi zagotavljanja hrane ali drugih dejavnikov (zmanjšano število obiskov jezer in počitniških domov zaradi opozoril o konfliktih, večja pazljivost prebivalcev npr. pri obiskovanju gozda, odlaganju smeti, varovanju pridelkov oziroma česarkoli, kar bi lahko privabilo medvede ...).

Ta prispevek je povzetek diplomskega dela z naslovom *Vpliv prisotnosti mrhovišč na ogroženost rejnih živali s strani velikih zveri*, v katerem je avtorica povzela dosedanje raziskave ter mnenje stroke, lovcev in rejcev na temo mrhovišč in njihovega vpliva na napade rejnih živali. Diplomsko delo je zagovarjala na Biotehniški fakulteti na oddelku za zootehniko 13. septembra 2018. Njena mentorica je bila prof. dr. Romana Marinšek Logar.

Glede na ocene večina lovcev, rejcev domačih živali in celo nekaj strokovnjakov meni, da mrhovišča v tradicionalnem pomenu besede prispevajo k zmanjšanju škode na domačih živalih. Doslej opravljene raziskave trditve niso niti potrdile in tudi ne ovrgle.

Kljub omenjenim tujim raziskavam, ki kažejo v prid uspehom odvračalnega krmljenja, pa so nekateri raziskovalci v Sloveniji in drugje po svetu prišli do drugačnih zaključkov. V Sloveniji so opravili raziskavo, v kateri so primerjali škodo od velikih zveri na drobnici pet let pred ukinitvijo mrhovišč in pet let potem. Analizirali so, ali medvedi raje zahajajo na krmišča z mrhovino kot na krmišča s koruzo. Za analizo uporabe krmišč z mrhovino so uporabili podatke štetja medvedov na krmiščih. Približno ena tretjina krmišč, kjer so opravljali štetje, je bila založena z mrhovino, dve tretjini pa le s koruzo. Po prepovedi mrhovišč so na krmiščih, kjer so prej polagali mrhovino, nadaljevali z zalaganjem koruze. Rezultati so pokazali, da krmišč, kjer so prej polagali mrhovino, ni obiskovalo več medvedov kot krmišč s koruzo. Prav tako rezultati po ukinitvi mrhovišč niso pokazali povečanega medvedjega plenjenja med rejnimi živalmi.

Študijo na to tematiko so opravili tudi v Kanadi, kjer so spomladi hranili grizlje (*Ursus arctos spp.*) s povoženimi divjimi parkljarji, da bi v tem letnem času preprečili napade na rejne živali. Nadzorovali

tako po ukinitvi programa niso zaznali povečanih izgub rejnih živali zaradi napadov grizljev. Zaključili so, da pri preprečevanju napadov na rejne živali krmljenje grizljev z mrhovino divjih parkljarjev ni učinkovito, zato so predlagali, naj bi denar vložili v elektroograje (električne pastirje) in druge učinkovitejše načine varovanja živine.

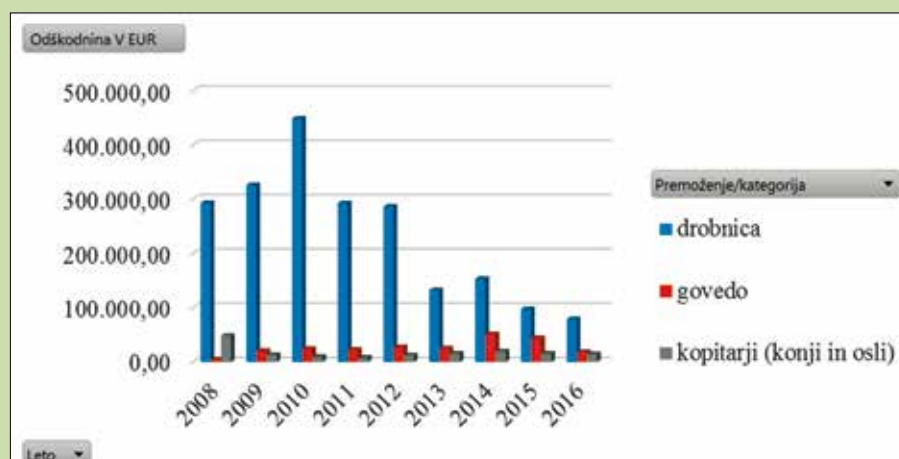
Zaradi trditve, da naj bi medved kot oportunistični vsejed raje užival mrhovino kot rastlinsko hrano, smo proučili tudi rezultate slovenske raziskave o prehrani medvedov. Z raziskavo, ki je temeljila na analizi vsebine medvedjih iztrebkov, so ugotovili, da je bila hrana s krmišč najpogostejše v medvedji prehrani, čeprav so očitno raje izbirali naravne vire razpoložljive hrane (žuželke, sadje in rastlinski

Ena od slovenskih študij je pokazala, da medvedi obiskujejo krmišča z mrhovino večinoma le pozimi in zgodaj pomladi, ko se drobnica še ne pase. Poleti, ko so medvedji napadi najpogostejši, se niso odločali za mrhovino, ponujeno na krmiščih, in so raje izbirali naravne vire živalske hrane, ki so tudi (največkrat) žuželke.

so 12 preprečevalnih krmišč in uporabili druge neinvazivne metode za ugotavljanje učinkovitosti ukrepov. Rezultati so pokazali, da se v spomladanskem obdobju napadi na rejne živali niso zmanjšali, prav

Graf 1: Višina izplačane odškodnine v Sloveniji za izgube rejnih živali, ki so jih povzročile zavarovane vrste velikih zveri v obdobju 2008-2016.

Graf 2: Višina izplačane odškodnine v osemletnem obdobju v Sloveniji za rejne živali

V Sloveniji so opravili raziskavo, v kateri so primerjali škodo od velikih zveri na drobnici pet let pred ukinitvijo mrhovišč in pet let potem. Analizirali so, ali medvedi raje zahajajo na krmišča z mrhovino kot na krmišča s koruzo. Rezultati so pokazali, da krmišč z mrhovino ni obiskovalo več medvedov kot krmišč s koruzo. Prav tako rezultati po ukinitvi mrhovišč niso pokazali povečanega medvedjega plenjenja med rejnimi živalmi.

material), kadar so jim bili le-ti na voljo. Študija je tudi pokazala, da medvedi obiskujejo krmišča z mrhovino večinoma le pozimi in zgodaj pomladi, ko se drobnica še ne pase. Poleti, ko so medvedji napadi najpogostejši, se medvedi niso odločali za mrhovino, ponujeno na krmiščih, in so raje izbirali naravne vire živalske hrane, ki so tudi (največkrat) žuželke.

V sklopu projekta LIFE DINALP BEAR je potekala tudi akcija krmljenja medvedov z mrhovino odstreljenih in povoženih prostoživečih parkljarjev. Na 22 krmiščih, ki so bila razporejena po celotnem območju medveda, so dve leti prek videonadzora spremljali krmljenje medvedov. Prvo leto so na krmišča polagali samo koruzo, drugo leto pa poleg koruze tudi mrhovino. Podatki v analizi nakazujejo, da medvedi raje obiskujejo krmišča, ki so poleg koruze založena tudi z mrhovino. Zato ima mrhovina določen vpliv, vendar to še ni dokaz, da taka mrhovišča zmanjšujejo konflikte z

V eni od raziskav so ugotovili, da so se medvedi pogosteje pojavljali na krmiščih, na katerih so imeli poleg koruze na voljo tudi mrhovino. Omenjeno dejstvo bi lahko pomenilo, da ima mrhovina določen vpliv, vendar to še ni dokaz, da taka mrhovišča zmanjšujejo konflikte z domačimi živalmi.

Podatki izplačanih odškodnin za izgube rejnih živali od leta 2008 do leta 2016 na podlagi škode, nastale zaradi napadov medveda, volka in risa, kažejo, da je bilo največ odškodnin izplačanih za škodo, ki jo je povzročil volk, sledi mu medved, medtem ko je škoda zaradi risa v primerjavi z volkom in medvedom najmanjša. Med rejnimi živalmi je bilo največ škode na drobnici, nato ji sledita govedo in kopitarji (konji in osli). V vseh osmih letih je bil največji delež odškodnin zaradi napadov velikih zveri izplačan za izgube med drobnico.

rejnimi živalmi, saj niso proučevali točno tega vprašanja.

Škoda na rejnih živalih

Na grafu so prikazani podatki izplačanih odškodnin za izgube rejnih živali od leta 2008 do leta 2016 na podlagi škode, nastale zaradi napadov medveda, volka in risa.

Največ odškodnin je bilo izplačanih za škodo, ki jo je povzročil volk, sledi mu medved, medtem ko je škoda zaradi risa v primerjavi z volkom in medvedom

najmanjša. Največ škode je nastalo v letu 2010, nato se je začela zmanjševati. Eden večjih razlogov za zmanjševanje škode je prispevek projekta SloWolf, ki se je začel v letu 2010 in je trajal do leta 2013. V sklopu tega projekta so osmim rejcem z večjim številom ovac, ki so imeli dokumentirano škodo zaradi volkov, podarili visoke električne mreže oziroma ograje in pastirske pse. Kot je razvidno iz grafa, se je v naslednjih letih škoda zelo zmanjšala pri volku in medvedu.

Na grafu 2 so prikazani podatki o višini izplačanih odškodnin v Sloveniji od leta 2008 do leta 2016 na podlagi škode, povzročene na rejnih živalih.

Med rejnimi živalmi je bilo največ škode na drobnici, nato ji sledita govedo in kopitarji (konji in osli). Škoda na drobnici se je večala od leta 2008 do leta 2010, ko je bila največja, nato pa se je vidno zmanjševala vse do leta 2016. Premoženska škoda pri govedu je bila največja v letu 2014, v vseh preostalih

S pomočjo nastavljenih pasti – kamere je bil zabeležen poskus medveda, da bi pospravil za seboj, česar mu noč pred tem še ni uspelo pospraviti.

Različne raziskave in zbiranje mnenj glede krmišč, mrhovišč in njihovega vpliva na možnost uspešnejšega preprečevanja škode, ki jo v Sloveniji povzročajo velike zveri, so pokazale, da so v nekaterih primerih krmišča lahko učinkovita, kar pa povsem ne velja tudi za preprečevanje konfliktov med velikimi zvermi in rejnimi živalmi. Krmišča za velike zveri imajo pomembno vlogo pri spremljanju številčnosti, prehranjevanja in gibanja velikih zveri in drugih živalskih vrst.

Rejec je bil ob nasilnem vdoru medveda v kokošnjak ob manjšo jato perutnine.

letih obdobja pa je bila manjša. Pri domačih kopitarjih je največ škode nastalo v letu 2008, v kasnejših letih pa ni bilo večjih odstopanj. V vseh osmih letih je bil največji delež odškodnin zaradi napadov velikih zveri izplačan za izgube med drobnico.

Intervjuji

O tematiki mrhovišč smo opravili tudi strukturirane intervjuje s strokovnjaki, lovci in rejci, ki delujejo na območjih, kjer živijo velike zveri. Postavljenih je bilo nekaj osnovnih vprašanj, v sklopu katerih so interesne skupine (intervjujanci) v svojih odgovorih opozorile tudi na nekatere druge pomembne zadeve, ki se nanašajo na to tematiko.

Začeli smo z vprašanjem, kako se opredeljujejo do ponovne uvedbe mrhovišč oziroma krmišč za velike zveri. Vsi sodelujoči so se strinjali s prakso zdajšnjih krmišč, na katere polagajo tudi krmo beljakovinskega izvora in menili, da to zadostuje in da ni treba ponovno vpeljati posebnih mrhovišč, kakršna so bila pred njihovo ukinitvijo (v letu 2004). Izstopalo je mnenje, naj bi krmišča zalagali z mrhovino le v določenih letnih časih (jeseni in spomladi), ko medvedi iščejo »bogatejšo« beljakovinsko krmo. Poleti krmljenje ni smiselno zaradi dosegljivosti naravne hrane v gozdu, pozimi pa je za medvede lahko tudi škodljivo, saj zaradi lahko dosegljive krme ne prezimujejo oziroma ne predremlejo zime, kar spremeni njihov naraven življenjski cikel. Tako intenzivno krmljenje, kot je zdaj, je po mnenju mnogih tudi razlog za izjemno hitro večanje populacije medveda, ki se kljub velikemu odstrelu še vedno povečuje. Pri nas je največja znana rodnost na svetu, zato bi bilo

Na splošno med rejci velja prepričanje, da je zaščita rejnih živali z elektroograjami, varovanje živali s psi, drugimi živalmi ali s stalno prisotnostjo ljudi (pastirji), redno zapiranje rejnih živali ponoči v ograde zaenkrat najučinkovitejši ukrep za zmanjšanje števila konfliktov.

dobro, da za uravnavanje populacije poleg odstrela uporabimo kot orodje tudi naravne mehanizme; pri medvedu je naravni mehanizem hrana. Krmišč za velike zveri vseeno ne smemo ukiniti, bilo bi le boljše, da jih drugače oskrbujemo oziroma, da jih je manj. Zdajšnja ureditev kombiniranih krmišč za velike zveri je ustrezna tudi zaradi številne povežene divjadi, ki jo je najbolje odložiti na takšna krmišča, saj odvoz povzroča veliko stroškov, ki jih morajo poravnati lovske družine, odstranjevanje trupel s sežigom pa je drago in slabo vpliva na okolje. Pozitivna lastnost takšnih krmišč je tudi odvrčanje zveri

(večinoma medveda) od naselij, možnost sprotnega monitoringa (spremljanja stanja) in odstrela. Kot slabost takih krmišč oziroma mrhovišč so v svojih odgovorih izpostavili privajanje (habitucijo) medveda na človeka in povezovanje človeka s hrano, kar lahko zelo negativno vpliva na sobivanje. Privajanju na ljudi bi se lahko izognili z avtomatskimi krmilniki. Lovci so dodatno izpostavili tudi problematiko nedovoljenega odlaganja klavnih odpadkov v bližini zaselkov, s čimer ljudje medvede privabljajo k naseljem.

Zanimalo nas je tudi, ali krmišča za velike zveri prispevajo k zmanjševanju napadov na rejne živali, pri čemer so bili strokovnjaki in lovci soglasni, da mrhovišče lahko manj ali le delno vpliva pri preprečevanju napadov na rejne živali, vendar pa to ne sme biti edini ukrep pri zaščiti rejnih živali. Izpostavljena je bila tudi težava, kadar si starejši in močnejši medvedi prilastijo določeno krmišče ali mrhovišče in bližnji prostor okoli njega,

zato drugim starostnim skupinam medvedov določen del dneva ne dovolijo do krmišča.

Na vprašanje, ali so se v letu 2004 z ukinitvijo mrhovišč napadi in izgube na rejnih živalih povečali, so bila mnenja deljena. Večina strokovnjakov je odgovorila, da načeloma ne, lovci so bili deljenega mnenja, medtem ko so vsi rejci zatrdili, da imajo po ukinitvi mrhovišč več škode na svojih rejnih živalih. Kot pereča problematika se je izkazala takratna ponovna vzpostavitev reje drobnice na Kočevskem, Notranjskem (kjer domujejo velike zveri) in drugje po Sloveniji, kjer jih prej ni bilo.

Napadi so se povečali, vendar se je od takrat povečalo tudi število medvedov in prav tako število rej domačih rastlinojedov v Sloveniji. Tudi sedaj se vasi in mesta vedno bolj širijo in krčijo gozdne površine, s čimer nastajajo vedno pogostejša srečanja zveri in človeka, kar prispeva k navajanju medveda na človekovo bližino, zato lahko pogostejše nastanejo konfliktna situacija. Vse intervjuvance skrbi prav medvedova predrznost, ki bi se lahko še bolj razvila ali povečala (kjer so medvedi že navajeni na ljudi).

Eno od vprašanj je bilo tudi, koliko časa se velike zveri zadržujejo na krmiščih, kjer je ponujena tudi beljakovinska krma. Pri tem so vsi soglasno odgovorili, da se medvedi tamkaj zadržujejo največ časa, sledijo jim volkovi, risi pa se pojavljajo le zelo redko, saj takšna krmišča obiskujejo večinoma le mladi risi, ki se še učijo loviti. Obisk je odvisen tudi od letnega časa in razpoložljivosti naravne hrane v določenem letu.

Pri vprašanju, za katero od velikih zveri menijo, da je najbolj problematična pri napadih in poboju rejnih živali, so vsi vprašani kot bolj problematični vrsti velikih zveri izpostavili medveda in volka (volk večinoma v notranjski regiji). Medved kot prehranski oportunist raje obišče mrhovišče kot pa napade rejne živali, medtem ko to za volka in risa ne velja, saj raje plenita prostoživeče živali. Volk je problematičen tudi zato,

ker kadar napade čredo ovac, pobije več živali, nahrani pa se le z eno (znani mehanizem presežnega ubijanja). Pri tem je treba upoštevati tudi število volkov v tropu in možnost, da volkulja na takšen način uči mladiče lova. Medved navadno ubije eno ali dve živali, ki ju potem tudi poje. Rejcem največ škode na drobnici povzročajo volkovi.

Pri ukrepih za mogoče »sobivanje«
rejnih živali in velikih zveri so bili odgovori soglasni. Vsi so poudarili zaščito rejnih živali z elektroograjami, varovanje živali s psi, drugimi živalmi ali s stalno prisotnostjo ljudi (pastirji), redno zapiranje rejnih živali ponoči v ograde, ureditev mreže mrhovišča-krmišča za velike zveri, zamenjavo zvrsti reje na območju velikih zveri (namesto drobnice naj bi v najbolj ogroženih predelih pasli govedo) in številčno ustrezen odstrel, za katerega so vsi menili, da je pomemben, vendar le kot kratkoročen ukrep. Vsi sodelujoči rejci uporabljajo za zaščito svojih živali elektroograje.

Glede ustreznega števila velikih zveri v Sloveniji so se odgovori lovcev pri številu medvedov in volkov zelo razlikovali, pri risu pa so vsi menili, da jih je zdaj premalo. Strokovnjaki so povedali, da so medvedi v zgornjem (še vedno ustreznem) številu glede na razpoložljivost in zmogljivost okolja (tudi socialnega). Povedali so, da se število volkov povečuje, vendar je trenutno še ustrežno. Risov je

premalo. Vsi rejci so odgovorili, da je po njihovem mnenju volkov in medvedov v Sloveniji preveč.

Zaključek

Različne raziskave in zbiranje mnenj glede krmišč, mrhovišč in njihovega vpliva na možnost uspešnejšega preprečevanja škode, ki jo v Sloveniji povzročajo velike zveri, so pokazale, da so v nekaterih primerih krmišča lahko učinkovita, kar pa povsem ne velja za preprečevanje konfliktov med velikimi zvermi in rejnimi živalmi. Krmišča za velike zveri – kot edina zaščita – niso dovolj učinkovita preprečevalna metoda proti konfliktom z rejnimi živalmi, vendar jih vseeno ne smemo ukiniti, saj imajo pomembno vlogo pri spremljanju številčnosti, prehranjevanja in gibanja velikih zveri in drugih živalskih vrst. V njihovi bližini se varno in strokovno uresničuje načrtovani odstrel, poteka lovni turizem, opravljajo različne raziskave, pri lokalnem prebivalstvu povečujejo strpnost in sprejemanje velikih zveri kot sestavni del okolja. V nekaterih obdobjih leta lahko krmišča uspešno zadržujejo medveda stran od naselij, hkrati pa so tudi ustrezna za polaganje mrhovine povožene prostoživeče divjadi.

Nika Mohorič, dipl. inž. kmet. živ.

Viri so na voljo pri avtorici.

Mrhovišča lahko v nekaterih obdobjih leta uspešno zadržujejo medveda stran od naselij, hkrati pa so tudi ustrezna za polaganje mrhovine povožene prostoživeče divjadi.

Intervju z dr. Igorjem Šoltesom:

»Po vseh dnevih pod umetno svetlobo se prileže gledati v ‚zeleno‘«

Slovenska zakonodaja na področju orožja je ena boljših v Evropi, je prepričan evropski poslanec Skupine Zelenih dr. Igor Šoltes. Pred sprejemanjem evropske direktive o strelnem orožju v Evropskem parlamentu je glasno opozarjal, da vseh, ki imajo v posesti orožje, ni mogoče kar označiti s potencialnimi teroristi. Da bi odpravili stereotipe o lovcih, bo potrebno še veliko dela, meni Šoltes, ki lovce vidi kot zaščitnike naravnega habitata. Svoje ‚baterije‘ tudi sam najraje napolni v naravi.

Kakšne so bile okoliščine sprejemanja evropske direktive o strelnem orožju?

Ko se je predlog evropske direktive o strelnem orožju pojavil na dnevnem redu Evropskega parlamenta, je dvignil veliko prahu. Če je bil cilj takratnega predloga učinkovit boj proti terorizmu, potem je bil zgrešen. Predlog je bil pripravljen relativno nesporno, saj je kot potencialne teroriste označil tako rekoč vse, ki imajo v posesti orožje. Seveda so se oglasili športni strelci, zbiralci orožja in lovci, ki jih je predlog prizadel. Opozorili smo, da bi takšna sprememba v kategorizaciji strelnega orožja korenito vplivala na vse posestnike orožja. Nismo mogli privoliti,

da bi bile obveznosti in pravice zakonitih imetnikov orožja slabše. Moj očitek Evropski komisiji je bil, da ni opravila ocene učinkovitosti ter da se je predlog direktive pisal v pisarni, brez posvetovanja s pomembnimi deležniki. Tveganje za teroristične napade lahko zmanjšamo z večjim nadzorom in izmenjavo podatkov med državami. Na tem mestu pa se postavi vprašanje, kako najti ravnovesje med učinkovitimi ukrepi za boj proti terorizmu in zavarovanjem človeškega dostojanstva ter varstvom osebnih podatkov. V imenu varnosti se ne moremo odreči vsemu, tveganje za hekerske vdore v zbirke podatkov je namreč zelo veliko.

Kakšen je dostop do orožja v Sloveniji?

V Sloveniji obstajajo jasna pravila in nadzor, kdo je lahko imetnik orožja in pod kakšnimi pogoji. Imetnike orožja se spremlja in usposablja. V razpravi na ravni Evropske unije se je pokazalo, da je slovenska zakonodaja ena boljših v Evropi. Je pa seveda ključno, da se prepreči črni trg z orožjem, saj ni hujšega, kot da se orožje znajde v napačnih rokah.

Kakšen je vaš odnos do orožja?

Orožja nimam. Sem se pa naučil ravnati z njim med služenjem vojaškega roka. Bil sem mitraljezec z M53, poimenovanem šarac, v spremljevalnem vodu, kar je bila takrat posebna čast. Zagovarjam stališče, naj se z orožjem ukvarjajo profesionalci, ki

»V Sloveniji obstajajo jasna pravila in nadzor, kdo je lahko imetnik orožja in pod kakšnimi pogoji. Imetnike orožja se spremlja in usposablja. V razpravi na ravni Evropske unije se je pokazalo, da je slovenska zakonodaja ena boljših v Evropi.«

»Lovce vidim v vlogi zaščitnikov naravnega habitata; vidim še veliko dela, da bi odpravili stereotipe, kaj lovci so in kaj lovci niso. Divjine ni več, ljudje smo korenito posegli v prostor živali, presekali njihove poti, zato se moramo obnašati odgovorno in zmanjšati škodljive posledice, ki smo jih povzročili.«

skrbijo za našo varnost in jim orožje služi kot orodje pri opravljanju poslanstva ali dejavnosti. Lovce vidim v vlogi zaščitnikov naravnega habitata; vidim še veliko dela, da bi odpravili stereotipe, kaj lovci so in kaj lovci niso. Divjine ni več, ljudje smo korenito posegli v prostor živali, presekali njihove poti, zato se moramo obnašati odgovorno in zmanjšati škodljive posledice, ki smo jih povzročili. Nadzorovati je treba številčnost posameznih vrst in pravočasno ukrepati, da ne pride do ogrožanja in pretiranega izlova določenih vrst, ter preprečiti nezakonito pobiranje živali.

Dr. Igor Šoltes

Vaš dedek, Edvard Kardelj, je bil tudi lovec.

Članstvo v lovski organizaciji je bilo v tistem času sestavni del službe. Z dedkom sem šel večkrat v naravo, nikoli pa na lov. Veliko je fotografiral, še posebno se spominjam njegove zelo lepe fotografije divjega petelina v času petja. Sem pa ob priložnosti lova na Velem polju delal družbo pisatelju Janezu Vipotniku, a sva se z lova vrnila praznih rok. Zanimiva izkušnja je od blizu videti gamse, gorske koze, lepoto narave ...

Kakšen je vaš odnos do narave in okolja?

Že v mladosti sem začutil, kako lepo je opazovati naravo, občudovati živali

v naravnem okolju in ne v ujetništvu. Še vedno se premalo zavedamo, kako pomembna je narava za vsakega od nas. Pred časom sem bral članek, kako na Japonskem izvajajo tečaje sproščanja v gozdu in jih drago zaračunajo. Slovenci imamo gozd pred nosom, a včasih pozabimo, v kako čudoviti državi živimo, in kako pomembno je, da takšno tudi ohranimo.

ča, član Državne revizijske komisije, pristojne za revizijo postopkov oddaje javnih naročil, pa prvi informacijski pooblaščenec ... Kje vidite skupne točke vašega dela?

Skupna točka je javni interes, ki se velikokrat znajde v konfliktu z drugimi interesi. Torej, kako zagotoviti transparentnost delovanja državnih organov, kako zagotoviti smotno porabo javnih sredstev,

Dr. Šoltes je evropski poslanec Skupine Zelenih. Po njegovem mnenju je slovenska zakonodaja na področju orožja ena boljših v Evropi.

Kakšno je vaše stališče do instituta varuha narave?

Slovenija potrebuje institut varuha narave, ki bo obveščal, ozaveščal, opozarjal ter preprečeval tiste posege v naravo, ki puščajo dolgotrajnejše posledice. Vemo, da imamo v Sloveniji včasih težave z neučinkovitostjo inšpekcijskih služb, tudi na področju okolja. Zavedati se moramo, da obisk narave pomeni zavezo k spoštovanju pravil. Vložiti je treba veliko energije v izobraževanje mladih, da je narava privilegij, s katerim moramo ravnati odgovorno. Naravo ogroža tudi turizem. Pomembno je, da v Slovenijo privabimo takšne turiste, ki uživajo v miru v naravi, čistem okolju, vodi izpod planin ... Množični turizem ima škodljive posledice za naravo, ustvarja množico odpadkov in nevarnih snovi; zaradi onesnaženosti s plastiko umre ogromno živali.

Ste poslanec v Evropskem parlamentu, bili ste predsednik Računskega sodišča,

»Pred časom sem bral članek, kako na Japonskem izvajajo tečaje sproščanja v gozdu in jih drago zaračunajo. Slovenci imamo gozd pred nosom, a včasih pozabimo, v kako čudoviti državi živimo, in kako pomembno je, da takšno tudi ohranimo.«

kako ukrepati v primeru kršitev, v jasnih zaključkih sodnih postopkov, da se glasno pove, da je bilo oškodovano javno premoženje. Tu je še ogromno prostora za izboljšave, nismo še dosegli stopnje, ki bi si jo želel ... Veliko primerov je zastaralo. Za javno finančno higieno mora biti jasno, kaj je dovoljeno in kaj ne. Pri porabi javnih sredstev se včasih premalo zavedamo, da ni privilegij, ampak odgovornost za uresničevanje ciljev. Zelo me moti, da se pri vsakem velikem projektu zaplete, se podraži in podaljša rok izvedbe. Nekateri projekti so 'obogateni' s korupcijskimi tveganji, nekateri imajo znake kriminala. Premalo se vlaga v sistem z vgrajenimi varovalkami, da takih nepravilnosti in negospodarnosti ne bi bilo. Absurdno je, da se že toliko časa pogovarjamo o drugem tiru, da za TEŠ 6 še danes ni jasno, ali je projekt rentabilen, zakaj se je tako podražil ... Veliko primerov je, na katere ne moremo biti ponosni. Niso dovolj zakoni, ampak sprememba v glavi, da javna sredstva služijo javnim interesom.

Kateri so vaši največji dosežki?

Velik uspeh je vpis pravice do vode v slovensko ustavo. Gre za pomembno akcijo, s katero smo pitno vodo zaščitili pred komercialnimi interesi. Zamujamo pa pri implementaciji ustavne odločbe;

»Prepričan sem, da je treba vlagati v male in srednje kmetije, kjer hrano pridelajo bolj naravno. V svetovnem merilu 70 odstotkov svetovnega prebivalstva prehranijo prav mali in srednji kmetje, ki pri tem porabijo za 50 odstotkov manj energije kot velike plantaže in so tudi manjši onesnaževalci.«

upam, da bo sprememba zakonodaje na tem področju nastala čim prej. Za uporabnike interneta je bila pomembna tudi akcija, s katero smo se borili proti cenzuri na internetu, zlasti z nasprotovanjem evropski direktivi o avtorskih pravicah na enotnem digitalnem trgu, ki je želela vzpostaviti nekaj zelo škodljivih rešitev. V tem mandatu sem želel doseči tudi spoštovanje in implementacijo arbitražne sodbe o meji med Hrvaško in Slovenijo. Pomembno je zaščititi vladavino prava in tu Evropska komisija ni opravila svoje domače naloge, zato sem pozval predsednika Komisije Junckerja, naj vendarle pokaže odločnost in pozove Hrvaško k implementaciji arbitražne odločitve, ki je končna in zavezujoča. Zavzemam se za samooskrbo s kakovostno, lokalno pridelano hrano in za omejevanje uporabe pesticidov, zlasti glifosatov, nasprotujem gensko spremenjeni hrani. Zahtevali smo prepoved uporabe glifosatov na javnih

površinah in zagotovitev neodvisnega strokovnega nadzora nad porabo teh strupov. Prepričan sem, da je treba vlagati v male in srednje kmetije, kjer hrano pridelajo bolj naravno. V svetovnem merilu 70 odstotkov svetovnega prebivalstva prehranijo prav mali in srednji kmetje, ki pri tem porabijo za 50 odstotkov manj energije kot velike plantaže in so tudi manjši onesnaževalci.

Kateri so vaši prihodnji izzivi?

Zavzemam se za uresničitev pobude, da bi lokalno, zdravo domačo hrano izvzeli iz sistema javnih naročil zlasti za šole, vrtce, domove starejših ... To bi pomenilo velik prispevek k zdravju, zmanjšanju količine zavržene hrane, krajšim transportnim potem, krajšemu skladiščenju hrane, ohranjanju podeželja in večji samooskrbi, novim delovnim mestom ... Ta pobuda bi vplivala na številne dele družbe: na kmetijstvo, prostor, energetiko, transport,

»Sproščam se v naravi, ki je krasna polnilnica ,baterij'. Po vseh urah in dnevih v umetno osvetljenih dvoranh se prileže gledati v ,zeleno'. Slovenija je čudovita, to vedno še posebej opazim, ko se z letalom z Bruslja vračam domov in zagledam naše gore ter zelene travnike in gozdove.«

šolstvo, zdravstvo ... Ravno v februarju smo predstavili vseevropsko peticijo, s katero od slovenskih in evropskih oblasti zahtevamo odločne ukrepe za boljši nadzor sledljivosti in bolj zdravo hrano za naše najranljivejše skupine. Imamo pravico vedeti, kaj je na našem krožniku; preprečiti moramo početje multinacionalk, ki nam v enaki embalaži prodajajo izdelke slabše kakovosti kot v sosednjih državah z izgovorom, da se le prilagajajo različnim okusom potrošnikov.

Kako preživljate svoj prosti čas?

Sproščam se v naravi, ki je krasna polnilnica ,baterij'. Po vseh urah in dnevih v umetno osvetljenih dvoranh se prileže gledati v ,zeleno'. Slovenija je čudovita, to vedno še posebej opazim, ko se z letalom z Bruslja vračam domov in zagledam naše gore ter zelene travnike in gozdove. Privlači me tudi podvodni svet, potapljam se na dah in ga občudujem; v njem je poseben mir. Večino časa smo obdani s hrupom, zato rad poslušam umirjeno glasbo. Še vedno sem dopisni član skupine Ni važn, a mi zanj ne ostaja veliko časa. Bas kitaro poprimem v roke le še na večjih nastopih. Glasba je zame eden pomembnih ventilov, čudovit trenutek, ki daje možnost ustvarjanja, interpretiranja, uživanja in sproščanja čustev.

Urša Kmetec

Svoje ,baterije' najraje napolni v naravi.

Navadni češmin

(*Berberis vulgaris* L.)

Češmin je značilen srednjeevropski grm. Raste ob poteh in gozdnih robovih, na prisojnih suhih gričih na apnenčastih tleh.

Glavne značilnosti

Češmin je do tri metre visok, zelo razvejan grm. Njegovo lubje je sivo, les pa izrazito rumen. Listi so jajčasti, imajo napiljen rob in rastejo v šopih iz kratkih poganjkov, ki poženejo iz tridelnih tnov. Rumeni cvetovi so združeni v viseče grozde. Plodovi so podolgovate, koralno rdeče jagode z dvema ali tremi semeni. Cveti maja ali junija. Plodovi, ki so izrazito kislega okusa, dozorevajo v septembru.

Rdečelistna vrst češmina je priljubljen grm za živo mejo.

Zanimivosti

Igrica za otroke: Če ob spomladanskem sprehodu z otroki naletite na cvetoč češminov grm, vzemite travno bilko in se z njo dotaknite sredine češminovega cveta, od koder izraščajo prašniki, ki so pri-

legli ob cvetne liste. Ob dotiku se prašniki v hipu upognejo navznoter in objamejo bilko. Enako objamejo čebelo, če prileti na cvet in pri tem se otrese pelod, ki ga čebela potem prenese na drug cvet. To naj napravijo otroci. Pri tem zelo uživajo in se mimogrede nečesa naučijo.

Učinkovine

Zrele jagode vsebujejo predvsem organske kisline in C-vitamin, drugi deli rastline pa alkaloid berberin in eterično olje.

Nabiramo predvsem popolnoma zrele plodove, najboljše po prvi slani, za čaj pa tudi liste, ki ob zorenju plodov vsebujejo tudi vitamin E.

Plodovi krepijo telesno odpornost. Najučinkovitejši je svež surov sok, ki mu primešamo med in ga razredčimo s primerno količino vode. Dajemo

Foto: Tatjana Angerer

ga na primer šibkim hitrorastočim otrokom in tistim, ki so preboleli kakšno bolezen, a se morajo še okrepiti.

Nasveti

Spomladi lahko pripravimo tudi okusno solato iz sveže nabranih češminovih cvetov, ki čisti kri. Cvetove (brez pecljev) posolimo, pokapljamo z oljem in okisamo z limoninim sokom.

Z rumenim barvilom, ki ga pripravimo s kuhanjem češminove skorje, lahko lepo obarvamo volno, laneno tkanino in celo usnje.

Zavretek iz posušenih plodov in listov pomaga pri krvavečih dlesnih in slabosti v nosečnosti, prevretek (vre naj najmanj pet minut) pa normalizira premočne krvavitve iz maternice in pri klimakteričnih težavah.

Za povečanje odpornosti proti okužbam si pred zimo lahko pripravimo preliv iz češminovih jagod. Žlico zmečkanih jagod prelijemo s skodelico mrzle vode in pustimo stati čez noč. Zjutraj dobro premešamo, odcedimo tekočino, ji dodamo žlico medu in popijemo.

Tatjana Angerer, dipl. biol.

Narisala: Tatjana Angerer

Za rubriko o rastlinah iz lovskih revirjev sem izbrala take, ki so tudi koristne. Mednje spadajo predvsem zdravilne rastline, ki v obliki čajev, kopeli ali obkladkov pomagajo pri določenih težavah, nekatere pa lahko s pridom uporabljamo tudi v vsakdanji prehrani.

Nekatere med njimi vsebujejo določene učinkovine, ki so v majhnih količinah koristne, v večjih pa lahko povzročajo neželene učinke. Zato pazimo, da majhni otroci ne pridejo nenadzorovano v stik z njimi. Obenem ob teh rastlinah izkoristimo priložnost za vzgojo in poduk otrokom o pravilnem ravnanju z njimi (ne trgaj, ne daj v usta ...).

Tatjana Angerer, dipl. biol.

6,5 x 57

Naboj 6,5 x 57 je nastal na osnovi puške Mauser M/88 z zožitvijo vratu tulca naboja 7 x 57. Dejanski premer krogle znaša 6,71 mm (.264"). Poleg razlike v premeru krogle je tulec naboja 6,5 x 57 v primerjavi s 7 x 57 za 0,3 mm krajši. Največja dovoljena dolžina po C. I. P. standardu (Mednarodna organizacija, ki postavlja standarde za varnostno testiranje orožja; sestavlja jo 14 članic, od teh je 11 članic iz Evropske unije) je 56,70 mm, delovni tlak pa omejen na 3.900 barov. Cevi so po navadi dolžine 60 cm s korakom navoja 1/7,9". Naboj je prišel na tržišče leta 1893 za lovske potrebe z namenom lova srnjadi in občasnega lova na divjega prašiča ter navadne jelenjadi. To je izredno primeren naboj za lov srednje težke divjadi, kot sta muflon in damjak. Odlično se izkaže tudi pri lovu na gamsa. Poleg naboja, namenjenega za uporabo v repetirnem orožju (brez roba), so razvili tudi naboj enakih mer z robom (R) za uporabo v puškah prelamačah, 6,5 x 57 R. Zaradi šibkejših zaklepov in praviloma tanjših cevi prelamač so pri tem sestrskem naboju normirani tlaki nižji in omejeni na 3.300 barov.

Razširjenost

Naboj je posebno znan v nemško govorečih deželah v Evropi in drugih evropskih državah, ki povzemajo nemško tradicijo lova. Zunaj Evrope je manj znan. Tam ga v veliki meri nadomešča veliko bolj znani naboj legendarnega slovesa, 6,5 x 55, »švedski Mauser« (ali 6,5 x 55 SE/6,5 x 55 SKAN), s skorajda enakimi (notranjimi, zunanjimi in ciljnimi) balističnimi lastnostmi. V Nemčiji je kaliber 6,5 mm tudi najmanjši dovoljen za lov na parkljasto divjad. Med evropskimi lovci je priljubljen zaradi dokaj položne krivulje leta, saj je z lahkimi, 6 g krogami mogoče loviti na odprtem svetu v gorah in na nižinskih ravninah. Znan je po visoki prebojnosti tudi pri težji divjadi z 9 in 10 g krogami, ki na krajših do zmernih daljavah omogočajo lov težje divjadi, kot sta divji prašič in jelenjad. Zaradi razmeroma šibkega odsuna, izjemne natančnosti in ne prevelikega poka tudi občutljivejši strelci z njim boljše zadenejo.

Strelivo in balistične lastnosti

Naboj 6,5 x 57 nima vojaške zgodovine, je pa neizpodbitno vplival na razvoj vojaškega naboja 6,5 x 55. Tudi paleta nabojev je zato skromnejša v primerjavi s svetovno znanim 6,5 x 55. Kljub temu je mogoče dobiti kar nekaj streliva v tem kalibru: Blaser, LFB, Skadi, Sax imajo po eno polnjenje, RWS in Sellier & Bellot ponujata tri različna, Prvi Partizan pa kar štiri različna polnjenja.

Lahke monolitne krogle dosega izjemno velike hitrosti, tudi do 1.018 m/s. Tak primer je naboj LFB z monolitno

kroglo Jaguar, mase 5,6 g (86 grain). S konvencionalnimi krogami primerljive teže (plašček + svinec, t. i. TM krogle) in podobne začetne hitrosti je treba upoštevati tudi dokaj opazne podplutbe in poškodbe na mesu. Marsikateri slovenski lovec še vedno uporablja to vrsto enostavnih krogel, predvsem ker so cenovno ugodne in najpogostejše na prodajnih policah. Pogosto je s temi krogami iskana tudi ciljna balistika, ki po strelu na divjad povzroči močan šok in se konča s padcem divjadi (srnjad in gams) v »ognju«. Težja lovska krogla, recimo RWS DK – mase 9,1 g, na ustju cevi doseže 800 m/s in na

Foto: Martin Rebec

Dolžina 57 mm; z leve proti desni 6,5 x 57 (Hirtenberger/Nosler Partition – 9,1 g, 7 x 57 R/Hirtenberger ABC – 10g, 8 x 57 IS/Blaser CDP 12,7 g)

razdalji 100 m 2.268 J kinetične energije (KE), kar uradno ni dovolj za lov najtežje parkljaste divjadi v Sloveniji (zahteva je 2.500 J). Čeprav je pri nas zato ne smemo uporabljati za lov na odraslo jelenjad, prašiče, damjake, kozoroge, pa tujih lovcev pri lovu navedene divjadi nikoli ne razočara.

Ker je izbor tovarniškega streliva bolj skop, njihova polnjenja pa energijsko »podhranjena«, je tudi ta naboj odlična priložnost za lovca, da si napolni naboje po lastnih željah. Sam kaliber 6,5 mm

Primerjalna preglednica zunanje balistike nabojev 6,5 x 57 in 7 x 64 Brenneke

RWS 6,5 x 57 Evolution Green 6,0 g

Razdalja		50 m	100 m	150 m	200 m	250 m	300 m
Padec krogle v cm	100 m	−1,0	⊕	−2,4	−8,7	−19,3	−34,9
UPR	194 m	1,0	4,0	3,6	−0,7	−9,2	−22,8

RWS 7 x 64 Evolution Green 8,2 g

Razdalja		50 m	199 m	150 m	200 m	250 m	300 m
Padec krogle v cm	100 m	−1,0	⊕	−2,2	−8,1	−17,8	−31,9
UPR	199 m	1,0	4,0	−7,8	−0,1	−7,8	−19,9

Balistična preglednica ročno polnjenih nabojev

Pri izračunu padca krogle je upoštevan 4 cm nadstrel.						
Razdalja	0 m	100 m	150 m	200 m	250 m	300 m
UPR = 175 m	- 4	4,2	2,8	-2,5	-12,4	-27,2
Kinetična energija v J	3.211	2.651	2.400	2.168	1.960	1.765

Foto: Martin Rebec

Strelivo RWS TMS 6 g, Fox 6,5 g, OK + 5,9 g, Fox 8 g, RWS KS 8,2 g, Blaser CDP 8,2 g, S&B 8,5 g, PPU FMJ 9 g, RWS DK 9,1 g, Hirtenberger Nosler Partition 9,1 g, PPU SP 10,1 g

ponuja pestro paletu izbora krogel. Največ jih najdemo pri proizvajalcih čez lužo, v ZDA, dva sta tudi v Sloveniji. Lovci, ki si sami polnijo strelivo za svoje potrebe, prepoznajo krogle kalibra 6,5 mm kot zunanje balistično izredno ugodne, posebno pri streljih na dolge razdalje. Nudijo namreč izredno visok balistični koeficient (BC). Naboj 6,5 x 57, napolnjen do največje dovoljene meje po C. I. P.-u, s krogli, kot so *Nosler* (ABLR, BT), *Hornady* (ELD-X, Interbond, SST), lahko skoraj izenači zunanjo balistiko naboja 7 x 64 Brenneke. Tako polnjeni naboji zlahka dosegajo najmanjši zakonski normativ 6,5 mm/9 g (ali 8 g pri monolitnih krogah) / ≥ 2.500 J na 100 m. Dolga in težka krogla primerne konstrukcije, z razmeroma majhno prečno površino (in torej z visoko vrednostjo prečnega preseka) pripomore tudi k izjemni prebojnosti cilja. Ravno po tej prebojnosti so težke in dolge, premera 6,5 mm, v različnih puškovnih kalibrih zelo znane.

Ker me je zanimalo, ali je mogoče kroglo iz naboja 6,5 x 57 pognati do hitrosti, ki bi ustrezala zakonskemu nor-

mativu lova na vso parkljasto divjad, sem se poigral z nekaj polnitvami. Monolitno kroglo mase 8 g (123 grain, BC = 0,390), slovenskega proizvajalca Fox, sem uspel pognati iz 65 cm dolge cevi na zavidljivih $V_0 = 896$ m/s, ob lovsko sprejemljivem raztrosu zadetkov 2 cm. S pomočjo balističnega programa, ki ga najdemo na strani švedske Norme, ugotovimo, da ima ta krogla na 100 m hitrost **814 m/s** ter **2651 J** kinetične energije. Iz prej navedenih podatkov sem si s pomočjo balistične aplikacije **BulletFlightL2** izdelal še naslednjo balistično preglednico na prejšnji strani. Iz nje je razvidno da, naboj lahko doseže zakonski normativ o najmanjši moči za lov vseh naših parkljarjev, kot določa *Pravilnik o vrsti in moči lovskega orožja*.

Nikakor ne trdim, da je 6,5 x 57 univerzalen naboj ali celo najprimernejši za odstrel vse parkljaste divjadi, trdim pa, da je s primernim polnjenjem, ustrezno težo in konstrukcijo krogle v rokah veččega strelca z njim mogoče upleniti tudi našo najtežjo parkljasto divjad. In kot dobro vemo, na Švedskem in drugje z balističnim

dvojčkom 6,5 x 55 že zelo dolgo in zelo uspešno lovijo tudi največje lose, mar ne?

Martin Rebec

Naslednjič: .22-250 Remington

Viri:

Wiederladen für Jagd und Sport (3. erweiterte Auflage)

Vihtavuori reloading manual, 2004
Hornady handbook of Cartridge Reloading, 10th edition., 2016

https://de.wikipedia.org/wiki/6,5_%C3%97_57_mm

<https://www.ballisticstudies.com/Knowledgebase/6.5x57.html>

<https://bobp.cip-bobp.org/uploads/tdcc/tab-i/tabical-en-page24.pdf>

<http://www.lfb-munition.com/Jagen-weltweit/LFB-3-Band-Classic-Jagdpatronen-mit-bleifreien-Geschossen.pdf>

<https://rws-munition.de/en/rws-hunting-area/rws-hunting-ammunition/rws-centerfire-rifle-cartridges-for-hunters.html>

<https://www.norma.cc/en/Ammunition-Academy/Ballistics/ballistics-program/>

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: V posameznih zveznih deželah se vedno znova pojavljajo primeri tularemije pri poljskih zajcih. To je sicer bakterijska bolezen, ki jo uvrščamo med zoonoze. Pri ljudeh so najpogostejši viri okužbe glodavci, za lovce pa je verjetno najnevarnejša okužba prek uplenjenih obolenih ali poginjenih poljskih zajcev. Tako so v zvezni deželi Nordrhein-Westfalen v bližini kraja Waltrop pri več poginulih poljskih zajcih kot vzrok pogina diagnosticirali tularemijo. Na Bavarskem v bližini kraja Nabburg pa je dejansko nastala okužba lovcev z bakterijo, povzročiteljico tularemije. Konec oktobra minulega leta so lovci sodelovali na brakadi na malo divjad, na kateri so uplenili osem poljskih zajcev, ki so jih potem iztrebili in očistili v skupnem prostoru – zbiralnici uplenjene divjadi. Že po petih dneh so se pri osmih lovcih pojavili gripi podobni bolezenski znaki. V naslednjem tednu so se podobni simptomi pojavili še pri treh osebah. Pristojni veterinarski inštitut je kmalu potrdil okužbo s tularemijo, vendar pa so bili pacienti zaradi izboljšanja stanja in ustrezne medicinske oskrbe kmalu odpuščeni iz bolnišnice. Ob zaključku priprave članka so na inštitutu uspeli potrditi okužbo pri enem poljskem zajcu, vzorce pa so odvzeli tudi devetim lovskim psom, ki so bili tistega dne na lovu, ter potrdili okužbo pri treh. V Nemčiji sicer registrirajo od 20 do 40 primerov tularemije na leto.

Wild und Hund internet

Danska: V tej državi so 28. januarja začeli uresničevati obljubo o gradnji ograje na meji z Nemčijo, s čimer želijo preprečiti vnos virusa afriške prašičje kuge prek divjih prašičev na njihovo ozemlje. Ograjo so že začeli postavljati in bo dokončana do novembra letos. Dolga bo približno 70 km in visoka 1,5 m, v tla bo vkopana 0,5 m, prav tako pa naj bi onemogočala prehod divjim prašičem na obeh mejnih vodnih površinah. Ograja iz mreže naj bi sicer omogočala prehod manjšim živalim. Postavitev ograje je sprožila zelo različne odzive, od izrazov podpore do hudih kritik, zlasti iz mejnih nemških dežel in naravovarstvenih organizacij, saj bo preprečila naravne selitve številnim, zlasti večjim kopenskimi živalim.

Wild und Hund internet

Foto: Michael Migos

Kanada: Raziskovalci univerze iz Alberta so na območju Yukona več let proučevali in pri planinskih zajcih spremljali nenehno in doslej neznan pojav uživanja mesa, zlasti mrhovine. Doslej je veljalo, da se planinski zajci prehranjujejo izključno z rastlinsko hrano, vendar pa so številne fotopasti in kamere, ki so jih raziskovalci postavili ob različnih mrtvih živalih, potrdile, da planinski zajci uživajo tudi meso poginjenih živali ter perje mrtvih ptic. Tako so zabeležili, da so se planinski zajci izključno pozimi (od novembra do februarja) prehranjevali z mrhovino poginulih gozdnih kur, različnih vrst rac, lososov in celo z mrhovino poginulih vrstnikov. Spomladi podobnega vedenja planinskih zajcev niso uspeli potrditi. Posamezne primere uživanja mesa, mrhovine so doslej ugotovili tudi pri nekaterih drugih rastlinojedih. Tako so raziskovalci univerze iz Teksasa na »farmi trupel« (forenzična raziskovalna ustanova, kjer proučujejo razkroj človeških tkiv, organov v različnih razmerah) opazovali belorepega jelena, ki je glodal človeške kosti, drugje pa so dokumentirali, da so belorepi jelena uživali tudi meso in jajca.

Wild und Hund internet

Madžarska: Od 11. januarja naprej je v tej državi tudi na skupnih lovih dovoljena uporaba pušk prednjač, torej pušk, ki jih

polnimo s črnim smodnikom od spredaj. Njihova uporaba je bila sicer na Madžarskem že dovoljena od leta 2016, vendar doslej izključno pri posamičnih oblikah lova. Uporaba tovrstnega orožja je v Evropi sicer dovoljena še na Finskem, Danskem, v Franciji, Italiji, Španiji, Veliki Britaniji in na Cipru.

Jagen Weltweit internet

Nemčija: Nizozemski lovski gost, ki je bil na pogonu v bližini kraja Rädigke v zvezni deželi Brandenburg, je med pogonom v posebnih okoliščinah, ki jih še vedno proučujejo pristojni organi, uplenil volka. V Nemčiji je sicer še vedno zavarovana vrsta, vendar se njegovo število in prostorska razširjenost hitro večata, čedalje pogostejše in glasnejše pa so tudi pobude, da bi ga s tega seznama umaknili. Nizozemski lovski gost je med pogonom najprej opazoval volka, ki je šel 10 m mimo njega. Kasneje je opazil manjši trop srnjadi, ki ga je volk takoj začel zasledovati. Po sledi srnjadi so kmalu pritekli tudi lovski psi, in sicer dva nemška žimavca, dva kratkodlaka ptičarja in nemški lovski terier. Oba kratkodlaka ptičarja sta takoj, ko sta prišla na volčjo sled, prenehala z gonjo, medtem ko so preostali trije gonili naprej. Ko je volk slišal pse za seboj, se je takoj obrnil in jih napadel. Lovski gost je poskušal pse obvarovati najprej s kričanjem, nato pa tudi

z opozorilnim strelom v zrak, kar pa ni prineslo rezultata, zato je volka ustrelil. Vsi trije lovski psi so imeli poškodbe zaradi volčjih ugrizov, kar so fotografirali. Prizor je videl tudi lovec na sosednjem stojišču in je navedeno zgodbo potrdil. Ker je volk zavarovana vrsta, so na kraj dogodka poklicali policijo, ki je odvzela dokaze in si ogledala prizorišče, uplenjenega volka pa je kasneje odpeljal pooblaščenec za volkove in ga poslal na pristojni veterinarski inštitut. Policija je nizozemskega lovskega gosta prijavila zaradi odstrela zavarovane vrste, pristojno sodišče v Potsdamu pa bo odločalo o izjemnosti oziroma nujnosti odstrela.

Wild und Hund internet

Tanzanija: V času od januarja do oktobra minulega leta so krokodili na reki Sigi napadli in ubili 17 ljudi, še veliko več pa so jih zelo poškodovali. Pristojne oblasti so lokalno prebivalstvo sicer ves čas opozarjale, naj se ne približuje reki na manj kot 60 m, vendar je vrsta opravil, nekatera med njimi so nujna za normalno življenje, povezana z vodo in reko. Domačini krivdo valijo na oblasti, saj nimajo vodovodov ali drugačnih načinov oskrbovanja z vodo. Podoben položaj je tudi v drugih obrečnih območjih v državi.

Jagen Weltweit internet

Pripravil: **mag. Janko Mehle**

LITERARNI NATEČAJ

2. mesto

Ze dolgo nisem gospodar svojega časa. Zato se je zdelo kot praznik, ko se je na sobotni večer vse obrnilo meni v prid. Lahko bom šel na lov!

Otroci so šli po svojih poteh. Boljši polovici, moji dragi ženički, je bilo izjemoma tudi prav. V miru se bo lahko lotila razmetanega stanovanja! V enem tednu smo veliki in mali družinski člani, dvonogi in štirinogi, ustvarili popoln nered. Pri tem bom pomagal tudi jaz

2002), je v gozdu sploh ni bilo. Zakaj ne morejo zgraditi avtoceste ob Ledavi? Ravna bi bila, kot so tiste po Italiji. Izbrana trasa skozi Črni log je prava polomija. Presekala bo stoletne poti preseljevanja jelenjadi, kri jelenov bo tekla po njej. Tihi gozd evropsko prepoznane črne jelše bo postal norišnica. Tudi lov v gozdu ob avtocesti ni sprejemljiv. Gre za nadaljevanje politike iz časov, ko sta bila koruzni storž in pšenično zrnje vrednoti, gozdne živali pa skupaj s pšenično plesnijo, koleradskim hroščem in oidijem le škodljivci. Ni skrivnost, da smo v sedemdesetih z melioracijami zelo pretiravali. Če bomo to znali popraviti, bomo dobili nazaj

goča razvoj. Vsakdo, od blizu in daleč, lahko vanj vstopi, se poteguje za službo, storitve v bolnišnicah, šola svojega otroka ali sebe, obiskuje nakupovalne centre, opero ali knjižnice. Parkirišča so za vse. Vse to je mesto.

Vaška skupnost pa je zaprta. Dan za dnem gledaš iste obraze in desetletja poslušas iste zgodbe. Vse je na pogled tako vražje lepo kot takrat, ko smo bili še otroci in smo si lastili pravico do popolne neodgovornosti. Tudi vas se je spremenila. Dobili smo nove vrste vaščanov: ob kmetih in delavcih so še vikendaši, upokojenci ... Ti so sami sebi dovolj. Če nabiraš gobe v njihovem gozdu, ribariš v vaškem potoku, tudi če vstopaš v lovišče, jim ni prav. Če bi hotel v njihovi bližini zgraditi tovarno, letališče, bi se temu uprli z vsemi štirimi. Znajo nagajati. Nočejo videti, da je bilo na mestnih tleh, kjer je podjetje tudi z njihovimi službami, pred desetletjem prvovrstno polje. Na srečo z dobro vzgojenimi obiskovalci narave ni težav. Jasno jim je, da so vsiljivci,

EVOLD MLINARIČ

Preža

– če bom v lovišču, ji ne bom napoti ... Pozno popoldne, ko bo vse tako čisto kot v mestni lekarni – to je pogoj, da bo njeno srce normalno delalo – bo lahko preživela nekaj ur tako, kot si je pred poroko predstavljala življenje sodobne žene v času globalizacije. Še Luna, gospodar luči, je bila na moji strani.

V avto sem znosil lovske pripomočke in se zapodil iz mesta. No, bolje povedano: odvijugal sem z dolgočasnih 50 na uro v naseljih in 70 med njimi. Po predpisih. Skozi ovinke in po ozkih poteh. Za ogrado, kjer ni toliko prometa.

Vključim Val 202 in začnem sanjari. Prileže se. Dolgočasna vožnja mi daje čas za mentalno higieno. Po mili volji lahko pospravljam po svoji glavi. Dandanašnji je življenje zelo zapleteno. Sodobni človek ni le oče in delavec. Vsakdo je še kaj tretjega: vinogradnik, gasilec, lovec ...

Med lovce sem vstopil z osemnajstim kot dijak. V domači vasi. Navdušil me je oče, njega pa dedek. Že dve desetletji prihajam na lov v kraj, kjer sem preživel otroštvo. Bolj kot se mi nabirajo leta, težje je. Kot bi kilometri postali daljši. Pred leti, ko smo bili lovci 'pastirji' številčne divjadi, je bilo lažje. Zdaj je drugače. Divje prašiče, tu jim pravimo 'divje svinje', smo že prej prijeli na kratko. Zadnjih nekaj let redčimo populacijo jelenjadi. Na žalost nam gre 'dobro' od rok. Ko smo pred dnevi hoteli prešteti jelenjad med Ginjo in Ledavo v Črnem logu (v novembu

Vse foto: Evold Mlinarič

Črni log je prerezala avtocesta.

pašnike, travnike in živali, ki tja spadajo. Voda v vaških vodnjakih bo spet zdrava. Naša dolžnost je skrb za divjad. Kje je čas Rezervata za jezerom, ponosa prekmurskih lovcev! Če bomo nespametni, se lahko še nam, lovcem, zgodi, kot se je že ribičem. V njihovih vrstah mladih skoraj ni več. Kako je z dostopnostjo do lova? Vaški fantje še pomlajujejo lovsko organizacijo, saj so lovišča na deželi. Če nisi gasilec, prišaneš med lovci. Za fanta iz mesta je lahko vstop v lovsko organizacijo bolj zapleten. Kaj pa vem ...

V mesta peljejo številne ceste. V njem se vedno kaj dogaja, kar jim omo-

da so vstopili v svet, ki je dom dreves, cvetic in številnih živali.

Prispel sem. Vpisal sem se v knjigo lovov. Odkar težijo v Črnem logu z avtocesto, grem raje v Büköle. Ustavil sem se v Rosi in si privoščil kavico in dva deci radenske. Poklepental sem z Jančekom. Po tistem »Pa ustreli kaj!« je kot pravi tip z dobrim skuterjem od drvel v tretje življenjsko obdobje.

Odpravim se v gozd. Avto skrijem med grmovje ob robu gozda, vzamem puško, daljnogled, baterijo in jabolka ter odhitim na prežo. Pot si utiram med visoko travo, med živo mejo na

eni strani in poljem mlade koruze na drugi. Hitim pred nevihto. Povzpnem se na prežo. Napolnim puško: Suhlova bokarica. Je ena mojih redkih uresničenih želja. Ni nova. Čemu bi bil nejevoljen zaradi njenih let! Tudi sam sem že malo rabljen ... Z ograje preže me pozdravi »vanek«, voščena lutka. Padati začnejo dežne kaplje. Grom. Udar strele. Nevihta. Lilo je le nekaj minut, a na tleh je bilo polno luž. Streha preže me je zaščitila pred dežjem. Po nekaj minutah je veter odnesel oblake nad Madžarsko, kjer je treskalo naprej. Sonce, ki je obsijalo pokrajino, je pričaralo čudovit večer. Tam nekje nad Borš Hegyom se je spuščalo nad Dobrovniške gorice. Lepo se je videlo dobrovniško cerkev, avte s ceste v Kobilje, kmeta, ki je prihitel s traktorjem po slamo v Ökörtiloš, polja, polna skoraj za moža visoke koruze ... Prav tisti večer se je pod noč storila mavrica. Popolna in izrazitih barv. Levi krak se je začel pri Bologošu, se dvignil visoko v zrak in se nato spustil nad horizont nekje na državni meji za Genterovci. Več kot deset minut sem lahko izbiral med občudovanjem sončnega zahoda na eni strani in mavrice na drugi. Obžaloval sem, da sem fotoaparat pustil doma. Tako kot dan je tudi mavrico vzela tema.

V mraku, ko je zvon iz žitkovske pelice že odpel večernico, je na bližnje strnišče izstopil srnjak. Tudi brez luninega sija je bilo mogoče razbrati obris telesa: nabito telo, kratek vrat, osivela glava in spodobni rogovi so pričali, da pasem odraslo žival. Nikamor se mu ni mudilo. Sprehajal se je po strnišču in pobiral s tal raztreseno zrnje. »Slabih 100 točk nosi na glavi. Kar nekaj evrov. Kot nalašč za kakšnega gosta,« sem pomislil. V času, ko na vse gledamo skozi denar, je treba poskrbeti tudi za blagajno lovske družine. Po prsku ...

Skozi krošnje dreves je že kukala Luna. Pokrajino je oblila s srebrno svetlobo. Še malo, pa bi osvetlila tudi srnjaka. Ni mu bilo do tega. Premaknil se je v senco, čez nekaj minut pa odšel v gozd. Tako so ostala polja prazna. Skoraj prazna. Iz Žitkovcev se je prikadel velik črno bel muc in si lovil miši. V mirni noči je bil pravi razbojnik.

Na zvezdnato nebo je izstopila Luna. Zvezd je bilo na pretek. Tudi Dianin prijatelj, Orion. Poleti je visoko. Mislim, da se zberemo vsi vihravi ljudje, lovci smo že tu zraven, ko nas ni več, prav na njem. Tam so moj dedek, pa tatek, Franček ... Kje so časi, ko je prišel službovat v te kraje! Ponosen je bil na svoje šole, v katerih je bil ravnatelj. Takoj po drugi svetovni vojni se je

Franček Mlinarič, upravitelj OŠ Kobilje, ob prvem jelenu v lovišču (1970)

pripeljal s kolesom z ,zelenega Štajerja' po ozkih in blatnih cestah. Kaj vse je počelo življenje v vojnah in miru z našimi dedki in očeti! Lovu je ostal zvest do svojih zadnjih dni. Njegov lovski pogreb je bil dovršen. Hvala članom LD Vinski vrhovi in lovcem z levega in desnega brega Mure, da so se poklonili njegovemu spominu. Tri desetletja je bilo od takrat, ko je po ponovni poselitvi lovišča prav Franček, šolski upravitelj iz Kobilja, odstrelil prvega jelena. Zato se je imel za junaka in ni jih bilo malo, ki so mu to zavidali. V nekaterih rečeh je bil vizionar. Pri lovu na malo divjad je zagovarjal šibrenice manjšega kalibra. Šestnajst. Manjših kalibrov pred desetletji skoraj ni bilo na trgu. Ko je bil s prijateljem Emilom na lovu pri Hattiju iz Avstrije, je doživel potrditev svojih pogledov. Čim je gostitelj ugotovil, da ima prijatelj šibrenico, kalibra 12, mu je z opravičilom zamenjal puško za šestnajstico, rekoč: »Pri nas uporabljamo za lov na malo divjad le kaliber 16 ali manjšega! Pravi lovec se mora vesti do živali plemenito. Šibrenice, kalibra 12, so nehumane, v njih je šiber preveč.« Nato je pomenljivo pogledal gosta in dodal: »So le za slabe strelce!« Ideja je zanimiva. Morda bodo prišle v modo še enocevke ...

Misli mi odtavajo na jesenski lov. Lov je lovčev praznik. Tokrat je bil lovovodja gospod Pišta, ki je dobro opravil delo. Nekateri smo umazali puškine cevi. Pokalo je po fazanih, zajcih. Odstreljena je bila tudi lisica – temu dobrovniški lovci pravimo dobro delo.

Po lovu smo se dobili pri lovskem domu. Ambient je dober. Pod smrekami so miza in dve klopi iz mogočne hrastove hlodovine. Nekaj vstran so mladi lovci in pripravniki zakurili velik ogenj. Prijetno je grel zbrano družino v poznojesenskem popoldnevu. Posedli smo po klopih in hlodovini ob ognju. Kovali smo nove spomine in obujali stare. Zadnji pogon je bil vedno vrhunec lovskega dne.

Joškabači je na lovski rog odtroblil pozdrav lovini. Dvignil je kozarec belega. »Še vedno moram jaz to početi. Mladi se ob rogu napihujejo kot spolno nezreli jeleni!« se je pohvalil. Prav je imel. Z lovskim rogom je bil kljub sedemdesetim najboljši. Ob ognju si je rad zapel tisto svojo:

*Sraka ima dugi rep,
pisano ma perje,
pazi, pazi Joško ti,
da te ne poselje ...*

»V Titovih časih je bilo malemu človeku lepše, kot nam je danes. Imeli smo

marsikaj: zdravnika zastonj, brezplačne šole, upokojevali smo se petdeset let stari, službe so bile doma, za plačo pa smo delali lahko vsi, če smo le hoteli. Danes stari še nekaj vozimo, mladim pa je težko. Številni si morajo spet iskati kruh v tujini, kot je bilo za stare Jugoslavije,« je začel Mlinarov Palek. In nadaljeval: »Po drugi vojni so se dogajale velike stvari, o njih pa smo govorili le skrma!« Palek živi na domačiji staršev. Ni kmet, zemljo pa spodobno obdela. Šofer. Po Evropi vozi velik tovornjak. Prav rad se pohvali, da je hišni gospodar v njihovi družini dokazano

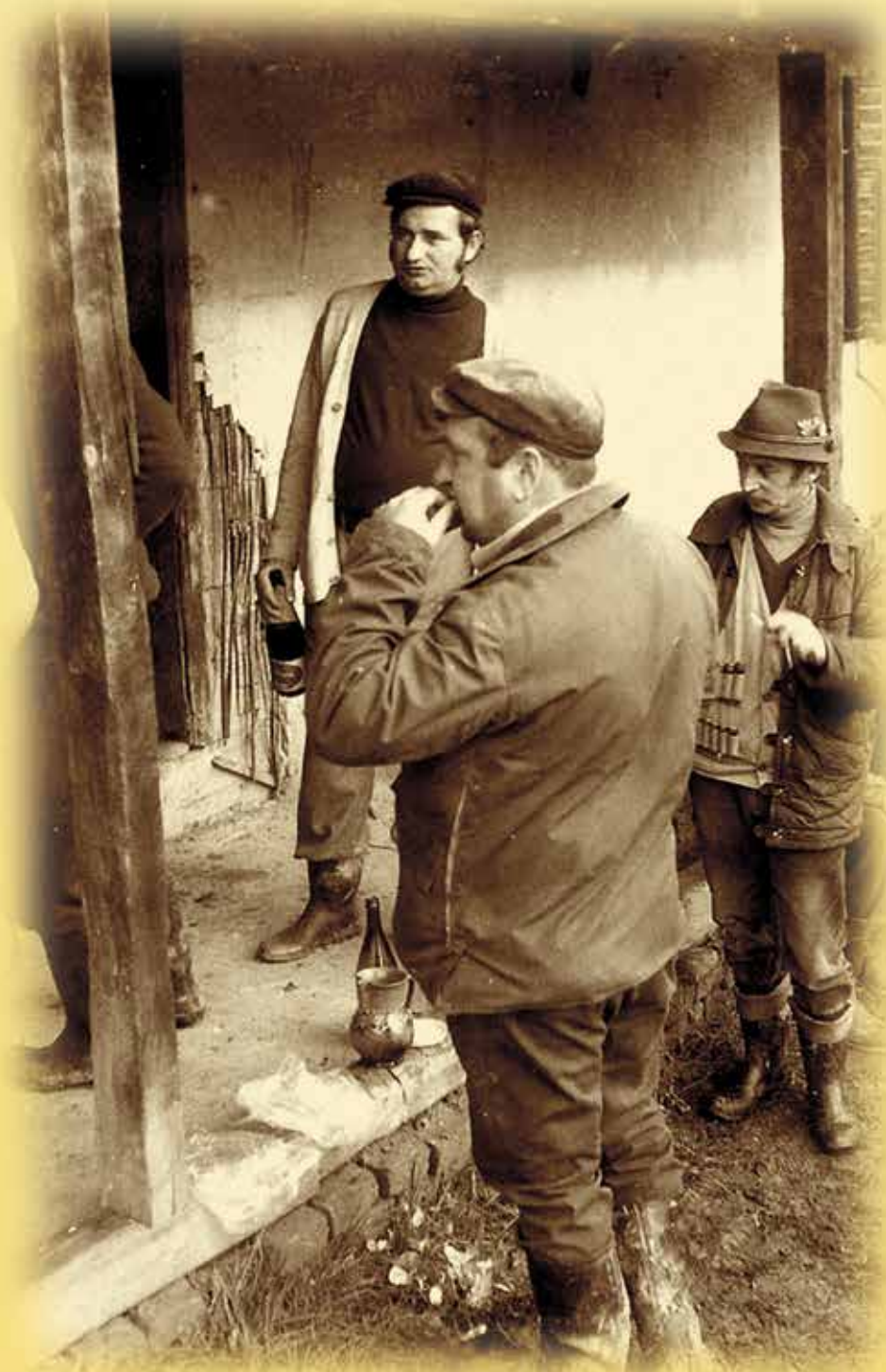
tudi lovec. »Pri nas je tako že pet generacij!« ponosno doda. Takoj nato ošpiči konec veje, odlomljene z bližnjega grma. Nanj natakne velik kos kruha in ga začne peči ob ognju. »Zdaj si bom krūj pajal!« Ko se kruh popeče, ga namaže z zasiko in česnekom in ga, svoje delo opravlja z mojstrsko natančnostjo, še malo porine v ogenj.

»Pajani krūj je prava umetnina!« se oglasi Branko Mernik. In doda: »Tako pečen je tisti pravi!« Tudi zaradi lova lažje prenaša nadloge starosti. Očetov prijatelj je bil. Tokrat sem mu podaril fazana, saj mu lovska sreča ni bila

naklonjena. Tudi jaz sem pojedel kruh z zaseko in kosom klobase, ki je prišla iz ene lovskih torb. Lepo je uživati v skrbno pripravljenih dobrotah, od doma smo prinesli le najboljše. »Tudi to je nekaj vredno,« sem pomislil.

»Ti si že sit. Takoj mi nalij dva deci belega!« mi ukaže Branko. Nisem si pustil dvakrat reči. Nalil sem iz njegove pletenke. Vino je domači izdelek, s Sent Martona. Tudi v Prekmurju dobrega vina ne zmanjka več. Čas šmarnice je minil. Ko izpije, reče: »Tako. Generacija smo. Skupaj se bomo slikali.« Kar sedem nas je bilo daljnega leta 1974 sprejetih v lovsko družino. Ko se stiskamo pred fotoaparatom, pokomentira: »Zdaj smo takšni kot buldožerji. Še dobro, da smo vsi na sliko prišli!«

Oglasi se Jože, dobričina od glave do pet. Je predsednik. »No, tega še ne vemo. Palek, zdaj pa povej tisto zgodbo!« Morda je bil kriv drugi kozarček. Palek si ga je lahko privoščil le zato, ker naslednjega dne ni vozil. In je začel: »Zgodilo se je poletno noč, enkrat po drugi svetovni vojni. Na Madžarskem je bila revolucija. Rusi so noreli po Pešti. Še za Titove Jugoslavije. Naši so želeli spraviti čez zeleno mejo pomembno osebo z Madžarske, kjer ji je grozil zapor. 'Organi' so izbrali in poslali v ogenj tri domačine iz Kobilja: Eštukinega Belo, ki je kasneje živel v Avstriji, gostilničarja, Korgojevga Gustija, in Mlinarovega Gustija, mojega očeta. Na Madžarskem, v kraju Lendvajakopfa, je imel svojo prvo ženo. Veliko je bil tam in je pot od Malega Kobilja do mostu čez Kobiljanski potok na madžarski strani dobro poznal. Dobili so angleške brzostrelke, s šaržerjem na stran. Na pot so se odpravili pozno ponoči, po Nametovi poti, kar iz Malega Kobilja. Nekaj časa so imeli spremstvo naših. Na naši strani ni bilo težav. Šli so po kolovozu. Med polji. Čim so prestopili mejo, je bilo težje. Svet je bil zane-marjen. Tla so bila obraščena z gostim grmovjem, med katerim je bilo veliko trnja. Predvsem kopinja. Vzdolž meje je imela madžarska vojska preorano njivo; označena je bila z raketami, ki jih je človek sprožil, ko se je zapletel v žico, skrito v visoki travi. Rakete so bile dveh barv: na eni strani je bila bela, na drugi rdeča. Tako so lahko vojaki ugotovili smer gibanja neželenih obiskovalcev. Madžarski vojaki so njivo vsak dan prebranal, tako so v mehki zemlji zaznali vsak svež odtis stopal. Madžarske patrulje so opravile več ogledov na dan. Govorilo se je tudi o minskih poljih. Vedeti moramo, da

Med lovom v Dobrovniških gorah (1976)

je bila takrat to meja med Varšavskim paktom in Titovo Jugoslavijo. Temu primerno je bila varovana. Imeli smo hladno vojno.«

Oglasi se Zoli: »Ti bi nas rad vse na suho obril! Na, spij še malo mojega. Da boš lažje govoril!«

Palek si ni pustil dvakrat reči. »Ne nagajaj,« mu je odvrnil. »Vse, kar pravim, je res! Bili so drugačni časi. Danes se Evropa povezuje, takrat pa so vojaki ob meji hudo gledali. Tudi streljali so se. Pa gremo nazaj k zgodbi. Skupina je v trdi temi varno prišla do zoranega polja, tam pa se je zapletla v vrstico in sprožila raketo. Korgojev Gusti se je odločil, da gre nazaj proti meji, do katere je bilo le nekaj minut. Ni imel sreče. Padel je v zasedo, se spopadel z madžarskimi vojaki in izgubil življenje. Eštukin Bela in Mlinarov Gusti sta se pripravila na najhujše. S pripravljenim orožjem sta, skrita v gozdu, čakala na preganjalce. Umikala sta se skozi grmovje, se skrivala za mogočnimi drevesi. Da bi zakrila sledi, sta hodila nekaj časa po Kobiljanskem potoku in pobegnili. Okrog polnoči sta se prebila čez mejo, v Lakošu pod Kobiljansko dolnjo šumo, kjer so ju pričakali naši organi ...«

Iz ozadja se oglasi Miki, ki vedno vse natančno premisli: »Dobro. Zdaj pa povej, se je to zgodilo leta 1956?«

Pa se Mlinarov Palek ne da: »Moja mama Angela je bila doma. Vse je videla in slišala. Ve, da so med streljanjem čez našo hišo letele krogle. Pustimo zdaj to. Kot se je govorilo, so akcijo čez nekaj dni uspešno izpeljali. Tokrat je šla na dogovorjen kraj, po pomembnega človeka, neka druga skupina iz Mostja!«

Od strani se oglasi Jože: »Nekoč je gospoda imela vse prek. To so bili čisto drugi časi!«

Pa se zasliši glas: »Joj, nikdar nismo bili vsi enaki. Gospoda je vedno smela vse!«

»Daj, ti nam povej, kako je bilo s srnjakom pod jezerom. Tvoj lovski gost je imel srečo. Dobra trofeja!« se je spomnil nekdo.

»Tega se ne govori okrog, a sem vpisal odstrel v knjigo, tudi Slavek je za vse znal!« se začne vleči iz nerodnega položaja.

»Lovskega gosta lahko povabiš samo na svinje, srnjakov in jelenov pa ne smejo jagati!« je slišal od strani.

»Tudi tvoji jeleni se množijo, medalj imaš na steni več kot vsi beltinski grofje skupaj,« se sliši od nekod.

Pa se oglasi Štefan: »Ti pa le tiho bodi. Tudi ti si odstrelil na skupnem lovu za štefanovo v Büköláh dva »sar-

vaša«, čeprav je bil plan že prej izpolnjen!«

Ko so lovci dobre volje, veliko govorijo. »Nehajmo že enkrat s tem!« gasim iskre. »Ali veste, kakšne vice smo si pravili za Tita? Poslušajte. Srečata se na simpoziju zdravnika iz ZDA in nekdanje Čehoslovaške republike. Kateri je boljši, se gresta. »Mi v Ameriki že zamenjamo ledvice, jetra, tudi srce, če je treba. Včasih v koga damo umetno srce na atomski pogon ...«, prične doktor iz Amerike. – »To ni nič. Mi pa spet operiramo mandeljne,« mu ponosno odvrne kolega iz Čehoslovaške republike. – »Samo mandeljne? To znajo že

Jerebice so bile v 70-ih posebno zaželen plen.

naši zobarji!« se čudi ameriški doktor. – »Že mogoče. Toda kar so nam Rusi leta 1968 usta zavezali, to delamo od spodaj!« odvrne zdravnik iz Čehoslovaške republike ...«

Na prizorišče je počasi legla megla, s katero se je začel večer. Postalo je zelo mraz. Junaki smo se odpravili domov. Iz podob lovcev, nekateri med nami so bili »lepi kot rožice«, smo se prelevili v podobe »za vsak dan«, postali smo možje, očetje, gospodje ali siromaki; vsakdo nekaj. Že ko smo šli narazen, smo vedeli, da se bomo naslednjo nedeljo, na gospodov in lovčev dan, spet videli.

Iz sanjarjenja me je zbudil ropot v

koruzi ob gozdu. Ura je bila že čez polnoč. Noč je bila svetla kot dan, Luna pa visoko gori. Z daljnogledom božam koruzno polje, a ne vidim nič zanimivega. Toda razločno slišim lomljenje koruznih stebel. To delajo lahko le velika telesa. Jelenjad ... Prisotnost te plemenite divjadi me prevzame. Poln sem adrenalina. Pogledam skozi strelni daljnogled, pa ne vidim nič bolje. Na svetlem, z Luno obsijanem polju burgule in na strnišču tako nisem pričakoval ničesar. V tako svetli noči se divjad giblje le po senčnih pasovih, na robu gozda. Spet vzamem daljnogled in poskusim znova. Tokrat pregledam rob koruzne njive tik ob gozdu. Tam je senca, natančneje, bile so tri temne lise: košuta s teletom in mlajši jelen, morda šilar. Nad koruzo razločim gornje dele teles. Diana me je nagradila za mojo vztrajnost. Odložim puško in opazujem, poslušam šume z večerje jelenje družine. Za obilen nočni obrok so porabili dobre pol ure. Nepričakovano, kot so prišli, so izginili v gozd. Nastala je popolna tišina. Mir. Zgoraj je bilo jasno, z Luno in zvezdami obsijano nebo. Veliko zvezd. Letalski promet nekaj tisoč metrov visoko gori je bil gost. Prelepo podoba noči je občasno zmotil le zamolkel hrup letalskih motorjev. Čudovita lovska noč ...

Čim se je naredil dan, sem zapustil prežo. »Dežurstva« je bilo konec. Tudi »vanek«, lutka velikih oči, zataknjena za ograjo preže, je del tega sveta, zato sem mu prijazno pomahal v slovo! Neverjetno je podoben lutki iz filmov o junaštvih ameriških specialcev nekje v arabskem okolju. Odšel sem do avta in po polžje odvijugal domov.

Stanovanje je bilo pospravljeno. Žena je svojo priložnost izkoristila. Pa lovci?

V »demokraciji« je vse drugače. Prinesla nam je kup novih skrbi, katerim nismo več kos. Bomo našli dovolj modrosti in spet obvarovali Muro pred plenjenjem kapitala, kot nam je uspelo daljnega leta 1986?

Slavek, dolgoletni gospodar lovske družine, bi zanesljivo dejal, da je »stvar močna«. Pa še zdaleč ne tako močna kot iz Janijeve kleti občudovati mesečni sij nad prekmursko ravnico ...

Manj znane in narečne besede:
burgula – runa
kopinje – robidovje
krüj pajati – na ognju popeči kruh
pajani krüj – na ognju popečeni kruh
sarvaš – jelen (madž.)
skrma – šepetaje
šuma – gozd
zasika in česneka – zaseka in česen

Slovo starega Ščepa

VLADIMIR LIPIČAR - LIPE

Na robu Banjške planote vasica Kal nad Kanalom leži.
Tam kar nekaj lovcev je živelo, nekaj jih še živi.
V hiši v bregu sredi vasi bival je stari lovec Ščep, kovač, ki
poznali so ga vsi.

...

V majhni sobi za vrati lovška puška je visela,
oba skozi okno v sadovnjak sta strmela.
Tam, kot en sam cvet, stara češnja je cvetela.
Psička istrijanka mu glavo v naročju je držala,
njegova težka roka jo k sebi nežno je stiskala.

»Glej, glej, kako lepo češnja cveti,« je dejal.
»Ja, ja, lepo cveti,« mu starka odgovori.
»Glej, tudi lastovke so se že vrnile.«
»Ja, so se vrnile ...«

Med cvetje stare češnje je drobna ptica priletela in veselo v
pomladni dan zapela.

»Poslušaj, kako lepo prepeva!«
»Ja, ja, slišim, lepo prepeva.«

Starka tiho okno je odprla, na polico drobtine je nasula.
»Glej, glej, kako lepo češnja cveti,« je zopet dejal.
Takrat v okno nekaj prileti, na polici droben ptiček obleži.
Tiho okno je odprla, ptico v roke vzela, jo pogrela.
Ptica je oko odprla, v stanko se zazrla.

»Pojdi, pojdi ptica mala,« starka je dejala in dlani odprla.
Ptica z dlani je odletela,
v letu je še zaščetetala, kot bi ji hotela reči hvala.
Starka tiho okno je zaprla.

»Glej, glej, kako lepo češnja cveti,« je komajda še dejal.
»Ja, ja, lepo cveti ...«

Tiho zvonil navček je naslednji dan ...
Ob njem na postelji je sedela, solza ji po licu je polzela.

Na mrzlo lice položila je tresočo roko in tiho zašepetala:
»Sedaj si v tvojih večnih loviščih, med tvojo zeleno bratov-
ščino!
Naj ti tam bo lepo in naj vam vedno češnje cveto.«

Bil je lep, s soncem obsijan pomladni dan, ko sprevod skozi
vas je šel.
Droben ptiček v cvetoči češnji je tiho pel ...

Mar tudi on je vedel to, da stari lovec Ščep je vzel slovo?

V spomin »nonotu« Ivanu Bizjaku ob 60-letnici njegove
smrti. On mi je vzbudil veselje in ljubezen do lova, ki traja že
celih 50 let. Naj mu bo še naprej lepo, tam v večnih loviščih!

Foto: Marjan Artnak

Jubilejni, peti Dobrodelni ples LZS

»*K*je je moja srajca? In zakaj še ni zlikana?« – »Ne vem, ker iščem primerno torbico in čevlje s petami za ples, na katerega si me povabil,« je bilo slišati v marsikaterem domu slovenskega lovca. Dan pred svečnico, 1. februarja, je namreč več kot sto slovenskih lovcev na

ples pospremlilo svoje izbranke, ki svoje partnerje bolj ali manj goreče podpirajo pri njihovem lovskem udejstvovanju. Seveda pa ne smemo pozabiti niti na lovske tovarišice, ki se jih je zbralo kar nekaj. Vse je šumelo, pozdravi so kar deževali, vzdušje je bilo sproščeno in prijetno, hkrati pa je bilo čutiti vznemirjenje in pričakovanje, kaj bo prinesel večer.

Lovski kroj večino leta preživi

v omari; dobrodelni ples Lovske zveze Slovenije (LZS) pa je dogodek, na katerem lahko naše tradicionalno lovsko oblačilo, s katerim izkazujemo pripadnost lovstvu in enakost med drugimi lovci, zažari v vsem svojem sijaju. Slovenske lovke in lovci so se torej zbrali v Moravskih Toplicah, da bi se družili z lovskega tovariši, da bi zaplesali, kaj dobrega pojedli, predvsem pa,

da bi bili dobrodelni. Lovci so namreč tovariški drug do drugega ne samo ob lepih dogodkih, pač pa tudi v težavah, ko življenje neusmiljeno udari in je dobrodošla vsaka pomoč. Leta 2014 je LZS ustanovila *Zeleni sklad LZS*, ki je namenjen zagotavljanju solidarnostne pomoči lovkom in lovcem v izrednih življenjskih razmerah. LZS sredstva za sklad zbira z organizacijo dobrodelnega plesa, ki je vsako leto v drugem kraju. Prvi *Dobrodelni ples LZS* je bil oktobra leta 2014 v *Unionski dvorani Grand Hotela Union v Ljubljani*, tokratni jubilejni, že peti pa v *Hotelu Termal v Moravskih Toplicah*.

Skoraj 250 ljudi se je ves večer družilo v veliki dvorani omenjenega hotela, kjer so uživali v »slow foodu«, ki je obsegal kar štiri hode. Med uživanjem v okusih jedeh posameznega hoda je na cimble igral **Andi Sobočan**. Gostje so ob rezervaciji lahko izbirali med dvema menijema – prekmurskim in divjačinskim – in oba sta navdušila.

Prekmursko leto

Letos je prekmursko leto. Avgusta bo namreč minilo sto let, odkar je bilo Prekmurje priključeno tedanji Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Prekmurski Slovenci so šele pred sto leti zaživel skupaj z matičnim narodom.

Vse foto: Jasna Kovačič Štuka

Prireditev se je uradno začela, ko so se oglasili rogovi Pomurskih registov.

Udeleženci dobrodelnega plesa so si na desno stran pripeli značko, na kateri je upodobljen jelen.

s penino, so spremljali nasmeški, predstavljanje boljših polovic lovskim tovarišem in stiski močnih, od lova utrjenih rok. Nato so se oglasili rogovi **Pomurskih rogistov**, zbrane v dvorani pa je pozdravil tudi povezovalac dogajanja **Boštjan Raus**. Predsednik LZS mag. **Lado Bradač** je povedal, da je za pripravo že petega *Dobrodelnega plesa* LZS zaslužen podpredsednik LZS **Ivan Malešič**, ki je pred leti dobil idejo, da bi z dobrodelnim dogodkom, kakršen je ples, pomagali lovcem, ki se jim je zgodila nesreča. Udeležence

Na Dobrodelnem plesu LZS sta kot prva zaplesala predsednik LZS mag. Lado Bradač in njegova partnerka Nataša Ložina.

Vzdušje je bilo sproščeno in prijetno in čeprav se je ves čas nekaj dogajalo, je bila med gosti svojevrsna umirjenost. Zadnji gost je so dvorano zapustili šele okrog tretje ure zjutraj, ko so svoja glasbila odložili tudi neutrudni glasbeniki glasbene skupine **Horizont**.

A pojdemo od začetka ... Prvi gostje so se začeli zbirati nekaj po šesti uri zvečer, začetek dogajanja pa je bil predviden ob sedmih. Trke kozarcev, napolnjene

dogodka je pozval, naj podpredsedniku Malešiču zaploskajo. »Upam, da bo vztrajal, da se bomo lahko družili še na desetem plesu,« je še dejal mag. Bradač. Zahvalil se je tudi **Ludviku Rituperju**, predsedniku **Zveze lovskih druženj Prekmurje**, ki je prevzela soorganizacijo dogodka. Sledil je pozdravni govor **Igorja Magdiča**, direktorja **Term 3000**, ki je gostom zaželel čaroben večer. »Uživajte, veselite se in pridite varno domov,« je še dodal. Rituper pa je udeležence dogodka pozval, naj pomagajo tistim, ki potrebujejo pomoč. »Naj vam ta večer ostane v trajnem spominu,« je sklenil svoj govor.

Pozdravnim govorom je sledil prvi ples. Mag. Bradač je zaplesal

Jedilnik

Gostje so lahko izbirali med dvema menijema – prekmurskim in divjačinskim.

Prekmurski meni

Zorjena kmečka šunka, tünkini muslin zvitki, zeliščna skutina pralina, ješprenčkova solata z govejim jezikom in zelenjavo

~ ~ ~

Nadevan piščančji file s suhim sadjem in žafranovo omako, dušena ajdova kaša z jurčki, sotirano pisano korenje

~ ~ ~

Polnjeni puranov zrezek, pečen svinjski file v semenski skorji in slanini, omaka modre frankinje, skutin štrukelj, krompirjevi hrustavci, zelenjavna butara

~ ~ ~

Locata Pannonia

Divjačinski meni

Pršut divje svinje, srnina terina, divjačinska salama, fazanova pašteta, prepeličje jajce, zelenjava

~ ~ ~

Gratiniran fridatni žepek z divjačinskim ragujem, omaka rdeče paprike, dušena prosena kaša z mešanimi gobami in korenasto zelenjavo

~ ~ ~

Dušeno srnino stegno, pečen jelenov hrbet s parmezanovo skorjo, kuhana hruška, korenčkov štrukelj, krompirjevi kroketi z brusnicami, stročji fižol v slanini

~ ~ ~

Borovničeva tortica, kostanjev pire s čokolado v sladki masleni skodelici

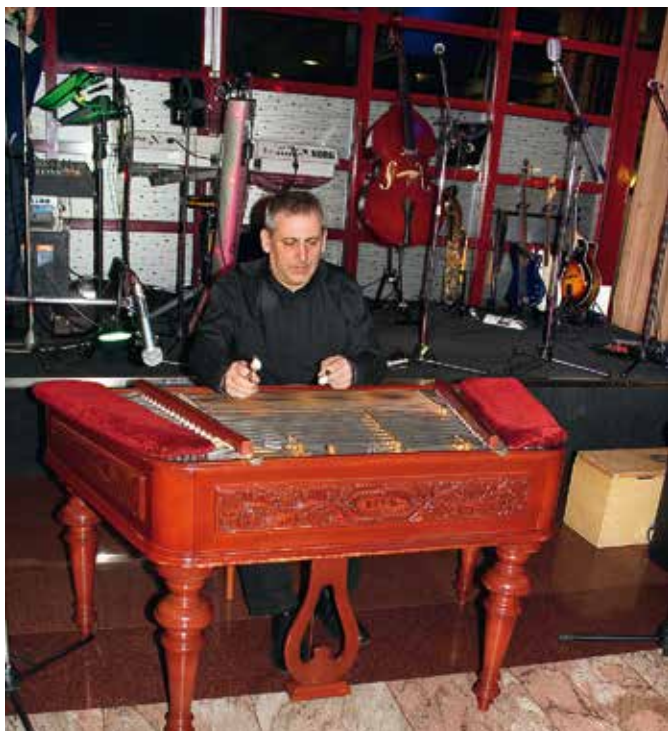
Zanimiva sladica Locata Pannonia, prekmurska strjenka, v kateri so zbrani okusi na osnovi skute, jabolk, orehov in maka.

Ples rekordov

Največja udeležba: 250 ljudi.
Največ dražbenih predmetov: 60.
Največ zbranih sredstev: 11.600 €.

Na voljo je bilo 60 dražbenih predmetov. Odločitev za nakup ni bila preprosta.

Med jedjo je gostom igral cimbalist Andi Sobočan.

s svojo partnerko **Natašo Ložina**. Vse oči v dvorani so bile uprte vanjo od začetnih korakov do konca skladbe, ko se je zaslišalo bučno ploskanje. Pred mikrofonom je stopil tudi podpredsednik LZS in obenem predsednik organizacijskega odbora *Dobrodelnega plesa LZS* Malešič, ki je goste opozoril na dražbene kataloge, ki jih čakajo na mizah, in v katerih so zbrani opisi dražbenih predmetov, ki jih je mogoče kupiti. »Od leta 2014, ko smo ustanovili *Zeleni sklad*, do zdaj smo zbrali že preko 20.000 € neto, ki jih delimo po potrebi. To je že peti ples in zaznamovan je z največjo udeležbo,« je še povedal. Prvič so se plesa udeležili tudi gostje iz tujine.

Če se je na katerem lovskem plesu plesalo, se je na tem. In gibanje je ljudem očitno dobro delo, saj so bila njihova srca vesela in radodarna kot še nikoli poprej. Na samem plesu so zbrali 6.701 evro, skupaj s sredstvi donatorjev pa je v *Zeleni sklad* romalo dobrih 11.600 evrov.

Jasna Kovačič Siuka

Plesišče je bilo prazno samo, ko so bile na mizah jedi.

Zahvala umetnikom in donatorjem

Za prispevek v solidarnostni *Zeleni sklad LZS* se iskreno zahvaljujemo umetnikom Andreju Militarovu, Janezu Ovscu, Francu Barbiču, Janezu Černaču, Otonu Naglostu, Avguštinu Burgerju, Jožetu Svetini, Branku Žuniču in sodelujočim v projektu *Zeleni most Sodražica 2018*: Karlu Hruzi, Lilijani Čuček, Mariji Klančar - Bonca, Milici Koštrun, Nevi Virant Vranešič, Petru Polončiču Ruparju, Romani Kajdiž, Rudiju Košmrlju in Nataši Fir Čečura, udeležencem likovne kolonije ZLD Novo mesto: Branku Prazniku, Stanetu Gabrijelu in Tonetu Perku. Zahvala velja tudi Francu Smrkolju, Marjanu Zupančiču, Andreju Puntarju in Janezu Švabu ter Antonu Škulju.

Zahvaljujemo se sponzorjem in donatorjem: Eles, d. o. o., Gorenjska gradbena družba, d. d., Daihen Varstroj, d. d., Solida, d. o. o., GH Holding, d. o. o., AT-Primožič Kranj, d. o. o., Inox Center, d. o. o., Slovarms, d. o. o., Arex, d. o. o., Prendis, d. o. o., Hamex, d. o. o., Carl Zeiss, d. o. o., Strojništvo Holc, d. o. o., Orbis print, d. o. o., Artex, d. o. o., Prevent & Deloza, d. o. o., Krojaštvo Rožman, Pomurski sejem, d. d., Wikins, d. o. o., Femos, d. o. o., Mirko Štelakar, s. p., Mlinopek, d. d., Grafika Soča, d. o. o., Kmetija Furlan, Družinsko posestvo Makovec, Vinska klet Pečarič, LZ Gornje Posočje, LD Prosenjakovci, LD Podbrdo in LD Mislinja ter Štefanu Veselu in Štefanu Šmetu, s. p.

Zahvaljujemo se tudi vsem lovkam in lovcem ter drugim obiskovalcem petega *Dobrodelnega plesa LZS*, ki so svoj del prispevali tudi z nakupom vstopnice in sodelovanjem na dobrodelni dražbi.

Organizacijski odbor petega Dobrodelnega plesa LZS

15. Srečanje lovske kulture na Koroškem

Kulturni dom v Črni na Koroškem zadnjih nekaj let vedno pogostje gosti tudi razne lovske prireditve. V petek, 16. novembra 2018, je bil spet zbirališče zelene bratovščine in ljubiteljske lovske kulture. Pod pokroviteljstvom *Koroške lovske zveze* (KLZ) in vseh 19 tamkaj-

šnjih lovskih družin je namreč tam potekalo 15. *Srečanje lovske kulture na Koroškem*. Največjo tradicionalno lovsko prireditev na Koroškem, ki je zadnjih osem let posvečena vdovam pokojnih koroških lovcev in starejšim lovcem, starim nad 75 let (teh je 157, med njimi je najstarejši 98-letni **Ivan Knez**, član LD Muta, ki je lovec že 72 let), je v sodelovanju z *Lovskogojitvenim bazenom*

(LGB) Črna, v okviru katerega deluje tudi *Društvo za ohranjanje lovske kulture Črna*, pripravila **Komisija za izobraževanje, kulturo in odlikovanja** pri koroški območni lovski zvezi, ki jo vodi mag. **Janez Zakeršnik**.

Medtem ko smo v minulih letih med bolj rednimi gosti srečanja videvali tudi nekatere koroške župane, je letošnje le dva dni pred županskimi volitvami obiskala le

črnojanska županja mag. **Romana Lesjak**, ki je bila čez dva dni ponovno izvoljena za županjo. Smo pa med častnimi gosti opazili **Milana Tepeja**, predsednika Komisije za lovsko kulturo pri Lovski zvezi Slovenije (LZS), ki je bil tudi predstavnik LZS, mag. **Ivana Žižka**, podpredsednika Lovske zveze Maribor, **Janeza Kaiserja**, predstavnika Kluba prijateljev lova Celovec,

Vse foto: Franc Rotar

Lovski rogisti LD Zeleni Vrh so v družbi lovskih praporščakov začeli 15. Srečanje lovske kulture na Koroškem.

in nekaj funkcionarjev KLZ, na čelu katerih je bil predsednik **Janez Švab**.

Vedno bolj privlačnemu koroškemu lovskemu glasbenemu in literarnemu kulturnemu srečanju dajo svoj pečat tudi lovski prapori, po lovsko lepo urejen prireditveni prostor pa naredita bolj domač dobra hrana in pijača, ki sta podlaga za prešerno druženje. Svoje so dodali tudi pevci **Lovskega okteta LD Peca - Mežica, Lovskega okteta LD Prežihovo - Kotlje**, lovskih rogistov **LD Muta in LD Zeleni Vrh - Vuzenica**, člani črnjanskega društva za ohranjanje lovske kulture **Damjan Zdovc, Blaž Šuler in Stanko Grl**, ki so ob zvočnih in svetlobnih učinkih z lepo pripovedjo in oponašanjem ruševca predstavili jutranje življenje ruševca na Uršlji gori (avtorice **Urške Zdovc**, vdove koteljskega lovca) ter Grl in njegova sestra **Marija Joksimovič**, vdova prevaljskega lovca, ki sta recitirala lovske pesmi. Zanimivo, nekateri imajo Grla kar za koroškega Prešerna.

15. Srečanje so polepšali tudi učenci **OŠ Črna na Koroškem** (pod mentorstvom **Vesne Burjak**). V igri in besedi so predstavili svoje doživljanje na črnjanskem lovskem taboru in sodelovanje z lovci pri varovanju narave, spoznavanju divjadi in lovske kulture. Zaključek res lepega srečanja,

ki je spet povežalo stare znanke in bogatilo lovsko kulturo, je pripadal črnjanskim harmonikarjem, ki jih vodi **Rudi Pogladič**. Prireditelj je povezoval **Marko Kogelnik**, starešina LD Libeliče. S pripovedovanjem šal je večkrat do solz nasmejal več kot 300 obiskovalcev.

Slavnostni govornik in prvi koroški »jager« **Švab** je med drugim opomnil: »Danes je vse več zunanjih pritiskov na gozd. Veliko je vprašanj o smiselnosti lova. Skomercializirani pogledi na lov v Evropi so še dodatni vzroki, da se pravi lovci, kar slovenski in koroški smo, tako zatekamo k svoji lovski kulturi, ki jo odgovorno gojimo že več kot stoletje. Praznik koroške lovske kulture se je začel pred 15 leti in postal tradicionalen. Zato smo se koroški lovci odločili, da bomo 29. junija 2019 v Dravogradu organizirali 46. Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije – Praznik vseslovenske lovske kulture.« Zahvalil se je vsem članom komisije za lovsko kulturo, **Francu Prazniku**, strokovnemu tajniku KLZ, članom društva za ohranjanje lovske kulture, črnjanski županji, vsem nastopajočim, kmečkim ženam ter moderatorju Kogelniku za pripravo in izvedbo lepega lovskega druženja. Vsi so za sodelovanje prejeli pisne zahvale.

Predsednik Komisije za lovsko

Da je koroška lovška kultura ambasadorica lovstva ter povezovalka lovcev in nelovcev, vedno bolj dokazujejo vsakoletna kulturna srečanja na Koroškem. Srečanj koroške lovske kulture se rade udeležijo vdove pokojnih koroških lovcev, starejši lovci in njihove žene. Ponovno snidenje s starimi lovskimi prijatelji, s katerimi so desetletja sestavljali bogat mozaik koroškega lovstva, marsikomu orosi oči. Nekateri smo vprašali, kako so še povezani z lovstvom in kaj jim srečanje pomeni.

Mag. Romana Lesjak, županja Občine Črna na Koroškem: »Vsako ljubiteljsko društvo ali organizacija nameni veliko pozornosti svojim članom in podpornikom, kar kaže urejen in odgovoren odnos do članstva in svojega delovanja. Veliko spoštovanja in srčne kulture do svojih članov, vdov pokojnih lovcev in simpatizerjev gojijo lovske organizacije. Tradicionalna skrb za lovske šege in navade, kulturo in izobraževanje, zlasti pa lovska kulturna srečanja na Koroškem so lahko zgled tudi drugim slovenskim društvom in organizacijam.«

Beno Kotnik, 87-letni član LD Prežihovo - Kotlje: »Pred 25 leti sem bil pobudnik za ustanovitev lovskega okteta naše lovske družine. Ko so prvič organizirano zapeli pod vodstvom Mitje Šipka, nas je pesem še bolj povezala, četudi smo že prej veliko prepevali. Še kako ponosen in srečen sem, da tudi naš oktet sodeluje na koroških kulturnih srečanjih od samega začetka. Prej je občasno sodeloval tudi na tradicionalnih vseslovenskih kulturnih srečanjih. Kulturna srečanja gotovo povezujejo koroško lovstvo. Ker starejšim lovcem in vdovam veliko pomenijo, si želimo, da ostanejo tradicionalna.«

Ivana Slemenik, vdova pokojnega člana LD Golavabuka: »Pred 12 leti sem izgubila svojega moža Cirila, ki ni bil samo lovski funkcionar, ampak z vsem srcem odgovoren lovec. Čeprav je bil zaradi lovskega večkrat odsoten, sem še vedno ponosna, da je bil del zelene bratovščine. Danes sta golavabuška lovca tudi zet Stane in vnuk Tine. Upam, da bo nekoč lovec tudi vnuk Frani, ki bo tudi podedoval lovsko puško od dedija. Nadaljevanje lovske tradicije v naši družini in kulturna srečanja mi veliko pomenijo. Redno jih obiskujem z ostalimi vdovami in našimi starejšimi lovci, saj mi polnijo jesen življenja. Hvala lovcem za pozornost.«

Jakob Forstner, 85-letni član LD Peca - Mežica: »Več kot 30 let sem bil mežiški lovski pevec. Zaradi bolezni sem pred nekaj leti prenehal peti in tudi sodelovati na srečanjih koroške in vseslovenske lovske kulture. Koroški lovski zvezi in matičnim lovskim družinam gre zahvala za lepo organizirana srečanja, ki vsem pomenijo veliko. Meni so sploh pomembna, saj mi omogočijo snidenje s starimi lovskimi prijatelji, pevci in rogisti, s katerimi sem desetletja dobro sodeloval. Me pa skrbi, kaj bo v prihodnje z organiziranim lovskim petjem na Koroškem. Oba koroška lovška okteta se starata. Mlajših lovcev, ki tudi lepo pojejo, pa petje ne privlači.«

Črnjanski osnovnošolci so pod mentorstvom Vesne Burjak v igri in besedi doživeto predstavili sodelovanje z lovci.

kulturo in odnose z javnostmi pri LZS Tepej pa je najprej spregovoril o pomenu slovenske lovske kulture in nato o koroškem srečanju, ki povezuje vdove pokojnih lovcev, starejše lovce, njihove potrpežljive žene in tudi nelovce. Spomnil je, da se je slovenska lovška kultura v letu 2018 plemenitila tudi na 45. Srečanju lovskih pevcev in rogistov Slovenije na Kočevskem. »Slovenski lovski pevci in rogisti smo veseli, da ste koroški lovci prevzeli organizacijo 46. srečanja, ki bo, v

to sem trdno prepričan, še bolj utrdilo in širilo lovsko kulturo na Koroškem in drugod po Sloveniji. Bili ste že organizatorji vseslovenskega lovskega glasbenega srečanja na Koroškem, zato se ponovnega druženja na Koroškem zelo veselimo,« je poudaril lovski pevec Tepej. Tudi županja, ki je velika zagovornica lovstva, ni skrivala ponosa in zadovoljstva, da je vsako leto nekaj lovskih prireditelj in izobraževanj tudi v Črni in okolici.

Franc Rotar

V letu 2018 v LD Jezersko brez lova na gamse

Na Jezerskem že po stari navadi **LD Jezersko** priredi na štefanovo, 26. decembra, na dan, ko goduje sv. Štefan, zaščitnik živali, lov, ki mu sledi zadnji lovski pogon v letu, temu pa družabno srečanje v lovskem domu.

Jubilanti lovske družine so prejeli priznanja za življenjski jubilej. Na tokratnem srečanju sta bila največ pozornosti deležna 90-letnika **Anton Jereb** in **Alojz Ribič**. Tretji odlikovanec je bil 20 let mlajši **Jožef Muri**. Vsi so prejemniki znakov **Lovske zveze Slovenije** (LZS) za lovske zasluge, Muri pa je bil odlikovan tudi z redom III. stopnje LZS.

Minulo leto je bilo za prostoživeče živali in lovce izjemno težko in uničujoče, kajti ko so se viharji in snežna neurja umirila, so lovci v zgodnjem spomladanskem času, ko se je sneg stalil, našli veliko poginulih prostoživečih živali, kar je bila posledica snežnih ujmov, ki so uničevale gozd, podirale lovske naprave in lovske steze. Na našem območju so lovci našli več kot 20 poginulih gamsov, kar presega celoletno predpisano kvoto za odlov gamsov. V LD Jezersko tako v letu 2018 gamsov nismo lovili, saj je za uresničenje lovsko-upravljaljskega načrta poskrbela narava sama.

Na srečanju na štefanovo so člani naše lovske družine izvedeli tudi za obisk lovcev pri novem županu Občine Jezersko **Andreju Karničarju**, ki so mu lovci podarili lovski koledar in voščili srečo, veselje in mir v letu 2019. Novi župan, ki je tudi predsednik **Gorskoreševalnega društva Jezersko**, je »domač« med jezerskimi lovci, kajti jezerski reševalci z njim na čelu so vseh 25 let skrbeli za varnost na ledeniku pod Skuto, kjer je četrt stoletja potekalo vseslovensko lovsko smučarko tekmovanje v veleslalomu za pokal kristalnega gamsa. Bili pa so tudi primeri, ko

Foto: France Ekar

*Člani LD Jezersko so se družili na štefanovo 2018. Tretji in četrti levo spodaj sta 90-letnika **Anton Jereb** in **Alojz Ribič**.*

Foto: France Ekar

*Prednovoletni sprejem pri novem županu Občine Jezersko **Andreju Karničarju**. Od leve: starešina LD Jezersko **France Ekar**, župan Občine Jezersko **Andrej Karničar** in tajnik LD Jezersko **Boris Meško***

so gorski reševalci priskočili na pomoč lovcem, če je obstreljen gams obstal v steni na težko dostopnem terenu.

Župan se je seznanil z delova-

njem LD Jezersko, govorili pa so tudi o izvedbi vseslovenskega poletnega lovskega smučarskega tekmovanja na Skutinem ledeniku v prihodnosti. Po 25 letih namreč

hote ali nehoti nastajajo pomisleki in določena kriza glede organizacije tudi v prihodnje. Župan, ki je sicer profesor športne vzgoje, je poudaril, da bi bilo smiselno že utečeno tradicionalno tekmovanje ohraniti, vendar še bolj »odpreti« tudi za nelovske smučarske populacije. Tekmovanje naj bi bilo še naprej vseslovensko, hkrati pa bi se lahko prijaviли tudi slovenski zamejci.

Na obisku pri županu smo nekaj besed namenili tudi lovišču LD Jezersko in župana seznanili s škodo, ki je nastala zaradi snežnih ujmov, vetrolomov in snežnih plazov. Trdno smo prepričani, da bo župan Karničar z dobro voljo in veseljem napredno in domoljubno vodil lokalno alpsko gorsko skupnost Jezersko ter skupaj s sodelavci, društvi in civilno družbo skrbel za varovanje in ohranjanje izjemnih jezerskih naravnih danosti.

France Ekar

Križevski rogisti ob izdaji prve zgoščenke pripravili koncert

Križevski rogisti, ki sedaj delujejo kot **Kulturno društvo Križevski rogisti**, so v petek, 14. decembra 2018, v dvorani Kulturnega doma v Križevcih pripravili celovečerni koncert, na

katerem so predstavili svojo zgoščenko *Pozdrav rogistov*. Na njej je 16 skladb različnih avtorjev.

Prireditev, ki jo je vodila **Teja Recek**, je obogatil kulturni program, v katerem so, poleg gostiteljev Križevskih rogistov, nastopili tudi **Prekurmurski rogisti**, **Tamburaši Yesterday**, **Kvartet Jeruzalem**, **Otroška folklorna skupina**, ki deluje v okviru **Kulturno-umetniškega društva**

Janez Čuk Vučja vas s harmonikarjem **Robijem Majeričem** ter harmonikarja na frajtonarici **Božidar Štiberc** in **Tilen Heric**.

Po uvodnem nastopu Križevskih rogistov je kroniko društva predstavil predsednik **Milan Lebar**. Kot je dejal, so skupino ustanovili leta 1982 v okviru **LD Križevci pri Ljutomeru**. Od ustanovnih članov v skupini nastopata le še **Mirko Heric**, ki je

strokovni vodja, in **Jože Dunaj**, ki vseskozi vodi tajniške zadeve. Tudi predsednik društva **Lebar** igra v skupini, ki se je sčasoma registrirala kot samostojno društvo Križevski rogisti, v njej pa nastopa 12 članov.

Društvo na svojem glasbenem področju dosega številne uspehe, saj dobiva vabila na številna srečanja rogistov doma in v tujini. Društvo je v času obstoja pre-

jelo številna lovska, občinska in državna priznanja, člani skupine pa so prejeli celo dve častni zlati Gallusovi znački, ki jih podeljuje **Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti**. To je jubilejna značka sklada, ki jo prejmejo posamezniki za aktivno udejstvovanje na področju ljubiteljske glasbene dejavnosti. Društvo je za svoje delo prejelo tudi najvišje občinsko priznanje **Občine Križevci pri Ljutomeru**. **Lovska zveza Slovenije** je društvu podelila plaketo za delovanje na lovsko-glasbenem področju, članom pa plakete za dejavnost na področju lovske kulture. Društvo organizira območna srečanja lovskega rogistov, udeležujejo se tudi mednarodnih tekmovanj lovskega rogistov v tujini, izvajajo programe v domovih za ostarele v regiji,

Foto: Ludvik Kramberger

Križevski rogisti na koncertu ob izdaji svoje zgoščenke v Kulturnem domu v Križevcih pri Ljutomeru

sodelujejo pri lovskih Hubertovih mašah in nastopajo na številnih prireditvah kulturnih društev.

Koncerta se je udeležil tudi župan mag. **Branko Belec**. V svojem

nagovoru je pohvalil delovanje društva, ki s svojimi nastopi v domačem kraju pestri kulturne prireditve, z nastopanjem zunaj kraja in v tujini pa promovira ob-

čino. Čestital jim je tudi ob izdaji zgoščenke. Kot je dejal, je to trajen zapis, ki beleži njihov nastop in rogistično glasbo. Križevskim rogistom je ob izdaji zgoščenke v imenu **Društva Prekmurskih rogistov** čestital tudi predsednik **Rudi Slogovič**, ki je dejal, da je izdaja zgoščenke z melodijami, ki jih izvajajo lovski rogisti, veliko dejanje.

Prireditve se je končala s skupnim nastopom Križevskih rogistov in **Ljudskih pevk iz Vučje vasi**. Skupaj so zaigrali in zapeli ljudsko pesem **Zeleni gozd**. Po končanem koncertu, ki so ga omogočili mnogi sponzorji, so organizatorji prireditve povabili nastopajoče in druge na bogato pogostitev, kjer se je nadaljevalo prijetno druženje.

Ludvik Kramberger

60 let LD Libeliče

Bilo je leto 1958, ko je nastala **LD Libeliče**. V 60 letih njenega obstoja se je marsikaj spremenilo: številčnost divjadi, članstvo, zakonodaja ... Od nekdaj številčne male divjadi in skromnega števila srnjadi je dandanes stanje obratno. Male divjadi ni prav veliko, razen mlakarice. Velika divjad s srnjadjo na čelu pa je zelo številčna. V lovišču je gamsa le za vzorec. Tu in tam se skozi naše lovišče sprehodita jelen in divji prašič. Divji petelin še kleplje na Naceznikovem vrhu, na otokih za hidroelektrarno Dravograd drvari-jo bobri in vidre lovijo ribe. Drava je postala čista reka. Kune belice so se nenadzorovano razmnožile in so že zelo konfliktna vrsta divjadi. Pred njo niso varni kokošnjaki, ne avtomobilski kabli in ne podstrešja hiš in vikendov.

Doseganje načrtovanega odstrela v LD Libeliče ni bilo nikoli težava. Nekoč je bilo načrtovanje prepuščeno sami lovski družini in občini, zdaj to pripravlja in nadzira **Zavod za gozdove Slovenije**. LD Libeliče je šla skozi različna obdobja intenzivnosti lova. V prvih letih obstoja ni bilo veliko odstrela srnjadi. V 80. letih prejšnjega stoletja pa se je številčnost srnjadi zelo povečala in tako se je povečal tudi odstrel. V lovsko družino so prihajali mladi, lova željni fantje. Da se je vzpostavilo neko ravnovesje odstrela, so uvedli nova pravila in sankcije. Mnogokrat je bila zaradi tega tudi huda kri, a na koncu se je vse lepo izteklo. V zadnjih desetih letih smo odpravili vse sankcije in lovce vzpodbujamo k čim bolj aktivnemu lovu in doseganju na-

Foto: Foto Anka

Člani lovske družine Libeliče so proslavili 60 let obstoja svoje lovske družine.

črtovanega odstrela. V najboljših letih je bilo v LD Libeliče krepko več kot 50 članov, zdaj nas je 46.

Zakonodaja je zelo vplivala na dogajanje v lovski družini. Nekoč so se lovci pred skupnim lovom zbrali pred gostilno, tam je bila tudi analiza po koncu lova. Puške so visele na obešalnikih in lovška latinščina je dvigovala vzdušje družbe. Uplenjenega srnjaka so pripeljali v vas in nazdravljali. Zdaj je to že skoraj utopija. Ljudje so vedno bolj občutljivi za orožje in ob pogledu na uplenjeno divjad se mnogi zgrozijo. Puška mora biti strogo v torbi in šilček žganja pred lovom je že skoraj izginil. Zakonodaja nam jemlje lovske šege in navade. Se smo zvesti rokovanju ob srečanjih in zeleni vejici ob uplenitvi.

V naši lovski družini je zelo dobro vzdušje, lovsko prijateljstvo je na visokem nivoju. Do starejših

lovcev kažemo veliko spoštovanja. 60 let je za nami in ocenjujemo jih kot dobra. Prehajamo v naslednje desetletje. Le kaj nam bo prineslo? Upam, da zdravja, veliko lovskega prijateljstva in tudi veliko lovskega blaga. Saj zato pa smo lovci.

Osrednjo proslavo ob 60-letnici obstoja LD Libeliče smo organizirali 15. avgusta 2018 pred lovskim domom na Črneški gori. Pod streho šotorov se je zbralo več kot tristo povabljenih; prišli so člani sosednjih lovskega družin ter gozdni in kmetijski posestniki z območja naše lovske družine. V veliko čast smo si šteli, da so se poleg mnogih drugih naše proslave udeležili tudi predsednik Koroške lovske zveze **Janez Švab**, direktor Policijske uprave Celje **Jože Senica**, obiskal nas je tudi predsednik Lovske zveze Slovenije mag. **Lado Bradáč**. Ve-

seli in počaščeni smo bili, ker se je našega slavlja udeležila tudi delegacija iz **LD Bukovca**, s katero vzpostavljamo zelo dobre odnose.

Ob pozdravnih govorih, pesmih **Moškega pevskega zbora Štefan Goršak Čaki**, zvokih **lovskega rogistov iz LD Muta** ter mnogih drugih nastopajočih so zaslužni člani LD Libeliče prejeli tudi razna priznanja. Zahvale smo podelili vsem, ki so nam tako ali drugače pomagali organizirati našo slovesnost. Red za lovske zasluge I. stopnje je prejel naš dolgoletni član **Jožef Kogelnik**, ki je bil vrsto let starešina. Lovskega tovariša **Ivana Čevnika** smo imenovali za častnega člana LD Libeliče. Kot se za tak dogodek spodobi, smo se v prijetnem druženju ob dobri hrani in kapljici zadržali do zgodnjih jutranjih ur.

Marko Kogelnik,
starešina LD Libeliče

LD Jurklošter prejela srebrni grb Občine Laško

Ob prazniku **Občine Laško**, ki je bil 7. novembra 2018, je **LD Jurklošter** za trajnostno upravljanje z divjadjo v lovišču in ohranjanje kulturne dediščine prejela **srebrni grb Občine Laško**. Občinski svet Občine Laško to priznanje podeli posamezniku ali skupini ljudi za daljši niz vrhunskih dosežkov ali uspehov na gospodarskem, kulturnem, znanstvenem, športnem, razvojnem, humanitarnem, izobraževalnem

ali drugem področju, hkrati pa so ti dosežki in uspehi v daljšem časovnem obdobju pomembni za razvoj, ugled in prepoznavnost Občine Laško na območju celotne Slovenije ali celo v tujini.

LD Jurklošter s svojim delovanjem ni omejena le na lovsko dela, ampak je vzoren primer sodelovanja z lokalno skupnostjo, lastniki kmetijskih zemljišč in drugimi lovskimi družinami. Kočo nudi v uporabo tudi članom drugih društev, ki organizirajo srečanja, tekmovanja ali predavanja, pa tudi osnovošolcem. Člani se redno udeležujejo vsakoletnih čistilnih akcij. LD Jurklošter vestno skrbi

Člani LD Jurklošter so prevzeli srebrni grb Občine Laško.

za ohranjanje lovske kulturne dediščine – lovskih šeg in navad. Leta 2004 je LD Jurklošter obudila navado Hubertove maše, ki jo vsako leto organizira na Sv. Trojici. Zadnja leta pri izvedbi programa sodeluje tudi z lo-

kalnimi kulturnimi društvi. LD Jurklošter in njeni člani so v letih delovanja za svoje delo prejeli mnogo priznanj **Lovske zveze Slovenije**.

*Urška Knez,
LD Jurklošter*

OGLASNO SPOROČILO
NAROČNIK: Pomurski sejem, d. d.
www.pomurski-sejem.si

Zagledajte se v naravo sodelovanja na sejmu LOV 2019!

Mednarodni sejem lovstva in ribištva LOV vas vabi v Gornjo Radgono od petka, 12., do nedelje, 14. aprila 2019. Ponudil bo novosti in ugodne nakupe lovške, kinološke in ribiške opreme, terenska vozila, oblačila, obutev in druge izdelke za dobro počutje v naravi. Vodilne stanovske in strokovne organizacije pa pripravljajo zanimive strokovne razstave in pestro dogajanje.

V nedeljo, 14. aprila 2019, ob 11. uri bo v organizaciji **Lovske zveze Slovenije in Zveze lovskih družin Prekmurje** Državno tekmovanje v oponašanju jelenjega rukanja.

Za vsa dodatna pojasnila vam je z veseljem na voljo:
Jana Dimec, projektni vodja sejma LOV, +386 (0)2/564-21-08,
e-pošta: jana.dimec@pomurski-sejem.si;

Ne spreglejte tudi ponudbe za organiziran ogled sejma, ki vključuje vodenje, prevoz, jutranji prigrizek s toplim napitkom, sejemsko vstopnico, kosilo, pokašnje in posebne nagrade za udeležence izleta. Informativne cene v evrih glede na vstopno mesto:

Vstopno mesto	Maribor	Celje	Ljubljana	Kranj – Novo mesto	Nova Gorica – Koper
Informativna cena v evrih	29	31	34	35	40

Informacije in rezervacije o organiziranem obisku: izleti@ slo-tours.si ali 031/244-111.

Lovska zveza Slovenije se bo predstavila na osrednjem razstavnem prostoru s poučnimi

razstavami in stanovskim dogajanjem. Posebno pozornost bodo namenili lovskemu strelstvu.

Poudarek bo tudi na bližajoči se 110-letnici revije *Lovec* ter sodelovanju v **Združenju zvez za lov in varstvo divjadi v Evropski uniji** (Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU – FACE). V soboto bo potekal **Slovenski lovski dan** z aktualnimi strokovnimi temami.

Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) bo predstavil lovišča s posebnim namenom in evropske projekte, v katerih je bodisi vodilni partner ali v njih aktivno sodeluje: *Opazujem varujem* (skrb za ohranjanje medvedov), *Projekt Eco Karst* (izboljševanje gospodarjenja in trajnostnega razvoja kraških naravnih območij) ter *LIFE Lynx*. Ravno slednjemu bodo na sejmu namenili največ prostora. Vanj je aktivno vključ-

nih 11 partnerjev iz petih držav, vodilni med njimi pa je ZGS. Z mednarodnim sodelovanjem bodo doselili rise iz slovaškega in romunskega dela Karpatov v Slovenijo in na Hrvaško ter tako preprečili izumrtje naše populacije. Pri doselitvi risov bodo imeli osrednjo vlogo lovci in gozdarji.

Streliška zveza Slovenije bo predstavila svojo dejavnost in zanimivo simulacijo streljanja s pomočjo računalniškega simulatorja *Scatt*. **Slovenska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed** bo predstavila opremo sokolarjev in žive ptice ujede. Sodelovala bo tudi **Kinološka zveza Slovenije**. Vrstile se bodo predstavitve psov lovskih pasem in športne kinologije. **Lovsko-kinološko društvo Maribor** pripravlja v soboto, 13. aprila 2019, državno razstavo psov vseh lovskih pasem – CAC.

Dogajanje bosta popestrila tekmovanje v kuhanju lovškega golaža in ribje čorbe ter ocenjevanje divjačinskih salam. Razveseljevali vas bodo nastopi lovskih rogistov in lovskih pevskih zborov. Sočasno bodo potekali sejmi **RIBOLOV**, *mednarodna razstava starodobnikov AVTO-MOTO KLASIKA* in *peti mednarodni sejem zelenega turizma in bivanja NATURO*. Ogled vseh prireditev je mogoč z isto vstopnico. Sejem LOV lahko skupinsko ali s predložitvijo lovske izkaznice obiščete še ugodneje, za samo štiri evre.

Vljudno vabljeni!

LOV

I. MEDNARODNI
SEJEM LOVSTVA IN RIBIŠTVA

Zagledani v naravo!

12. - 14. 4. 2019, Gornja Radgona

POMURSKI SEJEM
www.sejem-lov.si

Lanskega decembra je praznoval 70-letnico dolgoletni član LD Bled **Vladislav Marolt**.

Svojo življenjsko pot je začel v samem osrčju Bleda v vasi

Grad, kjer se je rodil 9. decembra 1948. Otroštvo je preživel v okolici Bleda, kjer je pretaknil vse skrite kotičke tega prečudovitega kraja, še preden se ga je dotaknila roka razvoja in turizma. Že kot otrok je imel izjemno rad domače živali, s katerimi je prebil veliko časa tudi kot pastir grajskih kmetov, ki so nekaj dajale Bledu podeželski značaj. Ljubezen do živali in narave ga je zelo zgodaj zapeljala tudi med zeleno bratovščino. Ko se je spoznal z lovci, je v njem zagorela želja, da bi tudi sam postal eden izmed njih. Kot 17-letni mladenič se je včlanil v LD Bled in od tedaj naprej ji ostaja zvest v vseh pogledih. Seveda to ne bi bilo mogoče, če ne bi ostal predan svojemu rodnemu kraju, kjer je odrasčal in se šolal. Po končani osnovni šoli se je izučil za orodjarja in svoj poklic opravljal v različnih kovinsko predelovanih podjetjih, še največ svoje poklicne poti je opravil v nekdanji zelo uspešni Verigi Lesce. Njegove misli niso bile usmerjene samo v gozd in službo, temveč tudi v tisto najpomembnejšo v življenju, družino. Življenjsko sopotnico, ženo Jelko, je spoznal v domačem kraju. V zakonu sta ste jima rodila sin in hčerka. Ljubezen do lova in narave je prenesel na oba. Zelo veliko mu pomeni, da po njegovih lovskih stopinjah hodi tudi njegov sin Miha, ki ga je na lovu spremljal od malih nog.

Njegovih 53 let delovanja v LD Bled je bilo izrazito ustvarjalnih. Skozi celoten lovski staž ga spremljajo lovčevi najzvestejši pomočniki – v preteklosti je namreč izšolal in uspešno vodil številne lovske pasme psov, od nemškega lovskega terierja, posavskega goniča, brak-jazbečarja, hanovskega barvarja do nemškega prepelčarja, ki ga vodi še dandanes. Zato mu je bila že zelo zgodaj zaupana funkcija kinološkega referenta v lovski družini, ki jo je vestno opravljal v različnih mandatih kar zavidljivih 26 let. Za prispevek na kinološkem področju je prejel srebrni znak za kinološke zasluge Kinološke zveze Slovenije (KZS) leta 1980, zlati znak KZS pa leta 1987. Za prispevek v Lovsko-kinološkem društvu (LKD) Gorenjske je prejel pisno priznanje leta 1995, zlati znak LKD Gorenjske leta 2004 in plaketo LKD Gorenjske leta 2013. Naziv vodnika lovskega psa je pridobil leta 2009.

Vlado ni bil aktiven samo na kinološkem področju, saj je v različnih mandatnih obdobjih več kot osem let zelo uspešno opravljal funkcijo vodje revirja, ki jo opravlja še vedno. En mandat je opravljal zelo zahtevno in odgovorno funkcijo gospodarja lovske družine. Njegov skupni prispevek je tako več kot 38 let delovanja v upravnih odborih lovske družine. Poleg najodgovornejših funkcij je bil več let gospodar lovske kočice, član in predsednik komisije za odlikovanja in izobraževanja, član disciplinske komisije in mentor številnim pripravnikom. Dve leti po opravljenem lovskem izpitu, leta 1967, je opravil tudi izpit za lovskega čuvaja. Tudi to nalogo je opravljal nekaj let. Za pomoč pri uspešnem delovanju LD

Bled je prejel številna priznanja in odlikovanja: tri družinska priznanja (1977, 1984, 2015), dve priznanji Zveze lovskih dručin Gorenjske (2010, 2016), znak za lovske zasluge Lovske zveze Slovenije (LZS) (1986) in red za lovske zasluge III. stopnje LZS (1996). Prejel je tudi jubilejni znak za 40 in 50 let članstva v lovski organizaciji.

Vladov prispevek k delovanju LD Bled, lovske kinologije na Gorenjskem in lovstva nasploh je res nekaj izjemnega. Vsi, ki ga dobro poznamo, vemo, da je njegovo srce vedno na pravem mestu. Lovska pravičnost, tovarištvo, odgovornost do divjadi in lovskih psov je bila vedno na prvem mestu. Ostra, hitra in iskrena misel odlikuje njegov temperamenten značaj. Težko bi našli nekoga, ki bi toliko svoje življenjske energije namenil delu v lovski družini in lovski kinologiji. Do divjadi je vedno gojil izrazito spoštljiv odnos. Njegova največja ljubezen je poljski lov. Možnosti za lov na poljskega zajca so se zelo zmanjšale, vendar prav njemu veljajo zasluge, da tovrsten lov s psi še ni zamrl v lovišču v okolici Bleda. Najbrž na svetu ni bolj zadovoljnega lovca s plenom zajca, kot je on.

Vlado, ob tvojem jubileju ti so-lovci iz LD Bled iskreno čestitamo in ti želimo, da boš še dolgo med nami.

LD Bled – M. M.

Sredi zasneženega ljubljanskega barja, kjer se je 21. januarja 1934 tudi rodil, je praznoval 85-letnico svojega vsesplošno aktivnega in uspešnega življenja naš častni član, lovski tovariš **Jože Zadnikar**. Član LD Tomišelj je postal leta 1953, saj se je že kot otrok navdušil za lovstvo, kajti njegov oče je bil eden od ustanovnih članov naše lovske družine, z divjadjo pa se je seznanjal kar za domačim čebelnjakom.

Po končani osnovni šoli se je izučil za avtomehanika in se zaposlil v Saturnusu, kjer je delal pri avtoopremi. Delaven, natančen in raziskovalen, kakršen je še vedno, je izboljšal veliko postopkov in načinov izdelave žarometov. Za inovacije je bil tudi odlikovan s takratnim jugoslovanskim redom dela s srebrnim vencem.

Ob delu in družini sta bila njegova strast lov in lovsko strelstvo. Solovce je seznanjal in navduševal za streljanje na glinaste golobe tudi s tem, ko je bil v letih od 1970 do 1978 družinski strelski referent. Ker je bil med prvimi strelci na glinaste golobe, je sam izdelal tudi stroj za izpust golobov po svoji zamisli. Kot strellec je bil trikrat državni prvak Jugoslavije in devetkrat republiški prvak Slovenije. Večkrat je izboljšal državni rekord, najraje pa se spominja drugega mesta na Balkanskem prvenstvu v Atenah s 194 golobi in tretjega mesta na Karpatskem pokalu. Še vedno se udeležuje lovskih strelskih tekmovanj tudi kot veteran.

V lovski družini je rad poprijel za fizična dela in organizacijo. Zato je bil v letih od 1978 do 1982 kar dvakrat starešina, nato pa še v letih od 1986 do 1989. Vedno si je prizadeval za dobre medsebojne odnose in lovsko tovarištvo. Pri gradnji lovskega doma na Planinci je bil pobudnik in med najbolj delavnimi

tako pri fizičnih delih kot pri organizaciji. V letih od 1990 do 1994 je bil član Nadzornega odbora LD Tomišelj, hkrati pa je deloval kot član Izvršnega odbora Krimskega lovskogojitvenega območja. S svojimi izkušnjami in vedno svežimi idejami je veliko prispeval v lovstvo, za kar je bil odlikovan s lovskim znakom

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

90 let

Kazimir Ivan Furlič, LD Mala gora
Franc Šteblaj, LD Draga - Trava

85 let

Rudolf Bauman, LD Pesnica - Jarenina
Anton Bozja, LD Bovec
Jože Geiser, LD Hoče
Francišek Leskovšek, LD Dobrova
Jože Peterneš, LD Brezovica
Stanislav Polh, LD Radvanje
Franjo Radikovič, LD Šenčur
Jurij Us, LD Taborska jama
Avgustin Zemljič, LD Apače

80 let

Jožef Babič, LD Starše
Marian Bizjak, LD Idrija
Pavel Cestnik, LD Dobovec
Marko Fink, LD Hum Celje
Franc Gračner, LD Jurklošter
Jožef Groznik, LD Višnja Gora
Peter Habjan, LD Mozirje
Jože Hribar, LD Tuhin
Josip Janež, LD Lož - Stari trg
Jožef Jurko, LD Malečnik - Košaki
Jožef Kenda, LD Radeče
Janez Korenč, LD Hotedršica
Jožef Kravcar, LD Velika Loka
Gabrijel Kremzer, LD Zeleni vrh, Vuzenica
Peter Lebinger, LD Litija
Edo Markež, LD Luče
Danimir Matevž Mazi, LD Rakek
Franc Medvešek, LD Izlake
Marjan Miklavžin, LD Gornji Grad
Branko Pintar, LD Šmartno pri Litiji
Jakob Porok, LD Gornje Jezero
Franc Stanonik, LD Poljane
Žarko Tušek, LD Rače
Franc Vidmar, LD Izlake
Andrej Zemljič, LD Hubelj
Janez Zupanc, LD Vransko
Tomaž Žolgar, LD Grmada Celje

75 let

Aleksander Baša, LD Petišovci
Ivan Centrih, LD Handil Dobje
Francišek Gostiša, LD Brezovica
Edvard Gračner, LD Jurklošter
Franc Janež, LD Plešivica - Žužemberk
Jožef Kavkler, LD Laporje
Jože Kavran, LD Predgrad
Anton Kolar, LD Slovenska Bistrica
Jože Korošec, LD Vojnik
Jože Krapež, LD Brje - Erzelj
Jožef Ogulin, LD Smuk - Semič
Jože Orehek, LD Lukovica
Bogoslav Pantar, LD Draga - Trava
Vinko Poderžan, LD Dravograd
Branko Puljak, LD Suhor
Ivan Ravnjak, LD Radlje

za zasluge ter redi III., II. in ob tem jubileju tudi z redom I. stopnje.

Dragi Jože, ob jubileju ti želimo še veliko zdravja, veselja ob čebelnjaku in osebnega zadovoljstva, ki ga velikokrat dobiš v svoji delavnici, ko poskrbiš tudi za naše lovsko orožje in lovsko druženje.

LD Tomišelj – B. L.

Jožica Reberc, LD Markovci
Jožef Repnik, LD Gradišče
Jože Setnikar, LD Dobrova
Vinko Skvarča, LD Rovte
Franc Slatinšek, LD Škale
Jožef Urevc, LD Bled
Rudolf Vodusek, LD Žetale
Franc Zagoršek, LD Destrnik
Gabrijel Živec, LD Podbrdo

70 let

Rudolf Ažbe, LD Poljane
Edvard Brodar, LD Vače
Zdenko Čopi, LD Soča
Ciril Čuk, LD Javornik
Vladimir Čus, LD Šmarje
Jože Dekleva, LD Brkini
Jurij Finžgar, LD Begunjsčica
Anton Gašperšič, LD Soča
Viktor Gatej, LD Porezen
Alojz Godec, LD Makole
Mladen Goranovič, LD Dol pri Hrastniku
Ivan Grgič, LD Jezersko
Peter Horvat, LD Gaj nad Mariborom
Franc Jug, LD Paljevo
Boris Kapš, LD Predgrad
Jože Karo, LD Rače
Anton Dušan Klančar, LD Cerknica
Miroslav Klančar, LD Kras Duvotlje
Srečko Kmetič, LD Bizeljsko
Jože Kos, LD Domžale
Franc Lavtar, LD Mlinše
Jožef Lempl, LD Cigonca
Stojan Leskovec, LD Gaberk - Divača
Rudolf Majer, LD Šentilj v Slovenskih goricah
Ivan Markič, LD Dramlje
Darko Mržek, LD Martin Krpan Bloke
Dragomir Pahor, LD Fajti hrib Renče
Jože Pangerc, LD Hrenovice
Viktor Pečecnik, LD Golababuka
Branko Peterneš, LD Javornik Postojna
Otmar Petrovič, LD Rače
Ferdinand Rožen, LD Gradišče
Zvone Rustja, LD Hubelj
Jože Rutnik, LD Slovenj Gradec
Jožef Sambt, LD Moravci
Alojz Sitar, LD Malečnik - Košaki
Dragica Smrke, LD Železniki
Jožef Šepce, LD Kapele
Slavomir Špacapan, LD Dolce - Komen
Julij Štampohar, LD Gradac
Zvonko Trnovšek, LD Dobrna
Stanislav Urek, LD Trebelno
Matija Videčnik, LD Rečica pri Laškem
Janez Vidgaj, LD Velika Loka
Jože Vidmar, LD Dobrepolje
Zdravko Zupančič, LD Kresnice

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

*Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema Lisjak

Narava nas povezuje

LD Nomenj Gorjuše je v sodelovanju z OŠ Antona Janše Radovljica s prilagoje-

nim programom organizirala spoznavni dan lovstva in lovske družine. Skupaj z mentoricama Janjo Urevc in Tadejo Hikel ter članoma LD Nomenj

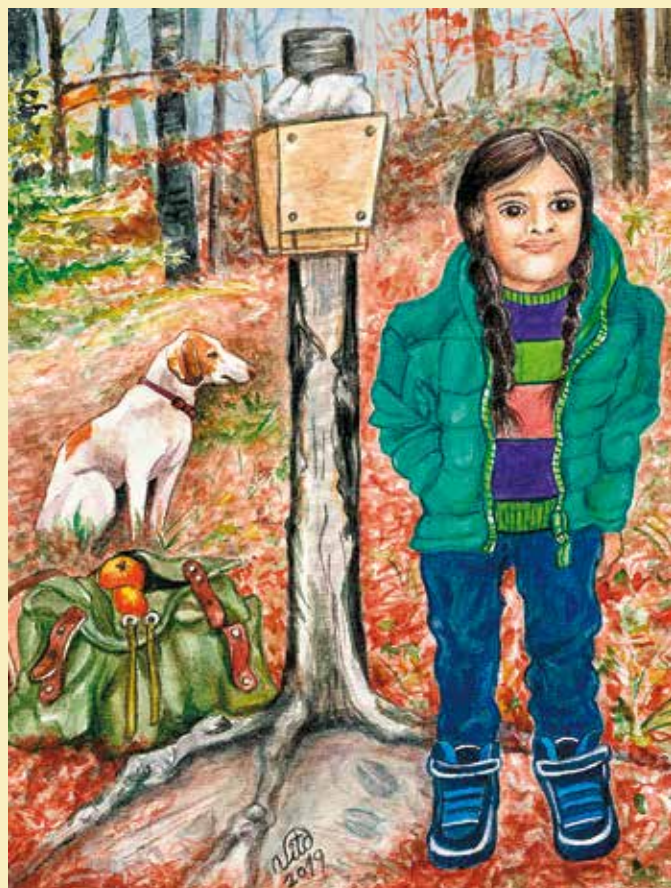
Gorjuše Gašperjem Humarjem in Brankom Brgantom smo 9. novembra 2018 pripravili druženje z učenci omenjene osnovne šole.

lovstvom, je pripravil simbolične nagrade. Vsi udeleženci pa so prejeli priložnostna darila.

V drugem delu dneva smo se odpravili v lovišče, kjer smo otro-

Foto: Branko Brgant

Narisa: Vito Šoligoj

Narava povezuje vse, ki si delijo neko bivalno okolje, zato bodo lovci tudi v prihodnosti še kdaj obiskali otroke OŠ Antona Janše Radovljica.

Branko je najprej predstavil našo lovsko družino, velikost revirja, namen, naloge dela in etiko v lovstvu ter živali, ki živijo v revirju. Pripovedoval jim je tudi o poslanstvu lovcev in namenu lovstva. Otroci so pozorno poslušali. Lovec Gašper jim je pokazal klasično vsebino lovskega nahrbtnika. Največjo pozornost je pritegnil lovski daljnogled. Otroci so z zanimanjem pogledali skozenj in se čudili, kako blizu je vse. Po tem je lovec Gašper predstavil še lovski puški in pištolo ter njihovo strelivo. Nekateri otroci so se za orožje zelo zanimali, ga natančno pogledali, vzeli tudi v roke, pogledali skozi cev in strelni daljnogled. Med predavanjem sta se lovca dopolnjevala in pomagala prikazati lovstvo v najlepši luči. Nato je bil kratek kviz, ki je pokazal, da so otroci res pazljivo poslušali in se tudi marsikaj naučili. Branko, ki je tudi član komisije, ki se v **Zvezi lovskih družin Gorenjske** ukvarja z mladimi in

kom pokazali solnice in krmišča, pripovedovali pa smo jim tudi, zakaj so pomembni in kako jih vzdržujemo. Nato smo si ogledali visoko prežo. Lovec Gašper je pokazal, kako naj bi se obnašali na njej. Z nami je bil tudi lovski pes, ki so ga otroci lepo sprejeli. Po končanem ogledu smo se odpravili globlje v revir. S seboj smo vzeli jabolka in jih raztrosili po krmišču. Po nekaj urah, ko je zbranost otrok malo popustila, sta obe mentorici, Janja in Tadeja, otrokom dovolili, da so pojedli malico.

Čas je minil zelo hitro in treba se je bilo posloviti. Z mentoricama smo se dogovorili, da bomo v prihodnje te dejavnosti še izvajali, saj se je pokazalo, da narava povezuje vse, ki si delijo neko bivalno okolje. Posebna zahvala velja OŠ Antona Janše Radovljica, otrokom in mentoricama, da smo lahko predstavili del narave in življa v njej.

Branko Brgant,
tajnik LD Nomenj Gorjuše

SIVA VRANA (*Corvus corone cornix*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Kolikšna je običajno siva vrana?

- a) Je precej majhna ptica in meri približno 10 cm.
- b) Je precej velika ptica in meri približno pol metra.

Kateri barvi sta značilni zanjo?

- a) Siva in črna.
- b) Siva in rjava.

Kako pametno ptica je?

- a) Je ena najpametnejših ptic. Sposobna je učenja na ravni pet let starega otroka.
- b) Ni posebno pametna in tudi iznajdljiva ni.

Zakaj so sive vrane pogosto v skupinah?

- a) V skupinah se največkrat zbirajo, ker jih je strah.
- b) To so zelo družabne ptice, ki se na večernem druženju obveščajo, kaj se je zgodilo čez dan.

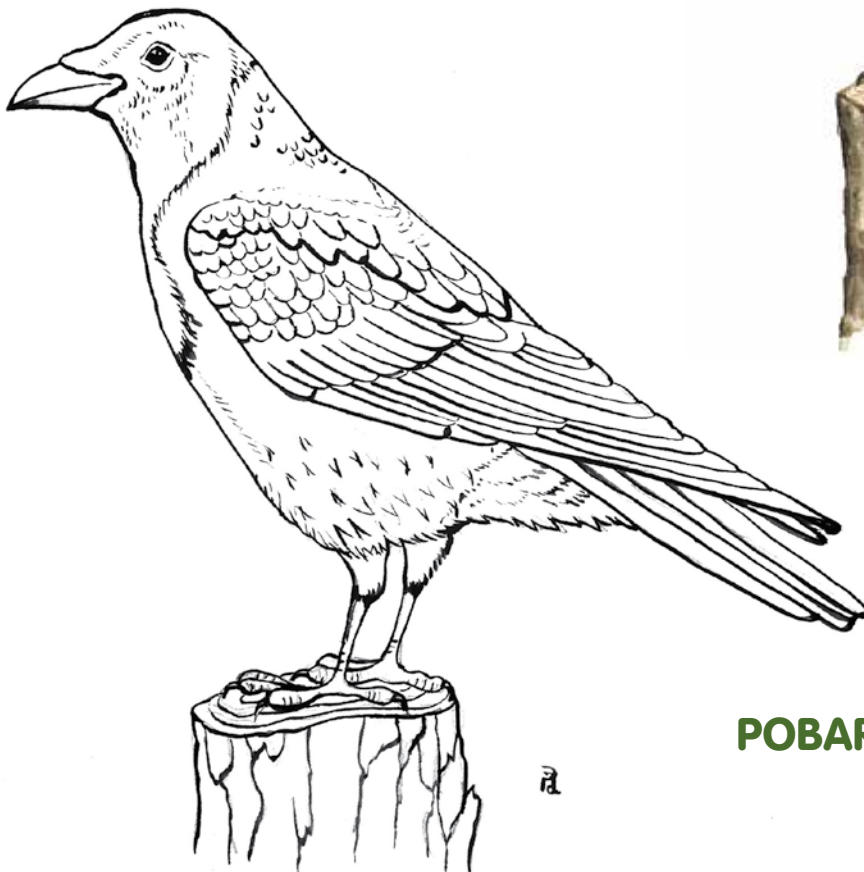
Kje lahko sive vrane pogosto srečamo?

- a) Sivih vran je veliko v odprtem nižinskem svetu. Posebno rade se zadržujejo tudi v mestih, kjer so izvrstne v iskanju hrane v smetnjakih.
- b) Sive vrane so ptice višinskega sveta. Najpogosteje krožijo okrog visokih vrhov slovenskih gora.

Pravilni odgovori:
b, a, a, b, a

SPOZNAJ ME.

POBARVAJ ME.

LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE

SESTAVIL JOŽE PETELIN	MORSKA OŽINA MED EVROPO IN AZIJO	SESTRA ANTIGONE V GRŠKI MITOLOGIJ (iz: MEŠINA)	PTIČ PEVEČ (iz: DRSTAN)	NAŠ SKLA- DATELJ (GOJMIJ)	PETJE (DVE BESEDI)	LETOVIŠČE V BOKI KOTORSKI	PRILJUBLJE- NA IGRA S KARTAMI								
PECIVO IZ JAJC, SLADKORJA IN MOKE															
ROŽEN IZRASTEK NA NOGI PETELINA															
SLOVENSKI SLIKAR IN ODLUČEN ILUSTRATOR (HINKO)															
NALIVNO PERO (PO- GOVORNO)															
ŽENSKI OSEBNI ZAJMEK				PREPROSTO OROŽJE PRIPO- MOČKI ZA DELO											
EDEN OD ŽLAHTNIH PLINOV						PIJAČA ZA MRZLE DNI	POSTOPNO NEHANJE DELOVANJA	KRAJ HRVAŠKEM PRIMORJUJ	GLAVNO MESTO TURČIJE	GOROVJE V SRBIJI MED MORAVO IN TIMOKOM	OKRAJŠAVA ZA SREDNJI	KANON	ŽELEZNIŠKA KOMPOM- ZICIJA	ZELENIČA V PUŠČAVI	
KRIŽANKE OSVEŽIJO ZNANJE.	PRIZA- DEVNOST, VESTNOST	ŠPORTNO OBLA- ČILO	PRERAČUN- LJIVOST ZORANA ZEMLJA												
OSTER NADZOR (2 BESEDI)															
TATICA											MEHIŠKI PESNIK (OCTAVIO) IVO ANDRIČ				
IME IGRALCA BAŠIČA						POKRAJINA V GAMBUI IGRALEC FLYNN						ZLOG V BESEDI PIKADO			
ZAČETNICI PISATELJA NOVAKA			KRAJŠA RAZPRAVA ENOTA ZA ZRAČNI TLAK				ŽELEZOV OKSID RIMSKI PESNIK OVID					POSEST V SREDNJEJEM VEKU	LJUDSKO IME ZA ŠTORKLJO	KRIŽANKE SO ANTI- SKLEROTIK.	
SUKANEC				KMEČKO ORODJE 25. IN 13. ČRKA						DOLGA DOBA, VEK	FRANCE ŠTRUKELJ HITER TEK				NORVEŠKA POP SKUPINA; TUDI MEDMET
ARZENAL									ŠPANSKO Ž. IME (IZ ČRK DEATE) TONE PAVČEK						
LJUDSKO IME ZA SKRIL					VAS NAD ŽELEZ- NIKI (DVE BESEDI)										
KATRAN				STE JO REŠILI DO KONCA?	LEOPAR- DOVA SAMICA										

Sudoku (japonsko 数独: sūdoku) je logična ugananka, katere cilj je zapolniti kvadratno mrežo, po navadi velikosti 9×9 , s številami od 1 do 9. Vsako število se lahko pojavi točno enkrat v vsakem stolpcu, vsaki vrstici in vsakem manjšem kvadratu, velikosti 3×3 . V mreži so nekatere številke že vpisane. Za rešitev uganke je potreben logičen razmislek in malo potrpežljivosti, pri težjih pa tudi nekoliko kombinatorike oziroma poskušanja in vračanja.

Š 8 L 7 2 9 6 1 5
5 7 1 8 6 4 9 3 2
6 2 9 1 5 3 7 4 8
1 4 7 9 8 6 5 2 3
8 5 3 4 7 2 1 9 6
9 6 2 3 5 1 8 7 4
2 1 6 5 9 3 4 8 7
4 3 8 6 1 7 2 5 9
7 9 5 2 4 8 3 6 1

1	9	3	8			5		
6		2						
					5		1	2
7	4			5				
				4		3		8
	2	5			6	4		
	7		5				2	9
		6		9	8		4	
	1		6				8	

Rešitev križanke:

V K D R V A P O F T E O T R E R
H R A V I R L S O J S O T R I S
A D E L A E D E L V N R V A R Z O R
S F S V N V A N B R A V L I N
V A V A R J A S E S E N B
K I N V A I V A V T E L R
Z V A V K A I V J D V A K R
A T O R A N O K A G O O T R S
V O T S R A V N A V A R A C R
N O D V R
K O T V A N O
O T A V K N E P
R A R K E R M S
A G O R T S O
I A K S I B

Foto: Marjan Artnak

Na Štefanovem lovu

LD Bogojina že vrsto let vsako leto na god sv. Štefana pripravlja zimski Štefanov lov. Tamkajšnji lovci so se pred mnogimi leti odločili in lov poimenovali Štefanov lov, saj so imeli v svojih vrstah veliko lovcev, ki jim je bilo ime Štefan. Sedanje vodstvo ohranja in neguje lepo lovsko navado. Tokratni Štefanov lov članov zelene bratovščine Bogojina je bil v sredo, 26. decembra 2018, prav na god sv. Štefana.

Lovci so se najprej zbrali pri lovskem domu lovskega revirja Bogojina, kjer so si v jutranjih urah zakurili ogenj in se ob njem ogreli ter se dogovorili, kako bo potekal lov. Gospodar **Anton Klar**

je za vse lovce, ki so se udeležili lova, skuhal tople napitke. Pred začetkom lova so lovci dobili napotke in navodila, kje bo potekal

lov in kako se morajo obnašati, da se ne bi zgodila nesreča pri streljanju. Pred začetkom lova je vse zbrane lovce pozdravil starešina

LD Bogojina **Zvonko Černi**. Vsi udeleženci dogodka so se z minuto molka poklonili vsem pokojnim lovcem, ki so postavili temelje Štefanovega lova v LD Bogojina.

Lovovodja je bil **Dušan Vučgrinec**, ki je poudaril, da je v času lova na prvem mestu varnost, kar so lovci vsekakor upoštevali. Lov je potekal dobre tri ure, nato so se s plenom vrnili k lovskemu domu, kjer je bil pozdrav lovini. Grelj so se ob ognju, se povsili in ob domači glasbi zapeli nekaj lovskih skladb.

Štefanov lov je potekal na območju Bogojine in Bukovice. Lova se je udeležilo 15 lovcev LD Bogojina, med njimi je bilo tudi nekaj lovcev iz sosednjih lovskih družin.

Bojan Žerdin

Foto: Bojan Žerdin

Lovci pred odhodom na Štefanov lov

Kako se ne hodi v gore fotografirat

Vdneh, ko se dan hitro nagne v noč, sva se z ženo odpravila v visokogorje. Gore še niso bile odele s snežno odejo, a razmere za obisk visoko ležečih strmali so bile zapeljive. Navkljub obveznostim, zaradi katerih sva bila na izhodišču šele ob sončnem vzhodu, sva sledila želji ter pohitela domovanju gamsov in čudovitim razgledom naproti. Načrtovala sva, da bova do mraka že nazaj pri avtu, saj naju je prijatelj povabil na srečanje, ki je bilo pomembno,

zato sem v prtljažniku pustil nekaj opreme, tudi svetilko. Saj je bil še ves dan pred nama.

Bilo je jasno decembrsko jutro. Še vedno sem lahko fotografiral v jesensko pisano oblačilo odele gozdove, s soncem ožarjene vrhove gora in korak za korakom hitel, kolikor mi je dih dopuščal, proti travnatim pragovom nad sabo. Nisem mogel opustiti fotografiranja. Toliko zanimivih podob, barv in končno silhuete gamsov v daljavi so me navdajali z upanjem, da bom imel obilo dela in spominov doma, ko vreme ne bo tako naklonjeno, kot je bilo tisti dan. Z

ženo sva bila z vsakim korakom bliže strmim travnatim vesinam. Nad zadnjimi drevesi je žena odšla naprej proti delno zasneženim vrhovom. Dogovorila sva se, kdaj in kje se bova dobila ter odšla vsak po svoje: ona navkreber, jaz za gamsi. Upočasnili sem korak in pripravil teleobjektiv. Iz izkušnje vem, da lahko jaz presenetim gamsa, ko počiva, ali on mene, ko nisem pripravljen za fotografiranje. Po prečenju melišča sem jih zagledal na sosednjem grebenu. Počasi sem jim začel slediti. Med dokaj uspešnim približevanjem tropu sem dva predramil, ko sta že

počivala po obilni paši v kotanji. Fotografiral sem in zalezoval te čudovite živali. Zame se je čas ustavil. Sledil sem gamsom in se jim pustil voditi. Pozabil sem na obljubo prijatelju, niti na misel mi ni prišel dogovor z ženo. Sonce je, ne meneč se za moj vklop v svet gamsov, prevesilo svojo pot k noči.

Gamsom sem sledil na njihove police, porasle s travo, daleč stran od poti. Nenadoma je zazvonil telefon. Oglasila se je zaskrbljena žena. Šele tedaj sem opazil, da je sonce v zatonu, jaz (in žena tudi) pa na višini 2000 metrov.

Po prečanju melišča sem zagledal gamse na sosednjem grebenu. Počasi sem jim začel slediti; fotografiral sem in zalezoval te čudovite živali.

Vse foto: Otton Naglost

Gamsom sem sledil na njihove police, porasle s travo, daleč stran od poti.

Sonce je bilo že v zatonu, a nisem mogel opustiti fotografiranja pri tisti čarobni svetlobi. »Samo še nekaj posnetkov,« sem si rekel.

Dolina je bila oddaljena vsaj tri ure hoda. Nisem mogel opustiti fotografiranja pri čarobni svetlobi, kakršna je bila. »Samo še nekaj posnetkov,« sem si rekel in skušal usmeriti korak v smer, kjer me je čakala žena. Sonce je zarisalo že globoko senco in žena je poklicala še enkrat, ker jo je v senci zeblo in mislila je na sestop v temi, jaz pa na nič drugega kot

na fotografiranje. Rekel sem ji, naj sestopi, sam pa bom čim prej res pohitel za njo. Minila je ura ali več, ko sem le prišel blizu mesta, kjer naj bi se srečala z ženo. Na daleč sva se videla. Misleč, da bom prišel kmalu za njo, je, oblečena v vsa oblačila, sestopala v dolino. Sam sploh nisem čutil mraza. Zopet sem zagledal družino gamsov in fotografiral sem

nekaj gamsjih portretov. S težkim srcem sem jih pustil v njihovem kraljestvu. Teleobjektiv in vso opremo sem pospravil v nahrbtnik in se začel spuščati proti poti, ki je vodila v dolino. Še dvakrat sem vso opremo vzel iz nahrbtnika in fotografiral gamsje figure, ki so se nastavlale zadnjim sončnim žarkom čisto blizu poti. Potem

sem hitro sestopal. V pasu ruševja sem zagledal gamsje oči, ožarjene s poslednjo sončno svetlobo. Tisto zlato, kot staro zlató, mehko posuto po gamsjih kožuščkih. Nisem se mogel premagati. Ponovno sem razvezal nahrbtnik in ponovil vajo. Potuhnjeno sem vzel aparat in privil teleobjektiv. Iskreno povedano – mislil sem, da me tista

V pasu ruševja sem zagledal gamsje oči, ožarjene s poslednjo sončno svetlobo. Tisto zlato, kot staro zlató mehko posuto po gamsjih kožuščkih.

gamsja družinica ne bo čakala oziroma, da sem jih preplašil. Vseeno sem previdno stopil iz kritja in fotografiral. Živali se niso niti premaknile. Mirno so se pasle in gledale v zahajajoče sonce. Bilo je čudovito. Tedaj je sonce zašlo za obzorje in mrak je zagnil pobočja in vrhove. Zavedel sem se, da me čaka pot v dolino. Torej tri ure hoda v temi, ker sem svetilko

pustil v avtomobilu. Tolažil sem se, da si bom svetil s telefonom. Oči so se privadile na mrak. Pot mi ni bila neznana in dokler je bil mrak, so bile razpoznavne tudi markacije. Za mrakom je pobočje zagnila tema in brez svetlobe, ki jo je dajala polovica lune, ki je kukala izza vrhov, bi težko prišel v dolino.

Oddahnil sem si, ko je žena

sporočila, da je v avtu. Tedaj sem postal optimističen in se na poti bolj osredotočil na vsak svoj korak. Tako se ne hodi v gore fotografirat, a pri polovični luni svetlobi sem brez nevšečnosti končno dosegel izhodišče, ženo in avtomobil. Nad mojim ravnanjem seveda ni bila navdušena. Prijatelju sva sporočila, zakaj naju ne bo. Drugi dan smo se srečali

in poleg tega članka je nastal pogovor, ki nas je še bolj povezal.

Svetilka je sedaj obvezni kos opreme, ko grem fotografirat živali v divjino. Divjad v visokogorju in drugje je nepredvidljiva in nikoli ne veš, kaj te lahko preseneti. Torej mora človek načrtovati, kaj vzeti s seboj, da po nepotrebnem ne spravljaj v nevarnost sebe in drugih.

Oton Naglost

Lovsko obarvana skupna življenjska pot

Mojca in Valter Ivančič z Unca pri Rakeku ustvarjalno, vztrajno in z obilo dobre volje snujeta skupaj že 17 let. Uspeva jima, da si s tistim, kar imata najraje in ju izpolnjuje, služita kruh. S svojimi tremi otroki prebivata na domačiji na Uncu. Pročelje njihove hiše krasi stenska poslikava konjske vprege, ki jo je naslikal **Martin Petrič**.

Mojca, doma s Prema, je začela resno šivati v srednji šiviljski šoli v Ajdovščini. Dragocene izkušnje in podporo svoji ustvarjalnosti si je kot sveža konfekcijska modelarka najprej pridobivala v studiu diplomirane modne oblikovalke **Mojce Celin** v Ilirski Bistrici. Ljubezen do poklica, marljivost in raziskovalna žilica so pripomogle, da zdaj obvlada vsaj dve zelo zahtevni in nevsakdanji področji šivanja oblačil. Poleg običajnih namreč večše izdeluje tudi narodne noše, lovske kroje in druga lovsko oblačila, tudi iz usnja.

Izdelava noše povezuje sedanjost s preteklostjo, saj od njenega ustvarjalca terja široko poznavanje in upoštevanje etnološke dediščine ter hkrati kritično presojo pri odbiranju blaga, ki je na voljo. Pri tem sta ji bila dragocena strokovna opora poznavalca ljudske dediščine, etnologa dr. **Bojan Knific** in dr. **Marija Makarovič**. Mojca je sešila oblačila že za več folklornih skupin, med zadnjimi za skupino **Ljudski pevci Jezerci** s Cerknškega. Oblačila so narejena, kot so jih nosili ob koncu 19. stoletja.

Da se »rodi nov otrok«, kot z ljubeznijo poimenuje svoje šiviljske izdelke, je potrebnega veliko znanja, potrpežljivosti, delovnih ur, neizogibno pa tudi poguma in vztrajnosti, da slediš notranjemu klicu po ustvarjanju lepote in resnici. Resnica kdaj pomeni ostati zvest izročilu, drugič »zgolj« poslušati človeka in izdelati kos oblačila tako, da se kar najbolje prilega. Tako se na

Foto: Mojca Ivančič

Mojca in Valter Ivančič

njene prste zanašajo zlasti tisti, ki v trgovini stežka najdejo oblačila zase. K izdelavi prvega lovskega kroja jo je z »boš morala pa kar ti« pred dobrimi desetimi leti povabil mož. Nato so začele nastajati srajce, telovniki, bunde in večfunkcijska lovsko oblačila, ki jih je mogoče nositi na štiri ali celo pet načinov. »Niti en kraj ni enak drugemu, saj ima vsak posameznik drugačne želje in je grajen drugače. Tipičnih krojev izpod moje

roke ni, a če bi izdelana oblačila zbrala, bi bilo videti, da so moje delo,« je dejala Mojca.

Material, ki ga Valter, član LD Rakek, pozna do obisti, pa je kovina. Veselje do izdelovanja iz nje ga spremlja že od zgodnjega otroštva, ki ga je preživel na Prestranku. Varjenje ima v malem prstu, prav tako še marsikatero »gospodarsko delo«. Na Srednji gozdarski in lesarski šoli (SGLŠ) Postojna, kjer je zaposlen kot vzdrževalec učne

tehnologije, je zato nepogrešljiv. Ne rokuje le z gozdarskimi in drugimi stroji, ampak sodeluje tudi z dijaki in odraslimi tečajniki iz vse Slovenije, ki se na SGLŠ Postojna dopolnilno izobražujejo. Pridobil si je nacionalno poklicno kvalifikacijo za sekača. Ena od njegovih ambicij je opraviti lovskočuvajski izpit. Da mu izzivi niso breme, je dokazal tudi tako, da je pet let upravljal lovski dom LD Rakek v Rakovem Škocjanu. V tistem obdobju so dom tudi ob njegovi pomoči renovirali in ga z estetsko podobo približali naravi.

Ljubezen in skrb do narave ga je naposled pripeljala do obrti, zaradi katere ga dandanes poznajo že na vseh koncih Slovenije – na Notranjskem, Dolenjskem, v Beli krajini, Vremski dolini, Prlekiji, pa tudi v kateri od nekdanjih jugoslovanskih republik. Valter namreč izdeluje premične kovinske lovske preže. Ta lovski pripomoček je lahek in zložljiv; spraviti ga je mogoče v običajen avtomobilski prtljajnik. Prvo je razvijal skoraj tri leta in da se je zamisel ujela s funkcionalnostjo in videzom, je, kot pove Valter, doživela »nešteto predelav« – ter preživela. Za prve primerke je potreboval veliko več časa kot dandanes, ko je postopek izdelave že utečen in pri njem uporablja kalupe. Izdeluje preže treh tipov: prežo z naslonom ob drevo, samostojno prežo s fiksnim sedalom na višini 3,80 m in vrtljivo samostojno prežo s sedalom. Izdelek je dobrodošel, praktičen, hitro ga je mogoče postaviti in je dostopen pripomoček lovcem bodisi za postavljanje v naravi bodisi ob kmetijskih kulturah.

Marljivima Valterju in Mojci z družino delajo družbo tudi haflingerka **Brika** in nekajmesečni kratkodlaki madžarski ptičar (vižla) **Viki**, vsakodnevno skrb in delo čez vse leto pa potrebujejo tudi govedo in prašiči v hlevu.

Tako in toliko je mogoče delati le z veliko ljubezni in vero, da si na pravi poti. Zaveznštvo med partnerjema pa je za to najboljša popotnica.

Andreja Blažič Klemenc

Druženje z lovskimi prijatelji

Minili so časi, ko so bila lovišča bogata z malo divjadjo. Na pozdravu lovini so bili položeni poljski zajci, fazani, lisice pa še kaj, vsaka skupina v svoji vrsti. Vsega tega se starejši lovci še spominjamo, mlajši nas slišijo o tem samo pripovedovati, najdejo pa tudi kakšno fotografijo. Ko so nekateri že razmišljali o koncu lovov na malo divjad, smo se drugi organizirali in tradicionalnim nižinskim lovom dali še večji poudarek: poudarek na prijateljskem druženju.

Med takšna druženja spada že tradicionalni lov treh sosednjih slovenskogoriških lovskih družin: **LD Velka, LD Sv. Ana in LD Sv. Jurij**. Vsako leto organizirata skupni lov druga lovska družina; tokrat je bila 8. decembra 2018 na vrsti **LD Sv. Ana**. Po dveh krajših pogonih in pozdravu lovini smo v lovskem domu analizirali lov, predvsem pa se zadržali na prijetnem druženju in obujanju starih spominov.

Naslednjo soboto, 15. decembra 2018, je lov za lovske prijatelje organizirala LD Sv. Jurij. Lova so se udeležili lovci iz sedmih

Foto: Franc Krivec

Del udeležencev lova iz sedmih lovskih družin v Jurovskem Dolu

lovskih družin: **LD Kozje Stena** (pri Ajdovščini), **LD Lenart, LD Mozirje, LD Sladki vrh, LD Škocjan, LD Trnovski gozd** (pri Novi Gorici) in seveda domači lovci kot gostitelji. Lova se zaradi drugih obveznosti niso mogli udeležiti lovski prijatelji iz **LD Litija**. Idilična slovenskogoriška pokrajina se je čez noč preoblekla v nekaj centimetrov novozapadlega snega, kar je dalo dogodku posebno vzdušje.

Lov je potekal v ravninskem predelu revirja Jurovski Dol.

Območje je rahlo zaraščeno z grmičevjem, preostalo pa z mešanim gozdom z bujno podrastjo. V drugem delu lovišča so manjša obdelana polja, posajena s pšenico ali pripravljena na spomladansko sajenje koruze. Potoki in odvodni jarki so zaraščeni, kar vse skupaj nudi odlične razmere za malo divjad. Vendar dandanes niso samo razmere tiste, ki bi določevale številčnost te divjadi. Skozi leta smo v naravi naredili toliko napak in nepravilnih odločitev, da si poljski zajec in fazan v našem

okolju tudi z vlaganjem ne moreta več opomoči. Jerebice ne vidimo več. Kmalu bo tako tudi s fazanom. Tudi poljskemu zajcu ne kaže nič bolje. Vsa zaščita zadnjih let pri odstrelu te vrste divjadi ni pripomogla k izboljšanju stanja. Nasprotno. V našem okolju je vse več dejavnikov, ki bodo dokončno pokopali stoletna prizadevanja za ohranitev fazana.

Po končanem lovu in pozdravu lovini smo odšli v lovski dom na zadnji pogon. Dober srnjakov golaž in odličen vinski letnik sta se prilegla po zasneženem dopoldanskem pohodu. Ob predstavitvi lovskih družin, katerih predstavniki so se udeležili našega lova za lovske prijatelje, se je pokazala vsa naša lovska raznolikost, in sicer pri načinu lovov, divjadi v lovskih družinah in težavah pa tudi prijetnih dogodkih. Kmalu se je prijateljstvo razširilo med prisotne lovce in sledili so dogovori o naslednjih podobnih srečanjih v drugih loviščih – srečanjih, kjer ne bosta najpomembnejša lov in položena lovina, pač pa bo prevladovalo prijateljsko druženje ter spoznavanje ljudi, šeg, navad v lovskih družinah in njihove bogate zgodovine lovov.

Franc Krivec

Tomaž ga ima

Tomaž Pekolj, član LD Dobrič, je 5. decembra 2018 uplenil prelepega medveda v domačem lovišču, le streljaj od svojega doma v Knežji vasi. Prav tega medveda je dobro poznal, saj sta se nešteto krat videla na privabljalnem krmišču za divje prašiče v revirju Vavpško, čeprav se je videval tudi z več drugimi. Vedno je bilo nekaj, kar je bilo medvedu v prid – bodisi ni bilo odločbe za odstrel bodisi je bil pretežak, lahko pa je bilo srečanje le bežno.

Letos pa je obveljalo: ob pravem trenutku na pravem mestu. Prvič je bil v **Lovskoupravljalnem območju Novo mesto** odobren za odstrel, poleg medvedov drugih telesnih mas, tudi medved, mase nad 150 kg. Tomažu je tako uspelo lovsko pravično upleniti medveda, starega med osem in devet let. Po odličnem strelu v prsni koš je odskočil in po nekaj deset metrih obležal.

Srce je močno razbijalo v Tomaževih prsih, ki ni ravno zelenec v lovstvu. Peter, ki ga je spremljal na lovu, ga je miril, češ: »Saj si lepo zadel, videl sem.« Medved je namreč obležal za bližnjimi grmi in ga s preže ni

bilo videti. Težak je bil korak po sestopu s preže, tesnoba je bila v prsih, ki pa je izginila že po nekaj minutah. Nadomestil jo je občutek, ki ga poznamo vsi lovci od pradednine do danes, ko je zagledal svoj plen. Neverjetno lep kožuh in velikost! Še večji je bil, kot se mu je zdelo, ko ga je opazoval še živega. Hkrati mu tudi vest ni dala miru. Nič več se ne bosta srečevala. Zares dolga leta se je zadrževal na tem območju, kjer je tudi redno prezimoval.

Strel se je slišal v domačo vas. Svojci so ga slišali in radovednost je kmalu prekinil Tomažev telefon. »Imam ga,« so bile besede, ki so povedale vse. Lovci so bili hitro obveščeni o srečnem dogodku in ko so medveda prepeljali v domačo vas, se je kmalu zbralo veliko gledalcev, od krajanov, lovcev do naključnih mimoidočih, ki so avtomobile zaustavljali kar na cesti. Nič zato, saj take zverine ne vidiš vsak dan. Medved je bil težak 252 kg, brez drobovja pa 222 kg. Po pričevanju preparatorja, ki ga je izkožil v Nimrodu, tako lepega kožuha še ni imel v delu. Tudi mi solovci smo ponosni na Tomaža in izrekamo mu lovski blagor. Po starem običaju pa mu tudi malo zavidamo; drugače ne gre.

Foto: Stane Gabrič

Tomaž z uplenjenim medvedom

Da pa bralci ne bi mislili, da je to nek naključni medved, ki je zašel v naše dobrniške revirje, naj zapišemo, da imamo v naši lovski družini, sodeč po statistiki, ki jo vodimo, doslej kar 12 srečnih upleniteljev medvedov različnih telesnih mas. Ocenjujemo, da se trenutno na naših 4.000 ha skupne površine lovišča zadržuje kar od pet do osem medvedov različnih starosti in mas.

V zmoti je tisti, ki misli, da so težki medvedi tudi nujno najstarejši. Nikoli ne bom pozabil besed legendarnega **Blaža Kržeta**, dolgoletnega sekretarja Lovske zveze Slovenije, s katerimi se globoko strinjam. Rekel je nam-

reč, da so medvedi kot ljudje: lahko so stari in majhnih telesnih mas, lahko pa so mladi in izjemno težki, medtem ko zlahka prepoznamo mladiče do treh let starosti. Načrt odvzema oziroma odstrane bi po našem mnenju moral določiti določen odstotek mladičev in preostalih medvedov ne glede na maso, medtem ko bi morali vodečo medvedko varovati, da opravi svoje osnovno poslanstvo pri vzgoji podmladka.

V našem lovišču medvedi ne povzročajo posebnih težav ali konfliktov, za nekatere pa je že to, da medveda le vidijo, preveč. Škodo povzročajo predvsem na mlečni koruzi, pa še to po navadi

pripišejo tako kmetovalci kot lovci divjim prašičem. Kraški svet, s številnimi podzemnimi jamami, pri nas medvedom omogoča kakovostno prezimovanje in kotenje v brlogih. Poleg tega je območje izrazito kmetijsko, z ogromno posejane koruze, ki poleg bogatega prehranjevanja s plodovi v mešanih gozdovih popestri medvedov jedilnik.

Žal dopolnilno hranjenje medvedov s kadavri domače živine ni mogoče zaradi podzakonskih omejitev. Naravne mrhovine v lovišču pa zanje tudi ne ostane veliko, saj izredno veliko volkov opravi svoje delo zelo temeljito, tudi glede številčnosti srnjadi, pa

še šakali prihajajo na pomoč ... Zanima me, kaj bodo velike zveri jedle, ko bo srnjad popolnoma izginila iz naših lovišč. Pri nas so posledice že opazne, saj je bilo že več pokolov na drobni in drugih domačih živalih. Bomo kmalu spet lovili zveri za ponujeno nagrado, ko nam bo vse ušlo izpod nadzora?

Malo sem zašel iz Tomaževe zgodbe, a saj mi ne bo zameril, ker se strinja z menoj.

Aha, pa še nekaj! Medveda bomo še kar nekajkrat zalili, pa ne z vodo, pač pa z dobrniškim ponosom iz Tomaževega vinograde – cvičkom.

*Stane Gabrijel,
lovski mojster*

Franci Kene je »odmahal«

O Lovskem pevskem zboru (LPZ) **Globoko** je bilo napisano že skoraj vse, veliko je bilo tudi o njegovem umetniškem vodji **Francu Kenetu**. O trenutku, ko je Kene še zadnjič »odmahal«, pa ni bilo na papir odtisnjenih prav veliko črk.

V zboru so leta 1971 začeli prepevati pevci, člani **LD Globoko**. Že po dveh letih so se jim pridružili še drugi pevsko nadarjeni lovci in pevci iz kraja in tako je zbor v najboljših letih štel od 25 do 30 članov. Leta 1980 je umetniško vodstvo prevzel Kene, sicer tudi ustanovni član zбора, z vodenjem zboru pa je vztrajal vse do lanske jeseni. Decembra 2013 se je zbor kadrovsko pomladil. Starejši pevci so prenehali aktivno prepevati v zboru (so pa še naprej aktivni v skupini ljudskih pevcev, saj prenehati pač ne moreš), nadomestili so jih mlajši in na nastopu v Splitu februarja 2014 je zbor prvič javno nastopil v pomlajeni zasedbi.

9. novembra 2018 je tudi na čelu zboru nastala sprememba. Kene se je namreč odločil vajeti prepustiti mlajši kolegici, s katero sta pred leti že skupaj prepevala v **Učiteljskem pevskem zboru**. **Milevo Kralj Buzeti**, doma sicer

tam z ljutomerskih gričev, je življenjska in službena pot pripeljala v okolico **Globokega**. Izkušene zborovodkinje ni bilo težko nagovoriti, naj poskusi nadaljevati tam, kjer je Kene končal. Kene pa ne bi bil Kene, če bi popolnoma končal z aktivnostmi v zboru – v njem bo deloval še naprej, vendar samo s svojim glasom kot pevec (verjetno pa bo kdaj pa kdaj težko ostal »tiho«).

Na vabilu za koncert z naslovom *Zven lovskih melodij* organizator ni napovedal te spremembe, napovedal je samo nastopajoče s programom, Tako so se domačim pevcem na odru pridružili še **Šentjernejski rogisti**, **Dobovski rogisti**, pa člani **LPZ LD Krško**. Ker LPZ **Globoko** sodeluje tudi z žensko sestavo **Vokalne skupine Barbara**, prav tako iz **Globokega**, v **mešanem pevskem zboru**, so tudi tistega novembrskega dne nastopili skupaj s tremi pesmimi. To pa ni bilo kar tako, saj so na nastopu sodelovali kar trije zborovodje. Ker je Vokalno skupino **Barbara** pred nedavnim kot umetniška vodja prevzela prav tako domačinka **Tjaša Zidanič**, je na koncertu z njimi tudi zapela. V sestavi je zapela tudi **Kralj Buzetijeva**. Ko so v zaključku koncerta na oder stopili domači pevci, je Kene

Foto: Arhiv LPZ Globoko

Franci Kene (levo) je v spomin na svoje dolgoletno umetniško delovanje v Lovskem pevskem zboru Globoko prejel karikaturu.

svoj prostor odstopil novi zborovodkinji. Kar nekaj časa je nato trajalo, da so se gosti in nastopajoči Kenetu zahvalili za dolgo pot sodelovanja in vodenja zboru. Če je bila vmes tudi kakšna solza, pa vedo le tisti na odru.

Na lovskem področju je Kene od **Lovske zveze Slovenije** prejel znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III., II., in I. stopnje, na področju lovske kulture pa leta 2011 ob 40-letnici LPZ **Globoko** plaketo za lovsko kulturo I. stopnje (zlatu). Ob 70-letnici **Zveze lovskih družin (ZLD) Posavja Krško** je bil med dobitniki naj-

višjega priznanja – plakete **ZLD Posavja Krško**. Na področju kinologije je prejemnik srebrnega znaka **Kinološke zveze Slovenije**. Za delo v širši družbeni skupnosti pa mu je **Občina Brežice** ob občinskem prazniku leta 2011 podelila najvišje občinsko priznanje – *oktobrsko nagrado*.

Po končanem koncertu so se vsi prisotni – nastopajoči, gosti in obiskovalci – zbrali na priložnostni pogostitvi, kjer ob dobri volji ni manjkala lepa pesem. Tako so na najlepši način sklenili prijeten večer.

Dušan Lepšina

80 let prevaljskega lovca Dušana Jukiča

V idilični koroški kmečki vasici Šentanel, v osrčju lovišča **LD Jamnica - Prevalje**, leži **turistična kmetija Ploder**, ki jo radi obiskujejo tudi lovci od blizu in daleč. Na lanske prvi jesenski dan je bila še posebno lovsko obarvana. V krogu svojih dolgoletnih koroških in štajer-

skih lovskih prijateljev je tam svojo osemdesetletnico praznoval znani koroški in slovenski lovski funkcionar **Dušan Jukič**, član **LD Jamnica - Prevalje**. Prevaljski lovec je postal leta 1968, torej pred natanko 50 leti.

Že bežen pogled v njegovo bogato in pestro lovsko kroniko razkrije mnogo. Njegove odlike – delovna vnema, razgledanost, predvsem pa vodstvene sposobnosti – so ga kmalu popeljale

med odgovorne lovske funkcije v matični lovski družini, **Mežiškem lovskogojitvenem bazenu (MLGB)**, v **Lovski zvezi (LZ) Maribor** in **Lovski zvezi Slovenije (LZS)**. Bil je upravnik lovskega doma in tri mandate starešina, enajst let predsednik **MLGB**, pet let član upravnega odbora in štiri leta tudi predsednik **LZ Maribor**. V letih od 2000 do 2002 je bil tudi podpredsednik in član **Upravnega odbora LZS**.

Dolgoletne lovske izkušnje je in še vedno rad prenaša zlasti na mlajše lovce. Njegove srčne lovske kulture in lovskega znanja so že desetletja deležni tudi naši severni lovski rojaki. S pokojnim **Mirkom Kumrom - Fricem** sta kot dolgoletna prijatelja, neustrašna in velika zagovornika domače koroške besede in dobrega sosedstva vedno zagovarjala, da lovcev in divjadi nikoli ne bi smele ločevati državne meje. Zato sta

kar 46 let složno dograjevala in odgovorno vzdrževala trden most čez mejnega lovskega sodelovanja z matično Slovenijo. Dušan, ki je tudi član koroškega **Polharskega društva Uršlja gora**, je od začetka do konca aktivno sodeloval tudi pri nastajanju trezičnega lovskega priročnika (slovar lovskega izrazoslovja) Slovenije, Avstrije in Italije. Zaradi neutrudnega in prisrčnega povezovanja »jagrov« s te in one strani severne meje je že pred leti postal častni član in prejemnik zlate plakete **Kluba prijateljev lova Celovec**. Kot dober poznavalec obmejnih lovišč in populacije divjadi na tej in oni strani Pece in Košute je bil tudi soavtor kar nekaterih meddržavnih sporazumov s področja gojitve, varovanja in odstrela divjadi v obmejnem območju.

Za njegovo predano lovsko življenje ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom za lovske zasluge III., II. in I. stopnje. Je prejemnik družinske plakete LD Jamnica - Prevalje. Svojo plaketo mu je ob visokem življenjskem jubileju podelila tudi LZ Maribor. Ob mnogih

Foto: Franc Wakounig

Znani koroški in slovenski lovski funkcionar Dušan Jukič, član LD Jamnica - Prevalje, je praznoval 80 let (najvišji v sredini zadnje vrste).

lepih spominskih darilih, željah za dobro zdravje in dober pogled mu zagotovo veliko pomeni tudi verz, ki je krasil vabilo na rojstnodnevno praznovanje. Ob jubileju mu ga je namreč napisala njegova potrpežljiva žena: »Vsa

lepota sveta je ujeta v gorah; koroški bregi, Uršlja in Peca, očaka generacij Koroške, so del nje. Gozdovi, mir, šepet dreves nas navdihujejo z mehko samotnih poti, z vonjem prebujajočega se dneva, z lesketom rosnih kapljic

v jutranjem soncu, z žvrgolenjem ščinkovca in samotni klic divjadi ob zori, glasovi uharice in drozga globoko v temačnem večernem gozdu ... Narava je del nas, njeni varuhi smo.«

Franc Rotar

Enajsto srečanje kmetov in lovcev LD Polskava

Za srečanje s krajanji, ki so kmetje ali upravljavci zemljišč, na katerih je tudi območje našega lovišča, smo se lovci **LD Polskava** še posebno dobro pripravili. Zadali smo si nalogo, da bomo do 2. septembra 2018, ko bo srečanje, prekrili in razširili naš obstoječi objekt pri lovskem domu. To nam je s trdim delom posameznikov v zelo kratkem času tudi uspelo, tako da je odslej skrb ob morebitnem dežju odveč, saj novozgrajeni prostor sprejme do 60 povablencev.

Foto: Stane Sušnik

Gostje pred novim razširjenim objektom LD Polskava

Pred leti so pri nas idejo za takšna srečanja dali naši lovci **Jože Emih, Mirko Draškovič** in

Marjan Krojs. Odnosi med kmeti in lovci so zelo pristni, kar je vidno pri vsakoletnem obisku.

Lovci LD Polskava jim vedno prislusnemo in poskušamo skupaj na najboljši način in v obojestransko zadovoljstvo odpraviti škodo po divjadi. To je zgleden primer, da je s pogovorom in sodelovanjem mogoče rešiti marsikatero težavo.

Zbrane goste in naše lovce smo pogostili z divjačinskim golažem, glavna jed pa so bile dobrote z žara. Vse to, skupaj z dobrim »štajercem«, je ponudila utečena ekipa lovcev - kuharjev. Okusno kot vselej je bilo tudi pecivo, kakršnega pečejo samo pohorske kmetice. Do naslednjega druženja nas loči »samo« kratko leto.

Stane Sušnik

Pepče – muzikant, lovec, knap ...

Naš **Pepče**, ki mu je v resnici ime **Jože** in se piše **Slovec**, je poleti, natančneje 2. avgusta 2018, praznoval okroglih 90 let. Ko sva se pogovarjala o mladih letih, je rekel: »Ves, to je pa tako daleč nazaj, da se ne spomnim več.« Seveda, v toliko letih se je nabralo toliko dogodkov, da jih je težko priklicati iz spomina.

Kakorkoli, v njegovem življenju je bilo veliko lepih trenutkov. Najprej se je zaljubil v harmoniko, »frajtonerco«. »Ne spomnim se, od kod je prišla, pri hiši je

ni bilo, saj ni prej nihče igral,« mi je povedal. Polepšala mu je težke trenutke mladega fanta na vasi, kjer dela kljub številni družini ni zmanjkalo. Pa je prišla druga svetovna vojna in ostali so doma, saj je meja izselitve potekala nekoliko južneje. Je pa kot že nekoliko odrasel fant pomagal partizanskemu gibanju kot kurir, pa obveščevalec in dočkal osvoboditev. Harmonike pa ni več izpustil iz rok in je z njo razveselil ljudi na več kot 500 ohcetih, poleg tega pa je bilo še veliko »kožehatev«, kot imenujemo ličkanje v naših krajih. Kdo bi vedel po vseh teh letih, koliko je bilo še veselih

Foto: Dušan Lepšina

Jože Slovec st.

družb ob drugih priložnostih, saj ga ni bilo težko nagovoriti, naj raztegne meh harmonike. Zdaj pravi, da so prsti pretrdi, da bi igral. Toda kdo bi mu verjel, saj je tako rekel tudi pred leti, potem pa je z veliko mlajšimi pozabil na trde prste in z njimi zaigral. Pa ne enkrat!

Lovec je postal takoj po vojni, in to še ne star 18 let. Temu je bil kriv **Pavšek**, posestnik v bližini, ki ga je že leta 1946 zvalil v **LD Sromlje**, mu priskrbel prvo puško in zanj kot za mladoletnika tudi jamčil, »dal besedo«. Ko je LD Sromlje zaradi slabega delovanja razpadla, je za kratek čas

odšel v sosednjo **LD Artiče**, prav kmalu pa se je včlanil v našo **LD Globoko**. Takrat je bil že izkušen lovec in kot dober strellec velik ljubitelj lova, predvsem na lisice. V naši lovski družini je opravljal tudi nekaj različnih funkcij.

No, knap pa je postal, ker je preprosto moral oddelati nekaj let, da je imel pravico do bor-

čevske pokojnine. Delo je dobil v bližnjem rudniku, kjer so najprej kopali premog, pozneje pa kakovostno glino in tudi kremenčev pesek. Na delo je moral peš, kar je bilo za tiste čase popolnoma normalno. Pa saj ni bilo daleč, malo v dolino, pa na hrib, pa v dolino, pa na hrib ...

Poleg vsega tega je bilo treba

kaj postoriti tudi doma na manjši kmetiji, kjer je rasla nova hiša. Če pogledamo vse skupaj, je bil 24-urni dan verjetno prekratek za vse. Toda doma je bila žena Micka, zdaj žal že pokojna, brez katere bi moral biti Pepče več doma, da bi domačija napredovala, kot je. Pa saj veste, kaj pravi rek, in Micka je morala

resnično kar krepko držati tri vogale pokonci.

S Pepčeto vsa skupaj nazdravila ob tem posebnem dogodku in si marsikaj obljubila, tudi to, da bova nazdravila tudi ob moji 90-letnici. Pa kaj je to, saj je med nama samo 30 let razlike, praznujeva pa na isti dan.

Dušan Lepšina, LD Globoko

Lovkina kolumna:

Moj ati 'ma pa lovske pse!

lovce lovska kinologija premalo zanima.« Tako je! Vsi, ki tako menite, imate delno prav! Ampak še to vam povem: nič novega niste »pogrunтали«. Že dr. Lovrenčič je dejal: »Za vzgojo brakov se ne briga skoro nihče ... [...] Koliko kresačev se podi po naših loviščih, koliko živoderov, ki obstre-ljeno divjačino, če jo ujamejo, načno pri živem telesu in jo požro kosmato ...« (Šetinc, 1995). V kinološki študiji Istrski brak, objavljeni leta 1944 v *Lovskem zborniku*, pa je dr. Lovrenčič zaključil z besedami: »Ta svoja razmotrivanja o istrskem braku sem vrgel na papir, da bi služila za oporo kinologu, ki bi se hotel temeljiteje baviti s postankom in razvojem istrskega braka. Ne domišljam si, da sem povedal kaj novega in mi bo že to v veliko zadoščenje, če vzbudim pri naših mlajših kinologih zanimanje za to prastaro pasmo lovskih psov, pasmo, ki zasluži našo pažnjo ne le z lovskega, ampak tudi z zgodovinskega in narodopisnega vidika. Ak' pa naklonijo jim smrt bogovi in je ali bo lov u z braki – odzvonilo, potem naj jim bodo te vrste častna posmrtnica.« Kaj lahko zaključim iz tega? Težave so enake, samo lovci se z njimi v različnih obdobjih soočamo različno. Ali še huje: z njimi se sploh ne soočamo. A še nekaj! Vso tovrstno starejšo literaturo je, čeprav je v njej obilica večnih lovsko-kinoloških modrosti, treba razumeti v luči časa in razmer, v katerih je bila napisana. Tako recimo zgoraj navedeni braki

niso brak-jazbečarji, kot bi lovec sprva pomislil, temveč so bili braki vsi goniči. Zdaj z besedo istri-janec označujemo istrske resaste in kratkodlake goniče, glede na dr. Lovrenčiča (1944, 75) pa so prvotno lovci z besedo »istri-janec« označevali vse brake resaste dlake ne glede, kakšne barve so bili. Drugi zaključek je, da moramo biti ponosni na slovensko lovsko tradicijo, pomemben del katere je tudi lovska kinologija, in tudi pasme psov, s katerimi so lovili naši predniki! Slišala sem tudi mnenja tistih, ki pravite, da se načini lova spreminjajo in da goniči niso primerni za zdajšnja lovišča, ker so manjša, kot so bila nekoč. Seveda, vsak naj presodi po svoji lovski vesti, kaj in kako. A v razmislek vam ponujam misel dr. Lokarja (Naši psi, 1948, str. 56): »Odkar smo začeli svoje brake učiti in jim ne puščamo več, da se pode po gozdovih po mili volji, se nam ni treba bati njihove prirojene lovske strasti ter neugnanosti.«

In ko sem že omenjala starejšo literaturo, kot zanimivost: v Pravilniku za preizkušnje lovskih sposobnosti brakov iz leta 1939, ki mi ga je podaril lovski tovariš Zdravko iz LD Škocjan, sem zasledila, da so pri brakih (kot že prej omenjeno: takrat goničih) ocenjevali tudi bistrost psa. In sicer: »Bistrost oceni sodnik svobodno na podlagi splošnih utisov. Bere se psu že iz oči, izraža se v kretnjah, v samostojnem vedenju brez ukazov, v celem nastopu,

skratka oceni se razumljivost psa.« Če sem pravilno zasledila (upoštevajmo, da je človek zmotljiv), tega dandanes ne ocenjujemo več. Glede na opisano definicijo se ne strinjam, da je bistrost enako kot značaj! Ne vem, zakaj se več ne ocenjuje: ali se tega več ne opazi ali gre zgolj za to, da bi bile ocene preveč subjektivne oziroma jih ni mogoče podati na podlagi preverljivih, objektivnih meril? Ampak kot je zapisal dr. Lokar: »Glavni zunanji znak inteligentnega psa je njegovo oko ... Tudi pes ima svoj obraz, zrcalo svoje notranjosti ... Po tem je mogoče ločiti butca od dobro zastavljenega psa ...« (Šetinc, 1995). No, mogoče pa tu velja: tudi če nekaj gledaš, še ne pomeni, da to tudi vidiš. A pustimo to ...

O pameti in večvrednosti lovskih psov smo se prepričali tudi neko nedeljo po končanem lovu. In ker, v skladu z vicem, lovci iščemo najbližjo pot iz gozda do gostilne, smo se ustavili tudi tam. Sedimo na terasi gostilne, prazna cesta, nobenega avtomobila in kar naenkrat avtomobil zahupa (potrobi). Gledamo, kdo je zahupal, a nobenega avtomobila nikoder. Lovska debata traja naprej, ko zopet zahupa. In spet nikjer nobenega avtomobila. Spet se spogledamo in naprej pogovarjamo, ko zahupa še tretjič. Potem pa se oglasi eden od lovcev: »Pes trobi!« Pogledamo in vidimo zanimiv prizor: resasti istrijanec Astor sedi na voznikovem sedežu in trobi. Seveda, bil je čas poznege kosila in pаметen pes ve, da bo žena huda, če moža ne bo na kosilu. Tako, vidite, kako sposobni so lovski psi? Tudi na uro poznajo! In Astorjev pogled? Bister, z iskrico navihanosti! In Astorjeva ušesa? Saj poznate eno izmed vprašanj na lovskem krstu: »Zakaj ima lovski pes dol ušesa?« Očitno tudi Astor sliši veliko naših »neumnosti«. © In Astorjev prapradedek po očetovi strani? Mladič iz legla naše Pike.

Maja B.

Kar otroku položiš v zibko, s tem otrok raste. Ati je vedno dejal, da brez psa ni lova. Meni je bilo že kot otroku jasno, da je življenje brez psa dolgočasno. Najbolj obrabljena knjiga v naši hiši je Lavričev *Moj pes* (tista iz leta 1977), v kateri je mala Maja takrat, ko še ni znala brati, gledala fotografije psov. Še sedaj jih imam pred očmi.

Na vprašanje ljudi: »Kakšnega psa pa imate?« sem odgovorila: »Moj ati ima lovske pse – nemškega prepeličarja Capa in istrsko resasto goničko Brino, ki jo kličevo Pika.« Lovski pes je zame že od nekdaj nekaj več, v filozofskem pomenu »nadpes«. O, le kako ne bi bil, ko pa sem že majhna videla, kaj dela in česa je sposoben lovski pes, ko sem šla z atijem na lov in na lovsko-kinološke prireditve. Tako ne bom nikoli pozabila, ko me je ati peljal na mednarodno vsestransko uporabnostno preizkušnjo jazbečarjev, ki jo je organizirala naša lovska družina in kako sem se začudila ob pogledu na resastega jazbečarja. Atiju sem rekla, da je to nek čuden pes, ker ima tako »majhne« noge. On pa mi je pojasnil, da če bi imel dolge, ne bi mogel za lisico v luknjo. Seveda, do takrat sem bila vajena samo »velikih« lovskih psov. Na omenjeni prireditvi je bila z resastim jazbečarjem tudi lovka s kratkimi rdeče-rjavimi lasmi, rjav usnjen jermen je imela opasan čez prsi. Takrat mi je ati rekel: »Vidiš, Maja, ko boš ti velika, boš tudi ti lahko lovka, tako kot je ta gospa.« Še sedaj se spomnim nasmeha tiste lovke ob atijevih besedah. Tisti dan sem prvič videla lovko in psa »z malimi nogami«, ki je v rovu lajal na lisico. Takrat sem bila stara šest let. Pa pravijo, da otrok pozabi takšne stvari. Jaz pa menim, da človek nikoli ne pozabi, kar ga navduši oziroma mu predrami vse čute.

In kakšno je mnenje o lovski kinologiji dandanes? »Lovska kinologija propada.« »Mlade

LOVSKE OSEBNOSTI

Keltski bog Kernun

Bog z jelenjim rogovjem

Lov je spremljal vsa najstarejša in zdaj marsikje že pozabljena ljudstva, med njimi tudi stare Kelte, o katerih poroča tudi slovensko zgodovino. Keltski bog Kernun je bil sposoben lovec in so med drugim nadvse spoštovali lovsko etiko. Ljubili so lov in vojskovanje in so radi prirejali tudi lovske zabave. Njihova posebnost je bila velika navezanost na naravo in njeno duhovnost. Naselitev Kelto v sedanjem slovenskem ozemlju (Karnov na zahodu in Tavriske v osrednji in vzhodni Sloveniji) pomeni mejnik med halštatsko in latensko dobo, saj je povzročila velike kulturne spremembe. Da je res prišlo novo, keltsko prebivalstvo, najlepše pričajo moška in ženska keltska imena, vklesana v kamnite nagrobnike iz rimske dobe na Štajerskem, Dolenjskem in v okolici lga pri Ljubljani.¹

Z lovom starih Kelto je tesno povezano ime njihovega boga moštosti, bogastva, gozdov, poljedelstva, plodnosti in divjih živali. Imenoval se je **Kernun** (lat. Cernunnos) in je predstavljen kot star človek, ki ima jelenja ušesa in rogove ter nosi posebno ogrlico – torkves. Z njim je pogosto upodobljena kača z glavo in jelenom. Stari Keltsi so dolgo verjeli, da Kernunov glas, ki je zvenel kot jelenje rukanje, naznanja prihajajočo smrt. Izraz *kernunos* pomeni *rogat*, zato tudi prikazovanje tega boga z jelenjim rogovjem. Znano je, da jelen simbolizira mnoge pozitivne lastnosti in vrednote, kot so močna volja, lepota in milost, svoboda in odločnost.

Slovenski lovci te osebnosti, ki je povezana s starimi Keltsi, skoraj ne poznamo, imamo pa o njej nekaj nespornih dokazov. V lapidariju **Narodnega muzeja Slovenije** je namreč na ogled rimskodobni nagrobnik s sedmimi portreti v dveh poljih, ki so ga zelo verjetno našli v Črnomlju v Beli krajini in ga je okvirno mogoče datirati v 2. ali začetek 3. stoletja. Na obeh stranskih ploskvah so poškodovani in slabo vidni reliefi, med drugim je upodobljena moška figura z rogovjem na glavi. Slovenski arheolog **Peter Petru** je relief razložil kot upodobitev keltskega boga Kernuna, ki so ga značilno upodabljali z rogovjem na glavi. Del reliefov je interpretiral kot kulturno žrtvovanje človeka, ki je bilo značilno za keltsko religijo v predrimskem času, ohranilo pa naj bi se še v rimski čas. Če so v dobi republike v Rimu ob izjemnih priložnostih in z golj v času vojne žrtvovali človeka, pa je bilo to od Avgusta naprej strogo prepovedano. Zato nikakor ni mogoče, da bi tak prizor na rimskem nagrobniku odražal ritual, ki bi ga tedaj dejansko izvajali. Na nagrobnikih so bile v tistem času največkrat upodobljene različne epizode iz grške mitologije: od prizorov iz Iliade in trojanske vojne. Nekaj reliefov prikazuje tudi zgodbo o **Aktajonu**, ki je na lovu v gozdu ob jezeru zagledal boginjo **Artemido/Diano** golo pri kopeli. Boginja je to razumela kot svetoskrunstvo in ga kaznovala tako, da ga je spremenila v jelena, ki so ga napadli lastni psi in ga raztrgali.²

Slovenski lovci te osebnosti ne bi smeli prezreti, sploh, ker se Kernun rad žrtvuje za ljudi in ker nosi jelenje rogovje. Jelen pa je, kot dobro vemo, vedno bil in ostaja simbol dobrega.

Pripravil: dr. Marjan Toš

¹ Dr. Dragan Božič, Inštitut za arheologijo ZRC SAZU: Keltsi na sedanjem slovenskem ozemlju, Delo – Znanost, 29. 11. 2012.

² Marjeta Sašel Kos, Inštitut za arheologijo ZRC SAZU: Cernunos v Sloveniji, Arheološki vestnik 61, št.1, 2010, 175–186.

OKUSI NARAVE

Srnin hrbet z jabolkom

Za tri do štiri osebe potrebujemo 750 g srninega hrbita s kostjo in dve jabolki.

Kvaša

Zmešamo nekaj strokov pretlačenega in zrezanega česna, malo soli in 1/2 dl olivnega olja ter s tem premažemo meso. Počiva naj vsaj dve uri.

Peka srninega hrbita

Podloga

Na dno pekača položimo dve čebuli in večje rdeče korenje, zrezano na kolobarje.

Nadev

Potrebujemo pet strokov česna, pet brinovitih jagod, žlico poprovih zrn in sol po okusu.

Obe polovici hrbita prebodemo z nožem in ju napolnimo s pretlačenim česnom, zdrobljenim poprom in brinovimi jagodami.

Obloga

Na kocke zrežemo dve jabolki, potrebujemo pa še dve rezini pršuta, žlico brusnic, 2 dl rdečega vina (refoška) in malo surovega masla.

Na podlogo v pekaču položimo meso s kostjo in obložimo s prej pripravljeno oblogo. Pokrijemo z rezinami pršuta in koščki masla. Pečemo v vnaprej ogreti pečici (190 °C) 45 minut, obrnemo in pečemo še 15 minut.

Odstranimo kosti in meso narežemo na medaljončke. Sestavine, ki so ostale v pekaču, sesekljamo in premešamo, prevremo in dosolimo. Na krožnik lahko ob mesu in omaki priložimo dobre kruhove cmoke.

O jabolku: »Eno jabolko na dan odžene zdravnika stran.« ©

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

V nedeljo, 3. februarja 2019, nas je zapustil dolgoletni spoštovani član LD Prestranek, **Maks Klemenc** iz Rakitnika. Rodil se je 17. novembra 1935.

V lovske vrste je vstopil 1. marca 1970 in lovstvu ostal zvest skoraj 49 let. V obdobju svojega ustvarjalnega, skoraj pet desetletij dolgega članstva v lovski družini je z vso skrbnostjo, vestnostjo in odgovornostjo opravljal odgovorno funkcijo kot predsednik disciplinske komisije v dveh mandatih ter vrsto drugih potrebnih nalog in del v lovišču.

Z velikim veseljem in zavzetostjo je pomagal graditi lovske objekte ter skrbel za upravljanje z divjadjo v lovišču. V letu 1998 je bil ustanovitelj Lovskega okteta Javorniki in od njegovega nastanka njegov dolgoletni predsednik. Oktet deluje na regijskem nivoju Postojnsko-Bistriške zveze lovskih družin (ZLD). Vedno in na vsakem koraku je rad delil svoje izkušnje s solovci in vselej je rad pomagal ljudem, ki so potrebovali pomoč.

Za svoje predano delo in udejstvovanje v lovstvu je prejel številna priznanja: priznanje lovske družine za zasluge pri delu in gojitvi divjadi v LD Prestranek ter značko in plaketo Postojnsko-Bistriške ZLD. Od Lovske zveze Slovenije je prejel znak za lovske zasluge, reda za lovske zasluge III. in II. stopnje ter jubilejni znak za 40 članstva v lovski organizaciji. Za ves vložen trud, skrb in prizadevnost do divjadi in dela v lovski družini, kjer je na prvo mesto postavil razumevanje in odlično sodelovanje s solovci, se mu člani LD Prestranek iskreno zahvaljujemo. Ostal nam bo v spominu kot drag prijatelj in velik lovec.

LD Prestranek – A. K.

Z iztekoma leta 2018 se je iztekla tudi življenjska pot našega lovskega tovariša in častnega člana LD Gaberk Divača **Milana Felicijana**, ki se je rodil 12. oktobra 1932.

Z njegovim odhodom je med člani LD Gaberk Divača zazijala vrzel, ki jo bomo težko zapolnili. Za njim ostajajo spomini na vse tiste trenutke, ki smo jih preživeli skupaj. Bogato in ustvarjalno je bilo njegovo življenje – polno presežkov.

Dobre vile rojenice so mu ob rojstvu v letu 1932 v zibelko položile ljubezen do narave in živali. Oče, trden kraški kmet in tudi sam lovec, ga je od mladosti seznanjal in uvajal v skrivnosti lova, narave in življenja živali. Milan je svojo lovsko pot začel v LD Videž Kozina. Ob ustanovitvi LD Gaberk Divača pa je bil njen ustanovni član. Zanj je bilo namreč veliko lažje loviti v divjaškem lovišču, saj si je tam, ob službi na železnici, ustvarjal svoj dom.

V lovski družini je prevzemal iz dneva v dan pomembnejše funkcije. Kot mlad izobraženec je bil dorasel lovski birokraciji in je lovski družini izdatno pomagal utrjevati njene organizacijske in gospodarske temelje. Že v letu 1954 mu je bila zaupana funkcija tajnika, ki jo je nepretrgoma

Narisal: Milan Samar

opravljal kar deset let, do leta 1964. Nato je prevzel funkcijo gospodarja in zatem blaginika lovske družine. Torej je opravljal vse tisto, kar je lovska družina nujno potrebovala za uspešno delovanje. Nič mu ni bilo pretežno in vsem izzivom je bil kos.

Nazadnje je opravljal predsedniško funkcijo in kot starešina poskrbel, da je naša lovska družina po urejenosti postala zgled sosednjim družinam. Uspešno delo ni ostalo neopaženo in lovci smo ga zato vključili v aktivnosti takratne Lovske zveze (LZ) Koper; postal je nepogrešljiv član različnih upravnih odborov in komisij. V letih 1981–1983 je opravljal tudi funkcijo podpredsednika LZ Koper in bil obenem delegat v Lovski zvezi Slovenije (LZS).

Vseskozi se je ukvarjal z mladimi lovci in z veseljem opravljal mentorske dolžnosti ter tako svoje bogato lovsko znanje prenašal na mlajše lovske tovariše. Veliko lovecev z Obale, Krasa in Brkinov ne bo pozabil njegovega pedagoškega dela.

Njegov življenjski in lovski moto, da smo ljudje samo del narave, se je izkazoval v njegovih naravovarstvenih smernicah in odnosu do prostoživečih živali. Vedno sta mu bili lovska

pravičnost in humanost prednostni in marsikomu je bil svetel zgled. Odstrel mu je pomenil le del uravnovešenja in pomoč nas lovecev naravi pri urnavanju številčnosti divjadi.

Njegovo dolgoletno delo v prid ugleda lovecev in lovske organizacije ni ostalo neopaženo. Za vložen trud je prejel različna priznanja in odlikovanja. Postal je ponosen lastnik redov za lovske zasluge III., II. in I. stopnje, ki jih podeljuje LZS. V poseben ponos pa mu je bilo priznanje LZ Koper ob stoletnici lovstva v Slovenski Istri.

V njegovem predsedniškem mandatu je lovska družina uredila lovske prostore v srednjeveškem stolpu Tabor sredi kraške vasi, v Lokvi. Podprl je tudi idejo o graditvi lovske koče na Kožleku. Ko smo v letu 1984 na gmajni vrh hriba zakoličili prostor zanj, je imel čast zasaditi prvo lopato. Ko je koča končno stala in bila odprta v letu 1987, je vzneseno dejal, da je v svojem življenju dosegel vse svoje lovske cilje. Vsa zadnja leta je v krogu družine in prijateljev v koči redno praznoval svoje rojstne dneve in tako izkazoval svojo pripadnost naši družini.

Še po nečem se nam je Milan vtisnil v spomin – po ljubezni do svoje

domovine Slovenije. Kot Primorec je bil v rani mladosti ravno dovolj star, da je občutil strahovlado italijanskega škornja, predvsem pa težave zavedne slovenske družine – očeta in matere, ki sta svoje otroke vzgajala v zavednem slovenskem duhu odporščitva do tujcev. Bil je premlad, da bi se aktivno vključil v vojna dogajanja druge svetovne vojne na domačih tleh. Zato pa dovolj star, da je v celotnem nadaljnjem življenju s hvaležnostjo gojil odnos do naših borcev in borčevske organizacije. V tem duhu je vzgajal tudi svoje otroke.

Nič ni nenavadnega, da se je zato v letu 1991, ko je naša država stopala na pot osamosvajanja in doživela vojno, takoj opredelil in kljub šibkemu zdravju želel sodelovati v osamosvojitveni vojni. V okviru Teritorialne obrambe Občine Sežana, ki je organizirala lovece v lovskih družinah, je v akciji OKO prevzel odgovorno dolžnost opazovanja, varovanja ter kontrole poti in steza, ki bi jih lahko izkoristile agresorjeve enote JLA. Podnevi in ponoči je v izmenah neprekinjeno opravljal to pomembno bojno nalogo, oborožen s svojo lovsko puško. Bilo mu je v ponos in zadoščenje, da je tudi sam aktiven udeleženec v zgodovinskih trenutkih porajanja naše države. Kot član Zveze vojnih veteranov Slovenije je za zasluge prejel spominsko medaljo te organizacije.

Potrebnih bi bilo še veliko besed, s katerimi bi v celoti predstavili njegovo življenje in delo. Pa vendar z žalostjo zaključujemo. V naših lovskih vrstah smo imeli lovskega tovariša, ki smo ga spoštovali in upoštevali. Zapustil nas je za vedno, ostal pa je v našem spominu kot mož, ki sta ga odlikovali skromnost in neizmerna pozitivna energija.

Dragi Milan, želimo ti, da mirno in spokojno počivaš v domači kraški zemlji, v domovini, za katero si bil pripravljen žrtvovati tudi svoje življenje, v naši Sloveniji. Hvala ti, za vedno boš ostal v našem spominu!

LD Gaberk Divača – D. B.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Rudolf Brce, LD Tabor Sežana,
* 25. 4. 1936, † 7. 1. 2019.

Zdravko Valentin Lavtižar, LD Bovec,
* 31. 8. 1945, † 21. 1. 2019.

Franc Kravanja, LD Bovec,
* 26. 2. 1954, † 23. 12. 2018.

Nikola Vrlinič, LD Vinica,
* 21. 2. 1921, † 17. 1. 2019.

Radovan Ilič, LD Kerkovše,
* 5. 2. 1952, † 12. 11. 2018.

Anton Jamnik, LD Loče,
* 27. 2. 1937, † 28. 7. 2018.

Edvard Mazej, LD Loče,
* 10. 1. 1945, † 15. 11. 2018.

Franc Krajnc, LD Loče,
* 27. 3. 1936, † 3. 1. 2019.

Emil Laznik, LD Dol pri Hrastniku,
* 2. 5. 1944, † 8. 1. 2019.

Stanislav Tekavčič, LD Lazina,
* 10. 10. 1943, † 4. 10. 2018.

Bogomir Male, LD Cirkovce,
* 19. 9. 1947, † 10. 9. 2018.

Milan Čudovan, LD Šentjernej,
* 13. 5. 1935, † 8. 3. 2018.

Anton Franc Goltes, LD Šentjernej,
* 19. 9. 1940, † 25. 4. 2018.

Umrlim časten spomin!

Prva Državna tekma visokonogih goničev za pokal Istre

V okviru tekmovanj za pokal Istre že več let potekajo različna kinološka tekmovanja na območju Istre. Na tekmah se tkejo nove vezi med vodniki psov iz Hrvaške Istre in iz sosednje Julijske krajine. Vsi se namreč zavedamo, da divjad ne pozna meja.

V soboto, 27. oktobra 2018, ko je bilo napovedano močno jesensko deževje, je **Obalno-Kraško lovsko-kinološko društvo (LKD) Koper** v Marezigah v sramežljivem jesenskem soncu organiziralo prvo *Državno tekmo visokonogih goničev za pokal Istre*. Vsako leto se na tem tekmovanju že tradicionalno zberemo tri ekipe naših območnih LKD-jev: **Gorica, Idrija in Koper**. Letos smo raven lokalnega tekmovanja treh LKD nadgradili z državno

tekmo, s podelitvijo kandidature za naslov CACT. K sodelovanju smo povabili tudi prijatelje iz sosednje – Hrvaške Istre.

Sodniški zbor so sestavljali slovenski mednarodni sodniki: **Jurij Rihtaršič** (vodja), **Zdravko Kosmač**, **Milan Udovč** in **Anton Raspet**. Iz Hrvaške so prišli ocenjevat delo psov mednarodni sodniki **Milan Uljančič**, **Dušan Uljančič** in **Darko Martinović**. Delegat Kinološke zveze Slovenije **Janez Nahtigal** pa je budno spremljal, da je vse potekalo po pravilih. Vodja prireditve je bil **Elvis Bellina**, strokovni vodja pa **Robert Bandelj**.

V društvu smo želeli narediti še nekaj več za promocijo istrskih goničev. Naši predniki so nam zapustili dediščino, v katero so vložili veliko truda in ljubezni do teh naših lovskih pomočnikov. Naš namen je, da bomo njihovo delo nadaljevali, ga dopolnjevali in obogatili s še boljšimi uspehi

Foto: Vinko Iskra

Zbor pred tekmo

naših lovskih psov. Na tej tekmi so se zbrali samo vodniki dveh pasem »istrijsancev«, 19 kratkodlakih in enega resastega. Skupina belih istrijsancev je v vinogradih s škrlatno obarvanimi trtami refoška na vse zbrane naredila močan vtis.

Vodniki s psi, razdeljeni v štiri skupine, so kmalu odšli na terene lovišč **LD Marezige** in **LD Šmarje**. Nestrpno smo pričakovali vsakega vodnika, ki se je vračal h koči, kjer je moral pes opravljati še preizkus po vlečki poljskega zajca. Veliko veselje

je bilo, ko so vodniki povedali, da so psi gonili zajce. Tekmo je uspešno opravilo 12 psov.

Ob tej priložnosti se še posebej zahvaljujemo vodstvom **LD Marezige** in **LD Šmarje**, lovskim pripravnikom, vodnikom na terenu, sponzorjem, **Gracieli** za odlične istrske bobiče in domač kruh ter vsem drugim, ki so kakorkoli prispevali, da smo uspešno izpeljali tekmo, ki ji lahko rečemo tudi »praznik psov istrijsancev«.

Robert Bandelj

Najboljši trije tekmovalni pari tekme:

1. **Andrej Klavžar** z **Ado**, kratkodlako istrsko goničko, LKD Idrija (210 točk, I. nagradni razred; CACT),
 2. **Ivan Oplanič** z **Lilo**, kratkodlako istrsko goničko, Poreč (Hrvaška) (194 točk, I. nagradni razred; R-CACT) in
 3. **Viljem Kozlovič** s **Konijem Lojanskim**, kratkodlakim istrskim goničem, Obalno-Kraško LKD – Koper (177 točk, I. nagradni razred).
- Ekipno** je zmagala ekipa tekmovalcev iz **Poreča** (Hrvaška). V konkurenci treh naših LKD je zmagala ekipa **Obalno-Kraškega LKD – Koper**.

Koledar lovskih kinoloških prireditev za leto 2019

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO BELA KRAJINA

20. 10. 2019: **Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in prinašalcev**. Zbor ob 8. uri na poligonu športnega kinološkega društva Vražji kamen.

20. 10. 2019: **PNZ za goniče in brak-jazbečarje**. Zbor ob 8. uri na poligonu športnega kinološkega društva Vražji kamen.

OPOMBA: Kontaktna oseba **Julij Skubic**, tel.: 040/753-366, e-naslov: julij.skubic@gmail.com.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO CELJE

18. 5. 2019: **Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6., 7. in 8. skupine FCI)**. Zbor ob 8. uri v LD Žalec, na Rinki, Gotovlje 177.

29. 6. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov**. Zbor ob 8. uri v LD Bojansko Štore, lovski dom na Svetini, Javornik 29, pošta Štore.

14. 9. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov**. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Luče, Krnica 38 a, 3334 Luče.

21. 9. 2019: **PNZ za goniče in brak-jazbečarje**. Zbor ob 8. uri na strelišču LD Gornji Grad, Florjan 46, 3342 Gornji Grad.

27. 9. 2019: **PNZ za jamarje**. Zbor ob 8. uri v LD Žalec, na Rinki, Gotovlje 177.

28. 9. 2019: **PNZ za jamarje**. Zbor ob 8. uri v LD Žalec, na Rinki, Gotovlje 177.

5. 10. 2019: **Vzrejna preizkušnja za prinašalce**. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Braslovče, Braslovče 22, 3314 Braslovče.

12. 10. 2019: **PNZ za goniče in brak-jazbečarje**. Zbor ob 8. uri pred gostiščem Pri treh ribnikih, LD Rogaška Slatina.

27. 10. 2019: **JZP za ptičarje**. Zbor ob 8. uri pred lovskim dom LD Polzela, Založe 36 A.

OPOMBA: Kontaktna oseba **Janez Šumak**, tel.: 041/685-664, e-naslov: savinjskokozjanska-zveza@telemach.net. Obvezna pisna prijava sedem dni pred datumom prireditve.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO CERKNICA

4. 5. 2019: **Telesno ocenjevanje lovskih psov: FCI, 6. in 8. skupina – šarivci**. Zbor ob 8. uri pred Gostilno Herblan (Gorenje Jezero 9).

1. 6. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov**. Zbor ob 8. uri v LD Logatec.

5. 10. 2019: **PNZ za goniče in brak-jazbečarje**. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Lož Stari trg.

OPOMBA: Kontaktna oseba **Helena Hace**, tel.: 051/683-898,

LEGENDA KRATIC:

AZP – širša poljska preizkušnja za ptičarje, starejše od dveh let
 DERBI – spomladanska vzrejna preizkušnja
 JZP – jesenska vzrejna preizkušnja
 LPP – lovska preizkušnja prinašalcev
 PNZ – preizkušnja naravnih zasnov
 PP – poljska preizkušnja
 SOLNS – jesenska vzrejna preizkušnja
 ŠPP – širša poljska preizkušnja
 UP – uporabnostna preizkušnja
 VUP – vsestranska uporabnostna preizkušnja

e-naslov: info@lkd-cerknica.si. Vodniki morajo pse pisno prijaviti najkasneje deset dni pred prireditvijo. Prijavi je treba priložiti obojestransko fotokopijo rodovnika.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO GORENJSKE

20. 4. 2019: Pomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje. Zbor ob 8. uri v LD Sorško polje.

25. 5. 2019: Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6., 7. in 8. skupine FCI). Zbor ob 8. uri v LD Sorško polje.

1. 6. 2019: UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Zbor ob 8. uri pred domom na Pristavi - Javorniški Rovt.

7. 9. 2019: PNZ za jamarje. Zbor ob 8. uri v LD Sorško polje pri lovski koči na Meji.

14. 9. 2019: PNZ za šarivce in prinašalce. Zbor ob 8. uri v LD Sorško polje pri lovski koči na Meji.

21. 9. 2019: PNZ za goniče in brak-jazbečarje. Zbor ob 8. uri pred lovskim dom LD Bled.

5. 10. 2019: JZP za ptičarje. Zbor ob 8. uri v LD Udenboršt – Gostilnica Kresnik, Naklo.

26. 10. 2019: Državna tekma za istrske goniče – v spomin na Staneta Hribernika. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Škofja Loka.

OPOMBA: Kontaktna oseba Jure Rihtaršič, tel.: 040/624-078, e-naslov: jure.rihtarsic@gmail.com.

Foto: Jerošlav Pop

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO GORICA

6. 4. 2019: Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6., 7. in 8. skupine FCI). Zbor ob 8. uri v Solkanu na kotalkališču.

27. 4. 2019: Pomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje v LD Vojkovo. Zbor ob 8. uri v Podnanosu pred združenim domom.

14. 9. 2019: PNZ za jamarje in C-preizkušnja za terierje v LD Volče. Zbor ob 8. uri v Volčah pri umetnem rovu.

21. 9. 2019: UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov v LD Trnovski gozd. Zbor ob 8. uri na Trnovem pri hladilnici. Prijave za največ 12 psov.

5. 10. 2019: PNZ za goniče in brak-jazbečarje v LD Paljevo. Zbor ob 8. uri pri lovski koči Ložice.

19. 10. 2019: JZP, PP, ŠPP za ptičarje v LD Hubelj. Zbor ob 8. uri pri lovski koči nad Lokavcem.

19. 10. 2019: PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, mladinska ter vzrejna preizkušnja za prepeličarje v LD Tabor Dornberk. Zbor ob 8. uri pri domu kulture v Braniku.

9. 11. 2019: PNZ za goniče in brak-jazbečarje v LD Vrhe. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu Poljane pri Stjaku.

OPOMBA: Prijave je treba oddati 14 dni pred prireditvijo. Kasnejših prijav ne bomo upoštevali. Prijavo, fotokopijo rodovnika in kontakt vodnika pošljite na e-naslov lkd.gorica@gmail.com, ali na naslov Jožko Vidmar, Kožmani 16, 5270 Ajdovščina. Vrstni red prijave bo tudi vrstni red na prireditvi. Na prireditve prinesite: originalni rodovnik, knjižico o cepljenju in člansko izkaznico LKD, LD. Mrtvo malo divjad morate prinesiti s seboj. V času prireditve so vodniki odgovorni za škodo, ki jo povzroči njihov pes.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO IDRJA

11. 5. 2019: Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen terierjev. Zbor ob 8. uri pred Gostilno pri Zagodu, Idrija.

8. 6. 2019: UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Jelenk, Idrijske Krnice.

14. 9. 2019: PNZ za goniče in brak-jazbečarje. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Porezen - Cerkno.

OPOMBA: Kontaktna oseba Dušan Hvala, tel.: 041/646-641, e-naslov: lkdidrija@gmail.com.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO ILIRSKA BISTRICA

6. 4. 2019: Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6. skupine FCI). Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo Pavlica, LD Bukovica.

5. 10. 2019: PNZ za goniče in brak-jazbečarje. Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo Pavlica, LD Bukovica.

OPOMBA: Kontaktna oseba Robert Boštjančič, tel.: 041/339-067, e-naslov: lkd.ilirskabistrica@gmail.com. Psi, ki nimajo opravljene telesne ocene, ne morejo opraviti PNZ.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO KOČEVJE

11. 5. 2019: Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6., 8. skupine FCI). Zbor ob 8. uri pred Gostiščem Falkenau, LD Kočevje.

7. 9. 2019: PNZ za goniče in brak-jazbečarje. Zbor ob 8. uri v LD Velike Lašče – Retenjske senožeti.

12. 10. 2019: UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Sodražica.

OPOMBA: Kontaktna oseba Tjaša Leskovšek - Sever, tel.: 041/513-743, e-naslov: brynmor@siol.net.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO KOROŠKE

18. 5. 2019: Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in retrieverjev. Zbor ob 8. uri pred Gostilno Rogina v Podgorju pri Slovenj Gradcu.

8. 6. 2019: UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Pogorevc v Jazbini 9, 2393 Črna na Koroškem.

14. in 15. 9. 2019: Mednarodna razstava psov – CACIB Slovenj Gradec 2018 v Slovenj Gradcu.

5. 10. 2019: PNZ za goniče in brak-jazbečarje. Zbor ob 8. uri pred Gostilno Rogina v Podgorju pri Slovenj Gradcu.

12. 10. 2019: PNZ za jamarje in preizkušnja v prinašanju. Zbor ob 8. uri pred Barom Lovca na Koroški cesti 44 a, 2366 Muta - Caravaning.

19. 10. 2019: PNZ, mladinska in vzrejna preizkušnja za šarivce. Zbor ob 8. uri pred Barom Lovca na Koroški cesti 44a, 2366 Muta - Caravaning.

OPOMBA: Kontaktna oseba Miro Strmčnik, tel.: 041/903-770, e-naslov: miro.strmcnik@siol.net. Prijave so obvezne najmanj deset dni pred preizkušnjo.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO LJUBLJANA

11. 5. 2019: Pomladanska vzrejna preizkušnja (PZP) za ptičarje. Zbor ob 8. uri v LD Tomišelj, zbor pri Gostilni Anzle v Podkrajju pri Tomišlju.

19. 5. 2019: Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6. in 8. skupine FCI). Zbor ob 8. uri na Hipodromu Vrbljene.

7. 9. 2019: PNZ za jamarje. Zbor ob 8. uri v LD Grosuplje pri fazaneriji LD Grosuplje (Sela pri Šmarju).

14. 9. 2019: UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Zbor ob 8. uri v LD Borovnica pred lovskim domom LD Borovnica v Borovnici.

22. 9. 2019: PNZ za goniče in brak-jazbečarje. Zbor ob 8. uri v LD Komenda pri lovski koči LD Komenda, Križ 42D, Komenda.

28. 9. 2019: Državna tekma v vodnem delu za vse pasme lovskih psov. Zbor ob 8. uri v Dragi pri Igu.

12. 10. 2019: PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, mladinska in vzrejna preizkušnja za prepeličarje. Zbor ob 8. uri v LD Lukovici pri Vrtcu Medo, Prevoje, Zaboršt 2, 1225 Lukovica.

20. 10. 2019: JZP, PP, ŠPP za ptičarje. Zbor ob 8. uri v LD Vrhnika v Gostilni Krnica na Verdu.

OPOMBA: Kontaktna oseba Štefan Pišek, tel.: 041/684-099 ali: lkdjubiljana@gmail.com. Za vse prireditve (razen telesnega ocenjevanja) je obvezna predhodna prijava najkasneje deset dni pred prireditvijo na e-naslov lkdjubiljana@gmail.com. Na preizkušnje, kjer se preizkuša prinašanje divjadi, naj vodniki le-to prinesejo s seboj.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO MARIBOR

6. 4. 2019: **Telesno ocenjevanje za vse pasme lovskih psov.** Zbor ob 8. uri v LD Polskava (vadbena poligon).

13. 4. 2019: **Državna razstava psov lovskih pasem CAC, Radgona 2019.**

20. 4. 2019: **PNZ za jamarje.** Zbor ob 8. uri v LD Starše.

4. 5. 2019: **PNZ za ptičarje.** Zbor ob 8. uri v LD Rače.

21. 9. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Zbor ob 8. uri v LD Šmartno na Pohorju.

28. 9. 2019: **PNZ za goniče.** Zbor ob 8. uri v LD Oplotnica.

5. 10. 2019: **JZP, PP, ŠPP za ptičarje.** Zbor ob 8. uri v LD Starše.

19. 10. 2019: **PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, mladinska in vzrejna preizkušnja za prepeličarje.** Zbor ob 8. uri v LD Makole.

9. 11. 2019: **Lokalna tekma za goniče.** Kraj bo določen naknadno.

OPOMBA: Na vse prireditve se je treba prijaviti deset dni pred datumom prireditve na naslov: lkd.maribor@gmail.com.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO NOVO MESTO

11. 5. 2019: **Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in prinašalcev.** Zbor ob 8. uri pred Gostilno Kavšek, Račje selo 25 pri Trebnjem.

25. 5. 2019: **Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in prinašalcev.** Zbor ob 8. uri na avtobusni postaji Škocjan.

21. 9. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Zbor ob 8. uri pred Gostilno Štraus, Podturen pri Dolenjskih Toplicah.

5. 10. 2019: **PNZ in vzrejni pregled z vzrejno preizkušnjo za terierje in jazbečarje.** Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Veliki Podlog, Pristava pri Leskovcu 17a, Leskovec pri Krškem.

5. 10. 2019: **PNZ za goniče in brak-jazbečarje.** Zbor ob 8. uri pred Gostilno Kavšek, Račje selo 25 pri Trebnjem.

19. 10. 2019: **PNZ in UP šarivcev, PNZ prinašalcev, mladinska in vzrejna preizkušnja prepeličarjev.** Zbor ob 8. uri pri Jordanu v Dragi pri Beli Cerkvi.

19. 10. 2019: **PNZ goničev in brak-jazbečarjev.** Zbor ob 8. uri pred gostiščem na hipodromu v Šentjerneju.

26. 10. 2019: **Regijsko tekmovanje v vodnem delu za vse pasme lovskih psov** v soorganizaciji LKD Novo mesto, LKD Bela krajina in LKD Posavje v lovišču LD Šentrupert. Zbor Pivnica AS Rakovnik pri Šentrupertu ob 8. uri.

OPOMBA: Prijave sprejemamo 14 dni pred prireditvijo na tel. št.: 041/609-002 (Jožica Janežič).

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO POSAVJA, KRŠKO

6. 4. 2019: **Pomladanska vzrejna preizkušnja (PZP).** Zbor ob 8. uri pri stadionu Matija Gubca, Cesta krških žrtev 130, 8270 Krško, v Krškem.

4. 5. 2019: **Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6., 7. in 8. skupine FCI).** Zbor ob 8. uri na Trški gori pri lovskem domu Jožeta Jurečiča, Trška gora 21, 8270 Krško, LD Krško.

8. 6. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Zbor ob 8. uri na Libni pri lovskem domu LD Videm ob Savi, Libna 2/a, 8270 Krško.

8. 9. 2019: **Tekma v poljskem delu ptičarjev na pernatu divjad.** Lokacija bo določena naknadno.

21. 9. 2019: **Lokalna tekma v vodnem delu za vse pasme lovskih psov.** 16. Memorial Alojza Arka. Prednost pri prijavi imajo člani LKD Posavja - Krško. Zbor ob 8. uri na naslovu Bukošek 70, 8250 Brežice.

5. 10. 2019: **PNZ za jamarje.** Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Veliki Podlog v Globelem, Pristava pri Leskovcu 17/a, 8273 Leskovec pri Krškem. Organizirana bo tudi preizkušnja v vodnem delu za pasemsko skupino.

12. 10. 2019: **PNZ za španjele, mladinska in vzrejna preizkušnja za prepeličarje.** Zbor ob 8. uri na železniški postaji Libna pri Krškem, Stari grad, brez številke, 8270 Krško, v lovišču LD Artiče. Organizirana bo tudi preizkušnja v vodnem delu za pasemsko skupino.

26. 10. 2019: **JZP, PP, ŠPP za ptičarje.** Zbor ob 8. uri pri stadionu Matije Gubca v Krškem, Cesta krških žrtev 130, 8270 Krško.

26. 10. 2019: **PNZ za goniče in brak-jazbečarje** v lovišču LD Pišce. Zbor ob 8. uri pri Gostilni Petrišič v Dednji vasi, štev. 1, pri Pišecah, 8255 Pišce.

2. 11. 2019: **Lokalna tekma ptičarjev in španjelov sv. Huberta.** Zbor ob 8. uri na Libni pri lovskem domu LD Videm ob Savi, Libna 2/a, 8270 Krško.

OPOMBA: Na navedenih prireditvah lahko sodelujejo le vodniki z veljavno lovsko izkaznico. Za vsako prireditev, razen telesne ocene, je potrebna prijava najmanj 14 dni pred preizkušnjo – Branko Tucović, tel.: 031/360-688, e-naslov: lkd.posavja@gmail.com, branko.tucovic@gmail.com.

Foto: Jernej Lukancič

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO POSTOJNA

18. 5. 2019: **Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in prinašalcev.** Zbor ob 8. uri v LD Hrenovice, lovski dom v Hruševju.

21. 9. 2019: **PNZ za jamarje.** Zbor ob 8. uri v LD Hrenovice, lovski dom v Hruševju.

28. 9. 2019: **PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, mladinska in vzrejna preizkušnja za prepeličarje.** Zbor ob 8. uri v LD Javornik Postojna, Gostilna Piškur v Postojni.

12. 10. 2019: **PNZ za goniče.** Zbor ob 8. uri v LD Gradišče Košana, lovski dom v Neverkah.

19. 10. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Zbor ob 8. uri v LD Črna jama Postojna, Gostilna Dolnji Burger.

OPOMBA: Na vse prireditve se je treba prijaviti deset dni pred datumom prireditve na naslov: pb-zld@siol.net.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO PTUJ - ORMOŽ

6. 4. 2019: **Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6., 7. in 8. skupine FCI).** Zbor ob 8. uri v LD Markovci, Sobotinci 47.

20. 4. 2019: **PNZ za jamarje.** Zbor ob 8. uri v LD Velika Nedelja, Trgovišče.

20. 4. 2019: **Pomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje.** Zbor ob 8. uri v LD Markovci, Sobotinci 47.

11. 5. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Zbor ob 8. uri v LD Podlehnik, Zakl 40.

5. 10. 2019: **PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, mladinska in vzrejna preizkušnja za prepeličarje.** Zbor ob 8. uri v LD Ormož, Ljutomerska c. 30, Ormož.

5. 10. 2019: **JZP, PP, ŠPP za ptičarje.** Zbor ob 8. uri v LD Markovci, Sobotinci 47.

12. 10. 2019: **PNZ za goniče in brak-jazbečarje.** Zbor ob 8. uri v LD Majšperk.

12. 10. 2019: **CACT prinašalcev (retrieverjev) – LPR.** Zbor ob 8. uri v LD Jože Lacko - Ptuj, Spuhlja 33b.

19. 10. 2019: **Državna uporabnostna preizkušnja za ptičarje – tekma sv. Huberta.** Kraj bo določen naknadno.

OPOMBA: Kontaktna oseba Silvo Kralj, tel.: 041/209-964 ali: zveza.ptuj.ormoz@siol.net. Prijave deset dni pred prireditvijo na zveza.ptuj.ormoz@siol.net.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO ZASAVJE

11. 5. 2019: **Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6. in 8. skupine FCI).** Zbor ob 8. uri na prostoru KD Zagorje.

7. 9. 2019: **PNZ za jamarje.** Zbor ob 8. uri v LD Zagorje, pred gasilskim domom v Kotredežu.

14. 9. 2019: **PNZ za goniče.** Zbor ob 8. uri v LD Dol pri Hrastniku, na Marnem.

21. 9. 2019: **Lokalna tekma za goniče.** Zbor ob 8. uri pri lovskem domu Ivančna Gorica.

28. 9. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Zbor ob 8. uri pri lovskem domu Kresnice.

5. 10. 2019: **PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, mladinska in vzrejna preizkušnja za prepeličarje.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Moravče.

OPOMBA: Kontaktna oseba: Miloš Roglič, tel.: 031/712-280, e-naslov: mrprojekt@siol.net.

OBALNO-KRAŠKO LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO

11. 5. 2019: **Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6. in 8. skupine FCI).** Zbor ob 8. uri na Svetem Antonu.

7. 9. 2019: **PNZ za jamarje.** Zbor ob 8. uri na Sergaši, Lovska zveza Koper.

21. 9. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Zbor ob 8. uri, Skadanščina, LD Materija.

28. 9. 2019: **PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, mladinska in vzrejna preizkušnja za prepeličarje.** Zbor ob 8. uri pred združenim domom Bertoki.

5. 10. 2019: **PNZ za goniče.** Zbor ob 8. uri v Podgorju, LD Kojnik Podgorje.

5. 10. 2019: **JZP, PP, ŠPP za ptičarje.** Zbor ob 8. uri, Sergaši pri LZ Koper, LD Šmarje.

19. 10. 2019: **VUP za jazbečarje – CACT.** Zbor ob 8. uri v LD Rižana, Kortine.

OPOMBA: Vodniki prijavo in fotokopijo rodovnika (obe strani) pošljejo deset dni pred prireditvijo na e-naslov: oklkd.koper@gmail.com.

Foto: Michael Migos

ZVEZA LOVSKIH KINOLOGOV POMURJA

30. 3. 2019: **Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6. in 8. skupine FCI).** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Radenci.

27. 4. 2019: **PNZ ptičarjev.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Tišina.

1. 6. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Cankova.

5. 10. 2019: **JZP za ptičarje.** Zbor ob 8. uri v LPN Fazan.

26. 10. 2019: **PNZ za pse 3., 4. in 6. skupine FCI.** Zbor ob 8. uri v LD Mlajtinci.

OPOMBA: Kontaktna oseba Sašo Ferenčič, tel.: 031/574-386.

ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORICA – NOVA GORICA

23. 3. 2019: **Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem.** Zbor ob 8. uri v Zelenem Gaju pri Dornberku.

24. 3. 2019: **JZP za ptičarje.** Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Fajti hrib.

25. 5. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Grgar.

21. 9. 2019: **PNZ za jamarje in C-preizkušnja za terierje** v soorganizaciji z LKD Postojna v LD Hrašče.

28. 9. 2019: **JZP, PP, ŠPP za ptičarje.** Zbor ob 8. uri pred staro OŠ v Šempasu.

5. 10. 2019: **PNZ za goniče in telesno ocenjevanje (TO) goničev.** Zbor ob 8. uri pred PAB klubom v Braniku.

12. 10. 2019: **PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, mladinska**

in vzrejna preizkušnja za prepeličarje. Zbor ob 8. uri pred Gostiščem Kogoj v Biljah (LD Gorica).

26. 10. 2019: **LPP za prinašalce s podelitvijo CACT.** Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Čaven v Gojačah.

OPOMBA: Rok prijave: 14 dni pred prireditvijo (poštni žig). Kasnejše prijave ne bodo mogoče. Prijavite se na naslov: Zveza lovskih druženj Gorica, Prešernova 17, 5000 Nova Gorica. Prijava mora vsebovati obojestransko fotokopijo rodovnika psa, kontaktno številko vodnika in podatek, iz katere LD prihaja, če je njen član. V prijavi mora biti navedeno, za katero preizkušnjo prijavljate psa. Na vseh prireditvah morajo imeti vodniki za svoje pse s seboj originalni rodovnik in potni list za živali (knjižica o cepljenju psa), iz katerega je razvidno, da je pes cepljen proti steklini.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV

9. 3. 2019: **Preizkušnja v zanesljivosti prinašanja izgubljenega.** Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Črešnjevce.

27. 4. 2019: **Preizkušnja ptičarjev DERBI.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Dornava, Polenšak.

25. 5. 2019: **Specialna razstava/samostojna s podelitvijo CAC** v LD Boris Kidrič.

22. 6. 2019: **UP v delu po umetni krvni sledi za ptičarje.** Zbor ob 8. uri pred zgradbo LPN Beltinci.

21. 9. 2019: **Preizkušnja ptičarjev SOLNS in AZP.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Dornava, Polenšak.

12. in 13. 10. 2019: **Memorial Bogdana Sežuna, ŠPP ptičarjev – CACT.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Dobova.

26. in 27. 10. 2019: **Vsestranska uporabnostna preizkušnja (VUP) za ptičarje – CACT.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Ljutomer.

23. 11. 2019: **Uporabnostna preizkušnja za ptičarje v delu na divjega prašiča v lovišču.** Zbor ob 8. uri v LD Dornberk, Branik.

30. 11. 2019: **Vzrejni pregled za ptičarje.** Zbor ob 9. uri pred lovskim domom LD Markovci.

OPOMBA: Kontaktna oseba Vilko Turk, tel.: 040/551-004 ali: turk.vilko@gmail.com.

KLUB ZA DELO PRINAŠALCEV

6. 9. 2019: **Telesno ocenjevanje za prinašalce in vzrejna preizkušnja za prinašalce** v LD Mengeš.

SLOVENSKI KLUB RETRIEVERJEV

11. 5. 2019: **Telesno ocenjevanje za prinašalce, PNZ za prinašalce in vzrejna preizkušnja za prinašalce** na Igu.

21. 9. 2019: **Telesno ocenjevanje prinašalcev, PNZ za prinašalce in vzrejna preizkušnja za prinašalce** v Moravčah.

21. 9. 2019: **LP-R prinašalcev – CACT** v Moravčah.

DVK ZA BARVARJE

15. 6. 2019: **Državna uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi – CACT.** Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Jurklošter.

21. 9. 2019: **Vzrejni pregled za barvarje.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Slovenska Bistrica.

OPOMBA: Kontaktna oseba Bojan Deberšek, tel.: 041/343-373, e-naslov: bojan.debersek@aktiva.si.

DVK ZA BRAK-JAZBEČARJE

19. 5. 2019: **Uporabnostna preizkušnja za brak-jazbečarje v delu na divjega prašiča v obori.** Zbor ob 7. uri na bencinskem servisu v Čatežu.

2. 11. 2019: **Vzrejni pregled za brak-jazbečarje.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Lukovica.

OPOMBA: Kontaktna oseba Janez Nahtigal, tel.: 041/397-078 ali: janez_nahtigal@t-2.net.

DVK ZA GONIČE

19. 10. 2019: **Državna uporabnostna preizkušnja za goniče – CACT.** Kraj bo določen naknadno.

2. 11. 2019: **Vzrejni pregled za goniče.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Lukovica.

OPOMBA: Kontaktna oseba Slavko Žlebnik, tel.: 031/889-383, e-naslov: slavko.zlebnik@t-2.net.

DVK ZA JAMARJE

6. in 7. 4. 2019: Vzrejna preizkušnja za jamarje v delu na divjega prašiča v obori. Kraj bo določen naknadno.

31. 8. in 1. 9. 2019: Delo po strelu za nemške lovske terierje s podelitvijo CACT. Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Kapla na Kapli.

5. 10. 2019: Vzrejni pregled za jazbečarje in terierje. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu LD Veliki Podlog, Pristava pri Leskovcu 17a, Leskovec pri Krškem.

OPOMBA: Kontaktna oseba Tomaž Burazer, tel.: 031/659-020, e-naslov: tomaz.burazer@gmail.com.

ZA PRINAŠALCE

27. 10. 2019: Vzrejni pregled s telesnim ocenjevanjem in VPP na Polskavi.

OPOMBA: Kontaktna oseba Andrej Emih, tel.: 040/634-636, e-naslov: pinasalc@kinoloska.si.

POZOR!

Vse kinološke prireditve in morebitne spremembe bodo objavljene na spletni strani Kinološke zveze Slovenije.

Jožef Verčko,

predsednik Komisije za prireditve pri KZS

MALI OGLASI

Orožje in lovska optika

Prodajam dobro ohranjeno Suhlovo **tricevko**, kal. 16-16/7 x 57 R, s str. daljnogledom Nickel, 6 x 42 (Suhlova montaža). Cena je 1.350 €. Tel.: 040/983-919.

Kupim risanico - prelamačo Bajkal, kal. 7,62 x 54 R, brez optike. Tel.: 041/273-485.

Prodajam borovelsko **bokarico** (izdelek Jakoba Koschata), kal. 20/6,5 x 57 R, z menjalnimi cevmi, 20/20, in str. daljnogledom, 4 x 32. Tel.: 041/257-380.

Prodajam skoraj neuporabljano enocevno **risanico** - prelamačo, kal. .30R Blazer, s str. daljnogledom Zeiss Diavari, 2,5-10 x 50, z rdečo piko. Puška je bogato gravirana, izdelana po naročilu in z dodatnim vložkom za strelivo v kopitu. Prodajam tudi borovelsko **bokarico**, kal. 16/7 x 65 R, izdelek Ludvika Borovnika. Montiran je str. daljnogled, 7 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 040/687-380.

Prodajam naboje RWS, kal. 5,6 x 57 (16 kosov), **strelna daljnogleda** Tasco - Titan, 1,5-6 x 42, in Seeadler, 3-9 x 45 (290 €); **dvogleda** - ruski, 7 x 50, in vrhunski nemški Steiner, 8 x 30 (100 €). Tel.: 031/014-448.

Prodajam nov **dvogled** Burris Montana, 8 x 42, in nov širokokotni **strelni daljnogled** Barska, 1,25-4,5 x 26, križ 4a, z montažo. Tel.: 041/238-943.

Prodajam kratko **repetirno risanico** - »štuc« - C Zbrojevka, kal. 9,3 x 62, lepo ohranjeno in z vrsto izboljšav. Cena: 550 €. Tel.: 040/321-695.

Prodajam malo uporabljano **risanico** Mauser, kal. 7 x 64, z montirano rdečo piko in rusko **šibrenico**,

kal. 12, z dvema sprožilcema. Cena po dogovoru. Tel.: 051/412-376 (Dravograd).

Prodajam puške: repetirno risanico Crvena Zastava, M70, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (cena 600 €), **risanico** - prelamačo Sabatti, kal. .30-06, s str. daljnogledom Burris (1.500 €), in **šibrenico** Crvena Zastava, kal. 12/12 (400 €). Tel.: 041/582-322.

Prodajam češko bokarico, kal. 16/16, z menjalnimi cevmi, kal. 7 x 57 R/16. Puška ima montiran str. daljnogled (Suhlova montaža). Puška je lepo ohranjena, kot nova; vredna ogleda. Cena po dogovoru. Tel.: 031/533-322.

Prodajam šibrenico Franchi, kal. 12/12. Cena: 400 €. Tel.: 041/808-938.

Prodajam bok šibrenico 12/12 znamke Franchi. Tel.: 041/808-938.

Prodajam vzvodno **repetirko** Browning BLR, kal. .30-06 z Docterjevo piko in češko **bokarico** 7 x 57 R/16, z naprožilom in str. daljnogledom Zeiss Diatal 6 x 42. Puška sta v odličnem stanju - mogoča je menjava za tricevko. Tel.: 041/281-490.

Prodajam rusko bok **šibrenico** Baikal, kal. 12/12. Tel.: 041/598-619 (Branko, Prekmurje).

Prodajam repetirno risanico Bock, kal. .30-06, in enocevno **šibrenico**, kal. 12. Tel.: 041/833-062.

Prodajam puško Remington, mod. 7400 PAP, kal. .30-06. Puška je brezhibna, odlično ohranjena in opremljena z optično piko. Cena 750 €. Tel.: 041/775-763.

Predvidena legla lovskih psov

Brak-jazbečar (SLRBj):

O: 4/I, m: 4/I, 23. 1. 2019,
David Gazvoda,
Pečke 4, 2321 Makole.
Tel.: 040/828-318.

O: 5/II, m: 4/II, 18. 2. 2019,
Jovo Đurđević,
Senčna pot 2, 6320 Portorož.
Tel.: 041/879-451.

Nemški kratkodlaki ptičar (SLRNkp):

O: 4/JZP, m: 5/JZP, 25. 3. 2019,
Vili Postružnik,
Krčevina pri Vurbergu 46a,
2250 Ptuj.
Tel.: 041/668-342.

Kinološka zveza Slovenije

Lovska zveza Slovenije

objavlja prosto delovno mesto

SVETOVALCA ZA PRAVNE ZADEVE s polnim delovnim časom

Pogoji:

- univerzitetna izobrazba pravne smeri ali končan magistrski študijski program pravne smeri po bolonjski stopnji in strokovni izpit iz splošnega upravnega postopka
- aktivno znanje angleškega jezika in pasivno znanje enega jezika Evropske unije
- lovski izpit
- poznavanje uporabniških programov v okolju Windows
- vozniški izpit kategorije B
- delovne izkušnje zaželeno
- poskusna doba šest mesecev

Kandidate, ki izpolnjujejo razpisne pogoje, pozivamo, da oddajo svojo pisno ponudbo (skupaj z življenjepisom, kontaktnim telefonom in elektronskim naslovom) do **15. marca 2019** na naslov:

Lovska zveza Slovenije, Župančičeva 9, 1000 Ljubljana
Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas.

Lovski psi

Prodajam triletno **kratkodlakko istrjanko**, odlično za lov. Tel.: 051/623-435.

Drugo

Broške, gumbi, prstani in uha ni iz rogova - izdelki umetnostne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Izdelam vam krmilnice in valilnice za ptice duplarice (več vrst), **pasti za lov polhov** (več vrst), **netopirnice**. Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodajam odrasle fazane za izpust v lovišče. Tel.: 041/717-464.

Prodajam poljske (divje) zajce iz vzreje. Zajci so odrasli in prilagojeni za izpust v naravo, oboro ali za nadaljnjo vzrejo. Tel.: 040/503-781.

Kupimo lovsko plašča - hubertusa, številki 54 in 56. Tel.: 041/782-428.

Prodajam avtomobil Škoda Yeti, 2.0 TDI, 4 x 4, avtomatik, letnik 2011. Tel.: 041/995-757.

Prodajam vikend brunarico (25 m²) in zemeljsko klet (12 m²) na parceli 600 m². Lokacija: vas Hajnsko na relaciji Mestinje - Podčetrtok. Možno bivanje, opremljeno, elektrika in voda, ogrevanje na

MAREC

Datum	Luna	Sonce	vzide	zaide	vzide	zaide	zora/mrak (navt.)
1. Pe	3:49	12:51	6:41	17:48	5:37	18:52	
2. So	4:36	13:44	6:40	17:49	5:36	18:54	
3. Ne	5:16	14:40	6:38	17:51	5:34	18:55	
4. Po	5:51	15:39	6:36	17:52	5:32	18:56	
5. To	6:21	16:40	6:34	17:53	5:30	18:58	
6. Sr	6:48	17:41	6:32	17:55	5:28	18:59	●
7. Če	7:13	18:43	6:30	17:56	5:27	19:01	
8. Pe	7:36	19:45	6:29	17:58	5:25	19:02	
9. So	7:59	20:48	6:27	17:59	5:23	19:03	
10. Ne	8:23	21:53	6:25	18:00	5:21	19:05	
11. Po	8:49	22:58	6:23	18:02	5:19	19:06	
12. To	9:18	—	6:21	18:03	5:17	19:08	
13. Sr	9:53	0:05	6:19	18:04	5:15	19:09	
14. Če	10:34	1:11	6:17	18:06	5:13	19:11	●
15. Pe	11:26	2:16	6:15	18:07	5:11	19:12	
16. So	12:26	3:16	6:13	18:08	5:09	19:13	
17. Ne	13:37	4:09	6:11	18:10	5:07	19:15	
18. Po	14:53	4:55	6:10	18:11	5:05	19:16	
19. To	16:12	5:34	6:08	18:12	5:03	19:18	
20. Sr	17:32	6:07	6:06	18:14	5:01	19:19	
21. Če	18:50	6:38	6:04	18:15	4:59	19:21	○
22. Pe	20:07	7:07	6:02	18:16	4:57	19:22	
23. So	21:22	7:36	6:00	18:18	4:55	19:23	
24. Ne	22:34	8:06	5:58	18:19	4:53	19:25	
25. Po	23:43	8:38	5:56	18:20	4:51	19:26	
26. To	—	9:15	5:54	18:22	4:49	19:28	
27. Sr	0:46	9:57	5:52	18:23	4:47	19:29	
28. Če	1:43	10:44	5:51	18:24	4:45	19:31	●
29. Pe	2:33	11:36	5:49	18:26	4:43	19:32	
30. So	3:17	12:31	5:47	18:27	4:41	19:34	
31. Ne	4:53	14:30	6:45	19:28	5:38	20:35	

Poletni čas se začne 31. marca (ob 2. uri zjutraj se premakne uro na 3. uro). Poletni čas se konča 27. oktobra (ob 3. uri zjutraj se premakne uro na 2. uro).

plin. Tel.: 041/331-552, 041/648-072.

Prodajam omaro za orožje (za pet pušk), znamke Viro. Tel.: 041/808-938.

Prodajam lovski plašč - hubertus, št. 52, in lovski kroj, št. 50. Tel.: 041/598-619 (Branko, Prekmurje).

**Afriški safari – selekcijski lov za 2.990 €
z odstrelom 10 košut impal,**

s 6 dnevi lova, bivanjem, hrano in vsemi prevozi, tudi letalskim, v Južno Afriko. Odstreli samic dodatne divjadi so: 120 € (kudu, elipsasta vodna antilopa (vaterbok), gnu), 200 € (eland, oriks, zebra), le 350 € za žirafa. Mogoča je kombinacija z lovom trofejne divjadi. Termin lova naše skupine: 8.–18. 9. 2019.

Rusija: izjemno uspešen lov **na losa v roku** že za 1.990 €. Odstrelna taksa: **los 2.500 €, sibirski srnjak 1.100 €.** Termin: 30. 9.–8. 10. 2019.

Kozorog (Španija; februar–april): 3 dni z 2 dnevoma lova, vključno z odstrelom kozoroga brez omejitve trofejne vrednosti za ceno 3.990 €.

Kanada: **črni medved**, 6 dni lova z odstrelom medveda za 3.500 €. Lov naše skupine: 16.–23. 6. Ob prijavi do 15. 3. je odstrel drugega medveda brezplačen (sicer 500 €).

Pasat, d. o. o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

LOVSKA DRUŽINA
VRANSKO

prireja

**TRADICIONALNO SREČANJE
OB VELIKONOČNEM PIRHU**

oziroma

TEKMO V STRELJANJU S KROGLO

Tekmovanje bo v **ponedeljek, 22. aprila 2019 (velikonočni ponedeljek)**, z začetkom ob 8. uri pri lovskem domu na Tešovi (pot bo označena iz Vranskega).

Tekmovali bodo *posamezniki* in *tričlanske ekipe* lovskih družin. Člani in članice lovskih družin bodo tekmovali ločeno v posamični konkurenci!

Razdalja 100 m, trije strelci, strelci z visoke preže na tarčo »velikonočnega pirha«. Dovoljena bo uporaba orožja in daljnogleda v skladu s *Pravilnikom LZS o lovskem strelstvu*. Prijave bomo sprejemali do 14. ure.

Nagrade:

Tri najboljše ekipe bodo prejele pokale. Najboljši trije posamezniki v obeh konkurencah bodo prejeli pokale in nagrado.

Pripravljen je zelo bogat sklad praktičnih nagrad.

Za jedačo in pijačo bo poskrbljeno!

Vabljeni!

Informacije:

Jaka Jager, tel.: 031/593-502,
Florijan Rojnik, tel.: 041/551-252.

Lovska zveza *Slovenije*

in

Strokovno-znanstveni svet pri Lovski zvezi Slovenije

vas vabita na

11. SLOVENSKI LOVSKI DAN

na temo

**SPREMINJANJE IN IZGUBLJANJE
ŽIVLJENJSKEGA PROSTORA DIVJADI.**

Dogodek bo v **soboto, 13. aprila 2019**, z začetkom ob 9. uri
v sklopu Mednarodnega sejma lovstva in ribištva
v Gornji Radgoni.

Podrobnejše informacije (program, urnik, seznam predavateljev)
bodo objavljene na spletni strani Lovske zveze Slovenije.

Vljudno vabljeni!

Lovska zveza *Slovenije*

ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN
PREKMURJE
Drobnja 7
9000 Murska Sobota

LOVSKI SEJEM

Lovska zveza Slovenije,
Zveza lovskih družin Prekmurje,
Komisija za lovsko kulturo in odnose
z javnostmi LZS,
Sekcija oponaševalcev jelenjega rukanja
v sodelovanju s Pomurskim sejmom, d. d.,

organizirajo

**12. DRŽAVNO IN 5. ODPRTO MEDNARODNO PRVENSTVO
V OPONAŠANJU JELENJEGA RUKANJA,**

ki bo v **nedeljo, 14. aprila 2019**, v hali A Pomurskega sejma v Gornji Radgoni, v sklopu prireditev sejma LOV 2019, ob 11. uri.

Letošnje tekmovanje bo potekalo v naslednjih **disciplinah**:

- α) **oglašanje mladega jelena, ki išče košute,**
- β) **oglašanje glavnega jelena s tropom košut na rukališču,**
- γ) **oglašanje dveh jelenov enake moči v dvoboju na višku roka.**

Rezervna disciplina: **oglašanje starega jelena po roku.**

Vsi zainteresirani tekmovalci boste ob prijavi do **31. marca 2019** na elektronski naslov lovska.zveza.ms@siol.net dobili še vse potrebne dodatne informacije.

Do -30°C
Narejeno v EU

Termo čevlji

Trpežni, izredno topli in lahki ter povsem nepremočljivi čevlji so udobni in nudijo dober oprijem na različnih podlagah. Združujejo prednost klasičnega gojzarja in škornja. Tako toplih in lahkih čevljev verjetno še niste imeli.

Velikosti od 39 do 47.
Cena: 63,50€

INFORMACIJE IN NAROČILA

BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/726 011

DOG
TRACE

ELEKTRONSKE
ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760

akcija
-20%

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

Lovec

LOV • RIBOLOV • PROSTI ČAS **Koptex**

Sedež: KOPTEX d.o.o., Vodovodna pot 11, 5000 NG, 05/3308-650

Naše poslovalnice: PE NOVA GORICA 05/33-08-660, PE LJ BTC 01/585-17-99,

PE MARIBOR 02/252-47-44, PE M.SOBOTA 02/515-17-28,

PE KRANJ 04/204-24-37, PE KOPER 05/639-10-28

Velika izbira visoko kvalitetnih svetilk Nextorch

NEXTORCH®
the smart light

VELIKA IZBIRA ŠPORTNE OPTIKE NIKON

Nikon Sport Optics

Odprodaja strelnih daljnogledov Nikon modelnega leta 2018

Obiščite nas na sejmu lovstva v Gornji Radgoni 12.-14.4.2019

SlovArms

Lovska trgovina Slovarms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00

E-naslov: info@slovarms.si

